

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 16. JULIA 1981

ŠTEVILKA: 27 • LETO: XXX

Nas kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

RESOLUCIJA TRETJEGA KONGRESA SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE – OROŽJE V ROKAH DELAVCEV IN ZAVESTNIH DRUŽBENIH SIL

Mesec dni je preteklo od tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije, ki je po številu delegatov, njihovi družbeni usmerjenosti in zavzetosti resnično pomenil zakonito predstavništvo samoupravno organiziranega zruženega dela in delavskega razreda Jugoslavije. Kongres je ponovno izpričal enotnost našega delavskega razreda in njegove avantgarde Zveze komunistov Jugoslavije. Resolucija, sprejeta na kongresu, je močno orožje v rokah delavskega razreda in zavestnih družbenih sil za uspešno premagovanje objektivnih težav in subjektivnih odporov pri graditvi socialističnega samoupravljanja.

Resolucija, ki je te dni izšla v založbi Delavske enotnosti z uvodnimi mislimi predsednika slovenskih sindikatov Vinka Hafnerja, bo seveda postala resnično orožje delavskega razreda in zavestnih družbenih sil, če jo bomo dobro poznali, razumeli in koristno uporabili v vsakodnevem življenju, v boju za uresničevanje politike ekonomske stabilizacije in nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja. Pri njenem uresničevanju bi morali z vso odgovornostjo in odločnostjo zavrniti prakso, ki nas je nemalokrat spremljala v preteklosti, ko smo posamezna načela le proklamirali ali se sklicevali na določene dokumente, nismo pa dovolj dosledno in odgovorno načela in naloge uresničevali v praksi.

V sklepnih mislih resolucije se tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije obrača na delavski razred ter na vse delovne ljudi in občane v naši državi, na vse samoupravne organizacije in skupnosti, na delegacije, delegate in delegatske skupščine ter na vse organizirane sile socialistične zavesti in akcije v prepričanju, da stališča in sklepi kongresa, skupaj s temeljnimi opre-

delitvami zveze komunistov in naše družbe, predstavljajo podlago za najširšo akcijo delavskega razreda in

delovnih ljudi, njihovih samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih in drugih družbenih organizacij ter organov družbenopolitičnih skupnosti pri reševanju nalog in problemov, pred katerimi je danes naša družba.

Takšna akcija je nujna toliko bolj, ker ne gre pričakovati, da bi sedanje odnose spremenili in družbenoekonomske probleme rešili spontano,

(Nadaljevanje na 3. strani)

V JUNIJU LETOS NAJBOLJŠA PROIZVODNJA

V mesecu juniju smo dosegli tako pri skupni kakor pri gotovi proizvodnji po količini najboljše rezultate v letošnjem letu. Mesečni operativni program smo dosegli pri skupni proizvodnji 98,3 % in pri gotovi 99,0 %. V juniju smo dobili 10.567 ton polproizvodov iz tujih virov, kar je tudi največja letošnja količina in zato je bila preskrba z vložkom v tem mesecu dobra. Po posameznih proizvodnih TOZD so dosegli naslednje rezultate.

(Nadaljevanje na 6. strani)

OB 22. JULIJU – DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA ČESTITAMO VSEM BORCEM IN AKTIVISTOM NOB IN VSEM DELAVCEM IN OBČANOM

Samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in poslovodni organi TOZD, delovnih skupnosti in Železarne

INOVACIJSKA DEJAVNOST V PRETEKLEM MESECU

V preteklem mesecu so odbori za gospodarstvo in delavski sveti na petih sejah obravnavali in potrdili devet predlogov tehničnih izboljšav. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 5.694.239,00 din, zato je devetindvajset avtorjev prejelo 324.115,00 din posebnih nadomestil ali 5,69 % od inovacijskega dohodka.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Avtorju Frideriku Majerju iz TOZD Vzdrževanje je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za uvedbo naprave za menjavo pogonskih valjčnic s keramično prevleko na liniji CRNO. Pri nekajkratni menja-

vi pogonskih valjčnic se je pokazalo, da traja menjava predolgo časa, saj je bilo potrebno najprej peč ohladiti, zamenjati valjčnice in peč ponovno ogreti. Avtor je začel razmišljati o možnosti menjava valjčnic, ne da bi

ohladili peč in izdelal napravo za demontažo keramično obloženih valjčnic pri normalni temperaturi peči. Z uporabo te naprave so se močno znižali zastoji zaradi menjava valjčnic, poleg tega pa se zaradi kontinuiranega obratovanja peči podaljšuje življenjska doba obzidave peči in keramično obloženih valjčnic, ki v tem primeru niso izpostavljeni.

(Nadaljevanje na 2. strani)

BOLJŠI DELOVNI REZULTATI, BOLJŠI OSEBNI DOHODKI

Tradicija zadnjih let je bila takšna, da je bil v maju dosežen visok osebni dohodek zaradi dolžine meseca in dveh prazničnih dni, v juniju pa je bilo zabeleženo večje zmanjšanje, razen v primeru, ko je bila v tem mesecu sprejeta sprememba obračunskih postavk. Osebni dohodek za letošnji junij pa s tega vidika predstavlja majhno presežek.

Proizvodni rezultati Žel arne so v juniju usklajeni s splošnim gibanjem gospodarstva, ki izkazuje precejšnjo oživitve. Mesečna skupna in gotova proizvodnja v takšni količini že več kot leto dni nista bili doseženi. Ob razmeroma vidni odsotnosti

je bila v juniju zadnja leta dosežena vedno podpoprečna proizvodnja in podpoprečna produktivnost, letos pa polletno poprečje krepko presežata. Kljub vplivu praznika in večjega števila plačanih ur v maju, je v

(Nadaljevanje na 3. strani)

OSKRBA S POLPROIZVODI SE IZBOLJŠUJE

V mesecu juliju smo po podatkih nabavne službe že prejeli 11.500 ton polizdelkov iz uvoza, do konca meseca pa pričakujemo še deset do enajst ton. Že v juniju je bilo stanje s polizdelki znatno boljše, v juliju pa se bo stanje še izboljšalo. Ob dobrem delu delavcev temeljne organizacije združenega dela Jeklarna, oziroma planskem dotoku lastnega jekla, so torej izredni izgledi, da dosežemo julijske planske obveznosti.

Tako se je po informaciji nabavne službe, oziroma njihovega vodje Janca Bidovca, preskrba TOZD Valjarna bluming štel s slabši, TOZD Hladna valjarna Bela, TOZD Hladna valjarna Jesenice in TOZD Profilarna s toplo valjanimi trakovi v

zadnjem tednu znatno izboljšala. Dotok polizdelkov iz CSSR in Poljske je v polnem teku. V mesecu juliju je doslej prišlo 6.500 ton slabov za TOZD Valjarna bluming štel, 4.000 ton hladno valjanih trakov za

(Nadaljevanje na 2. strani)

Z uresničevanjem zakona o združenem delu postaja delavski razred resnično vladajoča gospodarska in politična sila družbe. Naši delovni ljudje, proizvajalci — od temeljne organizacije združenega dela do najvišjih oblik združevanja dela in sredstev — postajajo neposredni nosilci razširjene reprodukcije in vseh družbenih zadev. S tem prevzemajo odgovornost tudi za naš celotni družbeni razvoj. Novi politični sistem, katerega bistvo je delegatsko načelo odločanja na vseh ravneh in na vseh področjih družbenega življenja, s svoje strani zagotavlja možnosti za uresničitev tega novega položaja in odločilne vloge delovnega človeka. Takšen položaj pa pomeni tudi materialno in družbeno podlago njegove svobode. Svoboda človeka ni samo v njegovi pravici, da svobodno izraža svoja mnenja in hotenja. Resnična svoboda je predvsem v pravici in možnosti, da človek suvereno odloča o vseh vprašanih svojega življenja. S tem se korenito širi tudi meje človekovih svobodnih sploh.

Tovariš Tito na XI. kongresu ZKJ

Izdelava modela za ponvico, ki jih livarji izdelujejo za železarno Sisak (Foto S. Kokalj)

ZVEZA KOMUNISTOV V BOJU ZA ODLOČUJOČO VLOGO DELAVSKEGA RAZREDA IN VSESTRANSKO OSVOBODITEV ČLOVEKA

Neugodna gibanja v našem gospodarstvu in družbi, ki so močno pogojena tudi z mednarodnim ekonomskim položajem — ekonomsko krizo, polno ekonomskih in socialnih problemov — ki je dolgoročnejšega značaja, saj gre za krizo družbenih sistemov, so povezana tudi z nedoslednim in neodgovornim, predvsem pa prepočasnim uresničevanjem opredeljenih nalog in razvojne politike na enajstem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, ki je potekal od 20. do 23. junija 1978 v Beogradu. Kajti vse temeljne naloge, ki jih danes poudarjamo kot izhodišča uresničevanja politike gospodarske stabilizacije, so bile zelo prodorno in jasno opredeljene na enajstem kongresu, tako v uvodnem referatu tovariša Tita, kakor v resolucijah. Pri tem moramo seveda poudariti, da smo na osnovi sklepov in opredelitev Zveze komunistov Jugoslavije uspešno nadaljevali s kontinuiteto naše revolucije in njenih pridobitev in da smo ustvarili temeljne pogoje, da delavski razred obvlada celotno družbeno reprodukcijo in dosledno razvija socialistične samoupravne proizvodne odnose kot temelj revolucionarnega spreminjanja družbenih odnosov v celoti, da pa močno zaostajamo pri uresničevanju vsega tega, zaradi česar v veliki meri nastajajo sedanje težave.

Vsa ta vprašanja pa se najtesneje povezujejo z uresničevanjem vodilne vloge zveze komunistov v vsakodnevem idejnem in političnem boju za odločujočo vlogo delavskega razreda in vsestransko osvoboditev človeka, za jasno usmeritev družbenega razvoja na temeljih socialističnega samoupravljanja, popolne enakopravnosti, bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti, v doslednem prizadevanju za neodvisnost, svobodo države ter neuvrženo politiko, za mir, aktivno miroljubno sožitje in enakopravne odnose med državami, narodi, v delavskem, zlasti komunističnem gibanju ... (XI. kongres ZKJ), v konkretnem okolju, temeljni organizaciji združenega dela, krajevni skupnosti, občini ... Vse to pa je odvisno od idejnopolične usposobljenosti, organiziranosti, akcijske enotnosti in povezanosti posameznega komunističnega, kakor osnovnih organizacij s širokimi delovnimi množicami oziroma delegatskim sistemom.

Da pa ne bi ostali samo pri načelnem ugotavljanju, se moramo v tem pogledu soočiti s konkretnim stanjem v posameznih sredinah, oziroma konkretno v naši občini, kajti kakšno vlogo ima zveza komunistov pri praktičnem funkcioniranju in razvoju političnega sistema socialističnega samoupravljanja v konkretnem prostoru, je izredno odvisno od načina dela občinske konference in komiteja zveze komunistov. Žal tako presojanje pokaže, da je naše občinsko vodstvo zveze komunistov v marsičem obšlo sklepe pete seje centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije iz leta 1979. Kajti še vedno v njihovem načinu dela prevladuje resolucijski način dela — stiki z osnovnimi organizacijami prek okrožnic, sklepov in stališč, ki jih nemalokrat sprejema komite kot obvezne za druge organe in organizacije. Pri tem pa je še močno prisotna personalna unija v občinskem komiteju kot izvršilnem organu občinske konference zveze komunistov, ki smo jo že davno opustili, ker je v preteklosti postala glavni vir birokracije.

To se očitno kaže tudi v zaključkih in sklepih potrjenih na sedmi seji komiteja občinske konference zveze komunistov Jesenice v zvezi z razpravo o urejanju Železarja, glasila delavcev temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti naše železarne. Ne samo, da je oblikovanje teh sklepov oziroma zaključkov obšlo celotno samoupravno strukturo Železarne, vključno z osnovnimi organizacijami zveze komunistov, saj gre za dejavnost posebnega družbenega pomena, zaključki vsebujejo tudi celo vrsto neložnosti, pa tudi vsebinsko nesprejemljivih ugotovitev. To je najnovejši primer, lahko pa bi takih sprejemanih sklepov in stališč občinskega komiteja zveze komunistov za druge organe in organizacije navedli še več.

Tak način dela občinskega vodstva zveze komunistov ne more mobilizacijsko vplivati na delo komunistov in osnovnih organizacij in seveda celotnega delegatskega sistema, ker deluje v imenu njih in v njihovem imenu sprejema zaključke in sklepe. Že na omenjeni peti seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije pa je bilo poudarjeno, da občinska vodstva morajo uveljaviti prakso, da bodo realizirala svojo odgovornost za samoupravno sprejemanje in uveljavljanje odločitev z delom komunistov, organiziranih v osnovnih organizacijah, v TOZD in krajevnih skupnostih. Uresničevanje takega načina dela občinskega komiteja pa je seveda najtesneje povezano z njegovo idejnopolično usposobljenostjo in odgovornostjo, še predvsem profesionalnih kadrov komiteja, ki morajo bedeti nad doslednim uresničevanjem demokratično sprejetih sklepov višjih organov zveze komunistov.

INOVACIJSKA DEJAVNOST V PRETEKLEM MESECU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ijene visokim temperaturnim spremembam.

Avtorjem Janezu Jamarju, Ivo Cundriču, Branetu Iskri in Janezu Kunstju iz TOZD Hladna valjarna Bela je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za zamenjavo sredstva za razmaščevanje in predelavo razmaščevalnika na liniji za razogljčenje. Žarilna linija za razogljčenje ima vgrajen razmaščevalnik, ki se hladno valjani trakovi pred žarjenjem razmasti. Ta razmaščevalnik je bil v izvorni izvedbi prirejen za razmaščevanje s sredstvom, ki ima toksične učinke in ni primerno za delo v zaprtem prostoru. Zamenjava sredstva za razmaščevanje in predelava razmaščevalnika se je pokazala kot zelo uspešna in ni pokazala nobenih stranskih učinkov, ki bi vplivali na kvaliteto žarjenja oziroma razogljčevanja dinamo hladno valjanih trakov.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Avtorju Janezu Kovaču iz TOZD Valjarna žice in profilov je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za predelavo drsnih sklopnih blazin pogonskega vretena Jumping proge. Jumping ogrodje je eno izmed najbolj obremenjenih agregatov v valjarni žici, saj gre vsa proizvodnja skozi to ogrodje. Zato je nemoteno obratovanje tega dela naprave izredno važno. Pred uvedbo navedene izboljšave so večkrat nastopale težave zaradi slabe izvedbe drsnih blazin v sklopkih. Čepi in zatiči so se lomili in delci so poškodovali površine na sklopkih, vretenih in ležajnih blazinah. Avtor je s predelavo sklopnih drsnih blazin preprečil mehanske poškodbe blazin in podaljšal dobo obratovanja ležajnih blazin.

Avtorjem Francu Hrastarju, Janezu Petercelu, Francu Ravničarju, Miroslavu Noču, Zdenku Cundru in Vinku Rotarju je bilo dodeljeno enkratno posebno nadomestilo za predelavo izstopnega dela Custodis peči. Ogrevna peč Custodis je od začetka obratovanja pa do predelave povzročila obilo težav v proizvodnji, ker so se pojavljale stalne prekinitev valjanja, kar je izstopna stran omogočala (posebno se je to občutilo v času povečane obrabe dna peči) padanje blumov in odprtino med gredo in izvlačilnim žleбом. Predelava peči je dala zelo dobre rezultate in pri vestnem delu posluževalcev peči in pri normalni kvaliteti dela ob remontu peči ni več vprašljiv enoletni cikel od remonta do remonta.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Avtorjem Bogdanu Stocci, Aleksandru Mandelju in Tomažu Kavčiču je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za novo tehnologijo ohlajevanja in vmesnega brušenja slabov kvalitete C 4970. Adjustiranje ognjeodpornega jekla C 4970 je bilo vedno problematično. Pri transportu, brušenju itd. so slabi

pokali na dva ali več delov, da so jih morali vedno preklasificirati v odpadno železo. Šele po daljših analizah vzrokov te lomljivosti so avtorji z novo tehnologijo odpravili razpokljivost slabov, ne da bi povečali stroške predelave ali zasedli proizvodne kapacitete drugih naprav. S tem so prispevali k povečanju izpisa, obenem pa tudi k boljšemu izpolnjevanju kvalitete programa.

Avtorjem Aleksandru Mandelju, Tonetu Zevniku, Jaku Solarju, Vencu Abramcu, Štefanu Leposi in Maksu Pogačarju je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za uvedbo valjanja blokov OK 650 v blume KV 135 mm z nogo naprej. Spremenjen način valjanja blokov vpliva na izboljšanje izpisa v valjarni bluming štekel.

Avtorjem Francu Novaku, Alojzu Slivniku, Simonu Gogali, Marku Dolencu in Vladu Rebolju je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za izdelavo naprave za signalizacijo poteka valjanja traku na valjčnem ogrodju štekel. Naprava je postavljena v dispečarskem centru valjarne bluming, ki je 300 metrov oddaljen od valjarne štekel, povezan pa z interfonom. Naprava

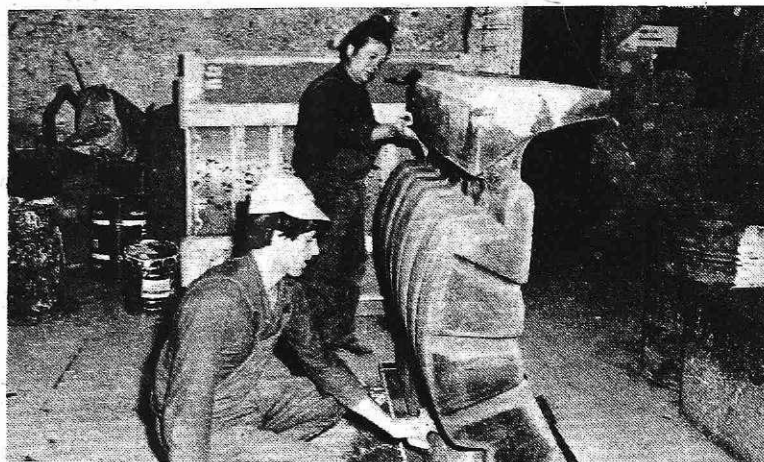
je vgrajena že dalj časa in deluje praktično brez okvar. Dispečer, ki krmili ritem valjanja na celotni liniji valjarne bluming-štekel, jo redno uporablja kot sestavni del celotnega regulacijskega krmilnega in signalnega sistema vodenja valjanja. Omogoča mu, da usklajuje tempo izvlačenja blokov ali slabov s tempom valjanja na štekelu.

TOZD JEKLARNA

Avtorju Bertiju Krapežu je bilo dodeljeno posebno nadomestilo za popravilo zasnovane zapirala za livne ponvice na kontilivu. Avtor je s svojo tehnično izboljšavo prispeval na pomoč v najbolj kritičnem trenutku (pomanjkanje zasnov) in s tem samo vplivanje z drsnimi zapirali ni bilo ogroženo. Naprava za vplivanje gredic je lahko nemoteno obratovala. Uspeh tega predloga je velik, saj zmanjšuje potrebo po uvoženih zasnovah.

Delavski svet TOZD Jeklarna je na svoji seji obravnaval poročilo strokovne komisije, ki je pregledala to prijavo in sprejel sklep, ki ga je pripravila komisija za racionalizacije.

I. Petrič

Čiščenje jedra za navijalke v sivi livarni (Foto S. Kokač)

OSKRBA S POLPROIZVODI SE IZBOLJŠUJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD Hladna valjarna Bela in 500 ton toplo valjanih trakov za TOZD Hladna valjarna Jesenice iz ČSSR ter 500 ton toplo valjanih trakov za TOZD Hladna valjarna Jesenice iz Poljske.

Do konca julija pričakujemo še sedem do osem tisoč ton slabov za bluming za TOZD Hladna valjarna Bela iz ČSSR, ki so tam že izvaljeni. Po ureditvi nekaterih bančnih formalnosti pa je napovedan tudi dotok 3.000 ton dinamo toplo valjanih trakov za TOZD Hladna valjarna Bela iz Italije.

Po ureditvi nekaterih finančnih zadev bo vsa ta količina polizdelkov na voljo našim predelovalcem.

Kakor smo že poudarili v uvodu, bomo z lastnim dobrim delom, z doslednim spoštovanjem tehnološke in delovne discipline lahko v juliju dosegli še boljše delovne in poslovne rezultate kakor v juniju. Ne glede na to, ali gre pri uvozu prepotrebne polizdelke za metalurško menjava ali za nakup z deviznimi sredstvi, moramo še enkrat poudariti, da je to najtesneje povezano z našim doslednim, količinskim, kvalitativnim in časovnim izpolnjevanjem naših obvez do domačih kupcev, kakor tudi v okviru metalurške menjave.

Kljub poletnim, dopustniškim mesecem naša intenzivnost pri uresničevanju planskih nalog in ostalih nalog, ki izhajajo iz nalog uresničevanja politike ekonomske stabilizacije, ne bi smela popustiti. Nasprotno, ob tako dobrih izgledeh z oskrbo polizdelkov bi jo morali še stopnjevati. Naj ob tem navedemo stališče predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije v zvezi z uresničevanjem gospodarske stabilizacije in nemoteno proizvodnjo v poletnem obdobju, ki jih je prejele na seji 6. julija:

»Zbori skupščine SR Slovenije so na sejah 3. julija 1981 kritično ocenili razmere pri uresničevanju gospodarske stabilizacije. Vse nosilce gospodarjenja ter organe družbenopolitičnih skupnosti so pozvali, da so dolžni dosledno uresničevati cilje in naloge ekonomske politike v letošnjem letu, krepi ekonomsko in politično stabilnost naše države doma in v mednarodnih odnosih ter pospešiti razvoj socialističnega samoupravljanja. Da bi mogli uresničiti zahtevane naloge – opredelila sta jih tudi predsedstvo Socialistične federativne republike Jugoslavije v svojih sklepih in zvezni izvršni svet v svojem poročilu ter ukrepe, ki jih bodo zbori skupščine Socialistične republike Slovenije sprejeli na zasedanju 28. julija 1981, ko bodo razpravljali o poročilu izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981–1985 ter o resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 – priporočamo vsem komunistom v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti ter v samoupravnih organih samoupravnih interesnih skupnosti in organizacijah družbenega dela, naj se zavzamejo za sprejem ukrepov, s katerimi bo zagotovljeno dosledno uresničevanje politike ekonomske stabilizacije. Prav tako naj se zavzamejo, da se s smotno organizacijo zaslužnega letnega dopusta delavcev in drugih delovnih ljudi zagotovi nemotena proizvodnja tudi v poletnih mesecih ter se tako kar najbolj zmanjšajo negativni učinki sezonskega upadanja proizvodnje v poletnih mesecih.«

PREDSTAVLJAMO PREDSEDNIKE NAŠIH SAMOUPRAVNIH ORGANOV

V novi mandatni dobi je predsednik delavskega sveta TOZD Livarna JANEZ TIČAR. Dela v modelni mizarni, kjer s sodelavci iz lesa oblikuje modele, ki jih potem livarji uporabljajo za izdelavo odlitkov. Čeprav je kadrovec (končal je delovodsko šolo in se usposablja, da bo čez čas prevzel mesto delovodje v modelni mizarni), še vedno dela za mizarško mizo. Saj, kot pravi, ne more pohajkovati okrog in opazovati drugih kako delajo. V Železarni je zaposlen od 1959. leta. Do 1970. leta je delal v pocinkovalnici na Javorniku, po ukinitvi valjarne Javornik II, pa je prišel delat v modelno mizararno. Bil je že v delavskem svetu, ko je delal na Javorniku. Dve mandatni dobi je bil v delavskem svetu železarni. Preden je bil izvoljen za predsednika delavskega sveta v TOZD Livarna je bil tudi podpredsednik. Aktiven je tudi v sindikalni organizaciji.

»Smo šele na začetku mandatne dobi in težko je povedati, kako bo v prihodnje. Morali pa bomo narediti vse, da problemov ne bo, oziroma da jih bomo reševali sproti,« je povedal o delu samoupravnih organov v prihodnje. »Upam, da bo delavski svet delal tako dobro, kot v prejšnji mandatni dobi. Doslej smo imeli eno sejo in prisotni so bili vsi delegati v delavskem svetu. Smo v letih stabilizacije in treba bo res dobro delati, sicer tudi denarja ne bo. Zavedati se moramo, da nam nihče ne bo ničesar podaril.

Delavski svet je s samoupravnimi delovnimi skupinami dobro povezan prek delegatov. Pri nas glede tega ni težav, ker smo manjša temeljna organizacija. Ponavadi se sestajamo po dve in dve samoupravni delovni skupini skupaj, razen ob problemih, ki se tičejo samo ene skupine. Takrat se ta skupina sestane posebej. Udeležba je tudi vedno dobra, ker lahko med sestankom ustavimo delo. Na teh sestankih delavci niso posebno aktivni. Premalo poznajo samoupravne sporazume in podobno gradivo, čeprav so glasovali zanje. Sestavljeni so v pravnikiškem jeziku in če jih res dobro ne preštudiraš, tudi ne veš, za kaj gre. Tako se največkrat vse omeji samo na dvigovanje rok. Mnogokrat pa smo tudi postavljeni pred zid in druge izbire nimamo.

Veliko hude krvi je pri nas zaradi kategorizacije delovnih mest in beneficirane dobe. Menimo namreč, da bi na nekaterih delovnih mestih morali imeti večje plačilne skupine, kot jih imajo sedaj. Za nekatera delovna mesta je to že rešeno, za ostala pa še ne. Vse to bi se dalo hitro rešiti, ponavadi pa se vleče po dve ali tri leta. Zaradi tega prihaja do nesporazumov med delavci. Imam vtis, da to nekeje namenoma zavlačujejo. Podobno je z našo zahtevo, da bi imeli livarji priznane tri mesece beneficirane dobe na leto in ne dva kot do sedaj. Tako bi se izenačili z delavci martinarne, kar bi bilo pravilno, saj delajo v istih prostorih in pod enakimi pogoji.

Tudi inovacije se ne vrednotijo tako, kot bi se morale. Pred nekaj letom dni je sodelavec iz modelne mizarne izdelal inovacijo, zaradi katere je bilo mnogo prihranjenega. Porabil je veliko ur, da so livarji potem lažje delali. Toda ta inovacija še do danes ni ocenjena, kar se mi ne zdi prav. Tako ljudem jemljemo voljo do dela, kljub temu, da vedno govorimo, kako so inovacije potrebne, koliko bomo z njimi prihranili in da so pravzaprav v tem času edini izhod za našo temeljno organizacijo, če hočemo povečati proizvodnjo. Največje težave, s katerimi se srečujemo, so obupna utrujenost in pomanjkanje delavcev, poleg tega pa je naš obrat zelo zastarel. V tem srednjoročnem ob-

dobju še nič ne kaže, da bi livarno posodobili, saj ima sedaj vso prednost nova jeklarna, mi pa bomo prišli na vrsto šele po letu 1985.

Smo rentabilen obrat in ko bi imeli še take pogoje, kot bi jih morali, bi lahko naredili še veliko več. Zavedati se tudi moramo, da bi takšna tovarna, kot je naša, brez livarne težko shajala. Težko pa bi tudi začeli vse na novo, če bi jo opustili. Zato Železarna ne bi smela imeti takega mačehovskega odnosa do nas. Kljub vsemu bo treba povečati proizvodnjo, če hočemo izpolniti plan, ki je letos zastavljen višje kot lani. Zato se bomo morali res potruditi in dati vse od sebe. Rešiti bomo morali tudi kadrovske probleme, ki nastajajo. Vsak dan nam manjka okrog deset ljudi, to je približno 15 % vseh zaposlenih. Kadrovske težave skušamo nekoliko ublažiti s tem, da zaposlujemo upokojenke in z nadurnim delom, kar pa ni prava rešitev. Zato bomo uvedli ure za manjkajoče, tako bomo le nekoliko stimulirali tiste, ki res delajo. Kader pri nas je tudi zelo star. Poprečna starost je 48 let. Mnogi bodo v nekaj letih odšli v pokoj in če že sedaj ne bomo začeli uvajati mladih ljudi v delo, bomo morali čez čas livarno zapreti. Gledamo skupine šolarjev, ki si ogledujejo Železarno. Vedno gredo mimo modelne mizarne. Vodijo jih po drugih obratih. Ko bi osme razrede kdaj pripeljali sem, da vidijo naše delo, ki je v resnici zanimivo, bi se marsikateri mlad fant odločil za poklic modelnega mizarja. Tako pa nam kvalificiranih delavcev primanjkuje.

Janez živi z družino na Bregu pri Žirovnici, v prostem času pa je prizadeven čebelar. »To je posebno veselje,« pravi o svojem konjičku. »Ko je čebelar gojil še moj oče, se zanje nisem posebno zanimal, sedaj pa jih ne zamenjam za nič na svetu, čeprav sem na čebelarje pike občutljiv in pridem včasih na delo tudi nekoliko zatečen.«

OSREDNJA SLOVENSKA PRIREDITEV OB DNEVU VSTAJE

Dan vstaje slovenskega naroda – 22. julij bomo Slovenci obeležili z množičnim zborovanjem in odkritjem spomenika Edvardu Kardelju 21. julija zvečer ob 20. uri na Trgu revolucije v Ljubljani. Iz jeseniške občine naj bi se tega zborovanja udeležilo najmanj 1500 občanov.

Da bi zagotovili takšno udeležbo, deluje pri občinski konferenci socialistične zveze poseben odbor, takšne odbore pa imajo tudi v vseh krajevnih konferencah socialistične zveze in osnovnih organizacijah sindikata. V krajevnih skupnostih naj bi zbrali 500 udeležencev, medtem ko naj bi sindikati v združenem delu organizirali 1000 ljudi. Za vse udeležence zborovanja bo prevoz brezplačen s posebnim vlakom.

Vlak bo odpeljal z Jesenic ob 17,10 z Javornika ob 17,15 in iz Žirovnice ob 17,20. Iz Ljubljane se bo vlak vračal ob 22,05, tako da bo na Jesenicah ob 23,30.

Organizatorji zborovanja pričakujejo, da pridejo udeleženci na proslavo s prapori in zastavami. Zato je odbor za organiziranje udeležbe še pozval vsa društva in družbenopolitične organizacije v občini, da zagotovijo na zborovanju udeležbo praporčakov s prapori. Odbor bo s pomočjo civilne zaštite organiziral na vlaku in na zborovanju prvo pomoč.

Družbenopolitične organizacije občine Jesenice pozivajo vse delovne ljudi in občane, še posebno pa mladino, da se zborovanju udeležijo v čim večjem številu, ker bomo tudi s tem dokazali našo pripadnost socialistični samoupravni družbi.

Občani, oziroma udeleženci iz radovljanske občine bodo vstopali v posebni vlak, in sicer: v Lescah ob 17,30, v Radovljici ob 17,35 in v Podnartu ob 17,40. Vračali se bodo z istim vlakom kot občani iz jeseniške občine. Udeleženci od Koprivnika do Mlina bodo na proslavo potovali z dvema avtobusoma.

OCENJEVANJE REZULTATOV DELA IN POSLOVANJA TOZD

Izteklo se je drugo trimesčje prvega leta novega srednjoročnega obdobja, ko bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela naše železarnice obravnavali in ocenjevali rezultate svojega dela in poslovanja temeljne organizacije na podlagi informacije in poročila, ki ga bodo predložili vodje temeljnih organizacij, kakor določa 150. člen zakona o združenem delu, ki pravi:

»Pred ugotovitvijo periodičnega obračuna oziroma zaključnega računa delavci v temeljnih organizacijah obravnavajo in ocenjujejo rezultate svojega dela in poslovanja temeljne organizacije na podlagi informacije in poročila njenega poslovnega organa.

Delavski svet temeljne organizacije lahko poveri pripravo informacije ali poročila iz prvega odstavka tega člena pooblašeni specializirani organizaciji.

Za pravilnost podatkov ter za strokovne ocene, na katerih temeljijo predlogi, ki jih vsebuje informacija in poročilo iz prvega odstavka tega člena, kot tudi za njeno pravočasno predložitev odgovarja poslovodni organ temeljne organizacije ali ustrezna služba oziroma pooblaščen specializirana organizacija, kateri je bila poverjena njuna priprava.

V naslednjem členu pa je navedeno, da delavci ob tej priložnosti tudi o osebnih izjavljanjem odločijo o začasni delitvi ustvarjenega dohodka.

V letošnjih obravnavah rezultatov dela in poslovanja temeljnih organizacij združenega dela, bo še prav posebno morala biti prisotna tudi ocena, kako smo uresničevali politiko ekonomske stabilizacije in vse tisto o čemer smo se v Železarni dogovorili, vključno z ukrepi za izboljšanje tehnološke in delovne discipline. Zato bodo poročila in in-

formacije morale biti tudi mnogo bolj kritične in samokritične. Mnogo smo doslej namreč poudarjali le objektivne vzroke – pomanjkanje polizdelkov, pomanjkanje delavcev, oziroma veliko odsotnost in podobno, zelo neradi pa smo se v teh poročilih in informacijah dotikali naših lastnih slabosti – nediscipline, slabe ali vsaj ne dovolj preudarne in skrbne organizacije dela in podobno.

Ta čas so pred nami tudi sklepi predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije, ocene političnega uresničevanja planskih nalog v Železarni, oziroma posameznih TOZD in družbenopolitičnih skupnosti, oziroma republik in Jugoslaviji in ne nazadnje resolucija tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije, ki zelo konkretno opredeljuje naloge na področju ekonomske stabilizacije. Pred nami so tudi projekti za hitrejšo uresničevanje in uveljavljanje socialističnih družbenoekonomskih odnosov v temeljnih organizacijah in Železarni kot celoti. Skozi vse to bi morali zelo konkretno, in kakor je bilo že rečeno, zelo kritično in samokritično presojati dosežene rezultate in posameznih temeljnih organizacijah in na osnovi tega sprejemati tudi ustrezne akcijske načrte za hitrejšo uveljavljanje vsega tega.

Pri tem bi morali skrbno pripraviti skupno akcijo samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij oziroma vseh organiziranih socialističnih sil v TOZD, da bi bile razprave res celovite, poglobljene in konkretne.

RESOLUCIJA TRETJEGA KONGRESA SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE – OROŽJE V ROKAH DELAVCEV IN ZAVESTNIH DRUŽBENIH SIL

(Nadaljevanje s 1. strani)

samo na podlagi zastavljenih ciljev. Že doslej je samoupravljanje razvijalo in širilo svoje meje delovanja z bojem in nenehno zavestno dejavnostjo delavskega razreda in vseh delovnih ljudi pod vodstvom svoje avantgarde – Zveze komunistov Jugoslavije.

Resolucija, ki jo je sprejel tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije, obravnava naslednja področja:

- gospodarjenje delavcev z družbeno reprodukcijo;
- pridobivanje in razporejanje dohodkov in delitev sredstev za osebne dohodke po rezultatih tekočega in minulega dela,

- samoupravno združevanje, povezovanje in planiranje,
- delegatsko odločanje in pridruževanje politike in

- poglobitve naloge nadaljnega materialnega in socialnega razvoja in program ekonomske stabilizacije.

Resolucija ne daje nekih novih izhodišč in usmeritev za razvoj socialističnega samoupravljanja, niti ni bil namen kongresa v tem, ker imamo naše razvojne usmeritve že opredeljene v ustavi in zakonu o združenem delu ter drugih sistemskih zakonih in družbenih dokumentih. Resolucija sicer vsebuje številne konkretne usmeritve, ne daje pa odgovorov na mnoga praktična gospodarska in družbena vprašanja, kar so bile pogoste zahteve v javni razpravi o osnutku resolucije. Na ta vprašanja bodo morali na osnovi ustave, zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov in družbenih dokumentov ter opredelitev tretjega kongresa ustvarjalno in odgovorno poiskati najbolj ustrezne in konkretne odgovore oziroma rešitve samoupravni organi, delegatske skupščine in njihovi izvršni organi, državni organi in strokovne službe v konkretnih sredinah, kajti številnih vprašanj in nalog ni mogoče šablonsko reševati. Pri tem pa bo potrebna mnogo več ustvarjalnosti in prodornosti, uporaba doseženih pozitivnih izkušenj in rezultatov in ne čakanja, da bo nekdo izven nas odgovoril na naša konkretna in specifična vprašanja. Resolucija pa nam resnično daje v roke močno orožje, da naše cilje čim prej dosežemo in hitreje zavrtimo kolo razvoja socialističnega samoupravljanja, da zagotovimo pogoje, da bo delavec resnično odločal o celotni družbeni reprodukciji, oziroma o pridobivanju in uporabi celotnega dohodka, ki ga s svojim delom ustvarja.

Vsekakor je izreden družbeni pomen resolucije, kar pomeni tudi obveznost vseh in vsakogar za njeno uresničevanje v njenem demokratičnem nastajanju. V javni razpravi, ki je podprla vsebinsko usmerjenost osnutka resolucije, je sodelovalo izredno veliko delavcev, delovnih ljudi in občanov v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, interesnih in družbenopolitičnih skupnostih, v sindikatih, socialistični zvezi, zvezi socialistične mladine in drugje širom naše domovine. To dokazujejo številni predlogi za njeno dopolnitev in množica sporočil, ki so jih prinesli na kongres delegati iz vseh naših republik in pokrajin in delegati delavcev na začasnem delu v tujini. To dokazuje izredno

pozornost do osnutka resolucije in ustvarjalno ter demokratično sodelovanje delavcev v združenem delu in vseh družbenih dejavnostih pri njenem dokončnem oblikovanju.

Seveda pa bodo stališča in sklepi tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije, skupaj z določili naše ustave, zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov ter opredelitvami zveze komunistov postala podlaga za najširšo akcijo delavskega razreda in delovnih ljudi, njihovih samoupravnih organov in skupnosti ter vseh zavestnih družbenih sil, ko bomo resolucijo dobera spoznali in razumeli. Potem jo bomo lahko uporabili pri reševanju nalog in problemov v konkretnih sredinah. To se pravi, da se je potrebno najprej z njeno vsebino oborožiti, potem pa bo dejansko postala orožje v rokah delavcev in zavestnih družbenih sil pri reševanju problemov in nalog v konkretnih okoljih.

S tem ne bi smeli odlašati in v Železarni bi morali takoj zasnovati in organizirati široko aktivnost za spoznavanje vsebine resolucije podkrepilne s temeljnimi opredelit-

vami zveze komunistov in naše družbe. Le tako bo vsebina prešla v zavest vseh naših delavcev, ker je tudi njihov neposredni interes, da stališča in sklepe kongresa brez odlaganja začnemo uresničevati. To je poudaril tudi predsednik Zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner v svojem uvodnem razmišljanju ob izidu resolucije, ko je poudaril:

»Zato je zdaj potrebno, da vsaka organizacija združenega dela in samoupravna skupnost oceni svoje lastne razmere ter sprejme konkretne akcijske programe za uresničevanje resolucijskih usmeritev. Za to so še posebej odgovorne subjektivne družbene sile – zveza komunistov, socialistična zveza, sindikati in drugi. Po njihovem odnosu do kongresa samoupravljalcev in uresničevanja njegovih stališč in usmeritev je treba presojati tudi njihov odnos do delavca in njegove svobode, do socialističnega samoupravljanja. Tako je treba pojmovati tudi misel, da kongres samoupravljalcev ni končal s svojim zasedanjem, temveč da traja dalje v uresničevanju njegovih stališč in usmeritev.«

BOLJŠI DELOVNI REZULTATI, BOLJŠI OSEBNI DOHODKI

(Nadaljevanje s 1. strani)

juniju višina osebnega dohodka le nepomembno manjša kot v maju. Izrazito manjša je le v nekaterih TOZD z neprekinjenim sistemom dela (Valjarna žice in profilov, Energetika, Valjarna bluming-štelki in Plavž).

V več kot polovici enot združenega dela so izplačani osebni dohodki višji kot v maju. Med njimi je potrebno izpostaviti predvsem dve temeljni organizaciji, in sicer Hladno valjarno Bela in Jeklarno.

Pomanjkanje vložnega materiala je že nekaj mesecev zapored močno pestilo to temeljno organizacijo. To se je izkazovalo v okrnjeni količini proizvodnje, nižji produktivnosti in relativno nizkem osebnem dohodku. Kljub manjšim dodatkom za časovne pogoje dela je izplačani osebni dohodek skoraj za 7% večji kot prejšnji mesec, saj se je učinkovitost po obeh kriterijih izdatno povečala. Za izpolnitev programa proizvodnje pa je bilo potrebno opraviti tudi precej ur dela nad polnim delovnim časom.

V TOZD Jeklarna je osebni dohodek višji kot v maju za 4,7%. Tudi tu se je učinkovitost dela izboljšala. Višja proizvodnja pa ni prinesla le povečanja osnovnega učinka, ampak je dala tudi ugodno osnovo za pridobivanje osebnega dohodka po novo uveljavljenem dodatnem me-

ru, ki bolj progresivno spodbuja k izdelavi večje količine jekla. Delavci Jeklarna se zavedajo, da jim višja proizvodnja omogoča bistveno povečanje osebnega dohodka. Prvi rezultati so spodbudni, čeprav še niso takšni, kot bi želeli. Če stimulatnost dodatnega merila pri jeklarjih ne bo popustila, lahko v bodoče pričakujemo zmanjšanje kadrovskih in organizacijskih problemov v Jeklarni in kar je še pomembnejše – boljše oskrbo z lastnim jeklenim vložkom kot v preteklosti.

Na koncu naj omenim še eno izjemo. V TOZD Valjarna žice in profilov ta mesec ni bila plačana niti ena ura dela preko polnega delovnega časa. Ta podatek pa dobi še mnogo večji pomen ob upoštevanju dejstva, da je bila v tej TOZD dosežena izredno visoka proizvodnja. Takšen uspeh pa se lahko doseže le ob dovolj uspešnem organiziranju in vodenju dela.

Po obsegu dela prek polnega delovnega časa pa v drugih enotah združenega dela nismo dovolj učinkoviti. Kljub znatnemu skrajšanju plačanega dela prek polnega delovnega časa smo v okviru jugoslovanskih železarn delovna organizacija z največjim obsegom dela prek polnega delovnega časa v skupnem številu ur plačanega časa. P. R.

KOORDINACIJSKI ODBOR ZB NOV SOZD SŽ O DEVETEM SREČANJU BORCEV

Na peti seji koordinacijskega odbora ZB NOV SOZD Slovenske železarnice so najprej pregledali zapisnik zadnje seje in ugotovili, da so sklepi realizirani. Pri tem so ugotovili, da so vsem, ki so pomagali pri uspešni izvedbi osmega srečanja borcev NOV delavcev železarjev v Ribnem, poslali ustrezna zahvalna pisma, ki jih je podpisal Mitja Šipek, predsednik koordinacijskega odbora. Mitja Šipek bo na predsedstvo ZB NOV Slovenije poslal predlog

za povečanje osnov za pokojnine borcem z najnižjimi osebnimi dohodki. Pobuda za to je bila dana na seji aktivov v Mariboru.

Koordinacijski odbor je bil seznanjen in je soglašal, da se Gregorja Klančnika predlaga za člana sveta republike.

Osnovna točka dnevnega reda je bila razprava o pripravah na deveto srečanje borcev NOV železarjev, ki bo 29. avgusta na Mežakliji. V imenu prireditelja – aktivna ZB NOV jeklarne železarnice je o pripravah poročal Dušan Stare, ki je navzoče seznanil, da bo pričetek srečanja ob 11.30 in zaključek ob 19. uri.

Poleg govorov na slavnostni prireditvi se pripravljata tudi ustrezen kulturni program. Po slavnosti bo družabni del s športno rekreativnimi in zabavnimi igrami, poskrbljeno pa bo tudi za ples, vmes pa bo pel pevski zbor.

Predvidevajo približno dva tisoč udeležencev iz vseh delovnih organizacij SOZD Slovenske železarnice. V to število je zajeto tudi 180 mladih iz SOZD Slovenske železarnice.

Vsak aktiv ZB NOV bo vabil svoje goste v svoji režiji, goste na ravni republike pa bo povabil prireditelj, je bilo dogovorjeno na seji. Vabila za goste bo poslal aktivom organizator po naročenem številu. Dokončno število vseh udeležencev bo znano koncem julija, ko bo zaključen rok za prijavo.

B. B.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 20. DO 26. JULIJA

20. julija, SAŠO JEZERSEK, vodja TOZD Hladna valjarna Bela, Jesenice, Titova 3, štev. telefona 82-789.

21. julija, JANEZ TUŠAR, vodja kadrovskega sektorja, Blejska Dobrava 16/b, štev. telefona 83-062.

22. julija, JERNEJ HOČEVAR, vodja prodajnega sektorja, Jesenice, Kejžarjeva 38, štev. telefona 82-118.

23. julija, OŠKAR KURNER, vodja RO, Jesenice, Tavčarjeva 9, štev. telefona 81-214.

24. julija, BOŽO BARTELEJ, član PO, Jesenice, Titova 3 a, štev. telefona 81-453.

25. julija, JOŽE OSVALD, vodja TOZD Livarna, Rateče 21, štev. telefona 88-771 (pri Butinar).

26. julija, JANEZ BIDOVEC, vodja nabavnega sektorja, Lesce, Na Trati 49, štev. telefona 75-591.

V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja štev. 19, štev. telefona 601.

Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj; dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v Železarni.

V prostih sobotah, nedeljah, praznikih je od 7. do 19. ure dosegljiv doma in od 19. do 7. ure zjutraj v Železarni.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 20. 7.	MIROSLAV ZUPAN	FLORIJAN MLAKAR
TOREK – 21. 7.	ANTON BURJA ml.	FRANC NOVAK
SREDA – 22. 7.	STANE MENCINGER	VALENTIN MARKEŽ
ČETRTEK – 23. 7.	EDO KAVČIČ	ALOJZ SLIVNIK
PETEK – 24. 7.	MIHA ŠLIBAR	FRANC ARNEŽ
SOBOTA – 25. 7.	PRIMOŽ ZVAB	JOŽE PEZDIRNIK
NEDELJA – 26. 7.	MARTIN BRUMAT	KOVAČ JANEZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 20. julija do 25. julija bodo delale naslednje obratne ambulante:

Dopoldne: II. obratna ambulanta dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta dr. Janez Zaletel.

Popoldne: I. obratna ambulanta dr. Janez Zaletel in IV. obratna ambulanta dr. Janez Resman.

Sobota, 25. julija, samo dopoldne: I. obratna ambulanta dr. Janez Zaletel

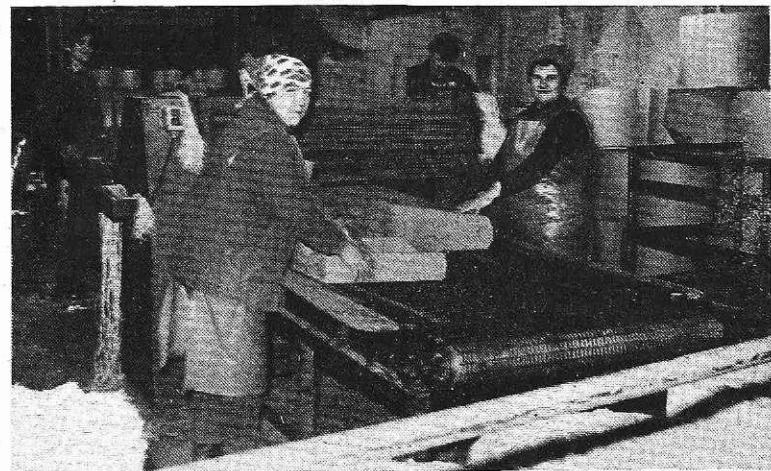
Zobna ambulanta: Popoldne: II. zobna ambulanta dr. Alojz Smolej.

Za železarno v torek, 21. julija, ob 7. do 13. ure.

Za borce v četrtek, 23. julija, od 7. do 13. ure.

Sobota, 25. julija, samo dopoldne: II. zobna ambulanta dr. Alojz Smolej.

I. zobna ambulanta je zaradi letnih dopustov zaprta.

Delavci in delavca iz sosednje TOZD Izolirke (Foto I. Kučina)

PERSONALNE VESTI – JUNIJ

V mesecu juniju je sklenilo delovno razmerje 74 delavcev, prekinilo pa 63 delavcev.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: ANTONIJA BERAUS, 1921, družbena prehrana – 34 let in pol v ZJ, IVAN BUKVIČ, 1922, livarna – 38 let v ZJ, AVUGST EMERŠIČ, 1914, strojne delavnice – 33 let in pol v ZJ, JANEZ FRELIH, 1925, energetika – 28 let in pol v ZJ, IVANKA JENSTERLE, 1929, elektrode – 30 let in pol v ZJ, FRANC KATRAŠNIK, 1921, valjarna bluming-štelki – 36 let in pol v ZJ, ŠTEFAN KODRIČ, 1922, remontne delavnice – 24 let v ZJ, STANISLAV LEGAT, 1925, vzdrževanje – 35 let v ZJ, JOŽEFA MEGLIČ, 1925, elektrode – 31 let v ZJ, MARIJA POGAČAR, 1927, prodajni sektor – 27 let in pol v ZJ, MILAN POLAK, 1921, CPSI – 22 let in pol v ZJ, FRANC RAVNIKAR, 1921, strojne delavnice – 39 let in pol v ZJ, JANEZ REKAR, 1928, splošna varnostna služba – 32 let v ZJ, STANISLAV STOJAN, 1925, sektor novogradenj – 34 let v ZJ, ANTON TUŠAR, 1930, jeklarna – 31 let in pol v ZJ, IVAN TUŠAR, remontne delavnice, 1924 – 34 let v ZJ in JOŽICA TRILLER, 1924, FRS – 17 let in pol v ZJ.

INVALIDSKO STA BILA UPOKOJENA: ALOJZ GREGORIČ, 1927, jeklarna – 31 let in pol v ZJ in MARJETA MAJETIČ, 1942, splošni sektor – 21 let in pol v ZJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zasluženi pokoj!

UMRL: JANEZ BERCE, 1949, profilarna – 15 let in pol v ZJ.

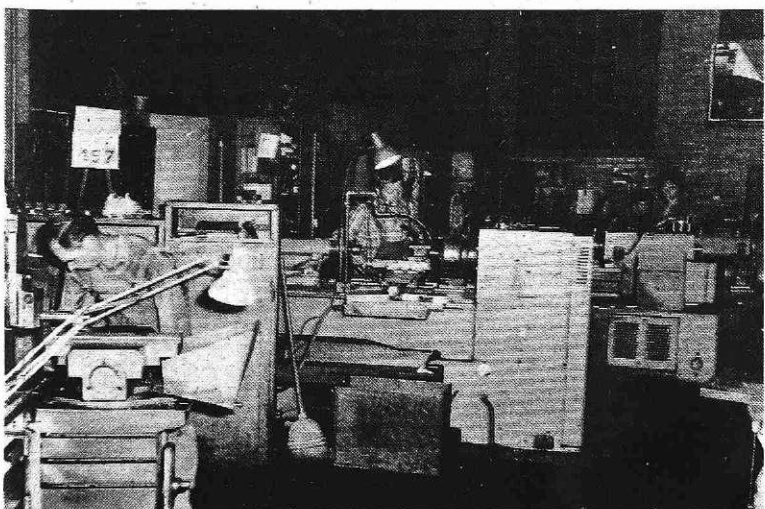
Svojem naše iskreno sožalje!

ODSLI V JLA: Djemal Cerić, 1961, jeklarna, Enes Čatić, 1962, transport, Vehid Jaurdžija, 1961, vzdrževanje, Refik Letić, 1962, plavž, Petar Lukić, 1961, valjarna bluming-štelki, Miloš Maletić, 1962, remontne delavnice, Derviš Medić, 1961, energetika, Miro Mršić, 1962, jeklarna, Emir Okanović, 1962, transport, Radoslav Otović, 1961, valjarna bluming-štelki, Predrag Popadić, 1962, hladna valjarna Bela, Razim Sarbatlić, 1962, vzdrževanje in Zivko Timarac, 1962, transport.

DISCIPLINSKO PRENEHANJE: Muharem Dautović, 1958, hladna valjarna Bela, Klemen Džukić, 1962, žičarna, Fikret Halimović, 1960, valjarna bluming-štelki, Mehmed Haskić, 1956, žičarna, Zlatan Islamović, 1957, valjarna bluming-štelki, Lovrenc Kogelnik, 1944, transport, Ahmet Kurtović, 1954, energetika, Rade Mitkov, 1959, livarna, Drago Ravnika, 1947, FRS, Zoran Santrač, 1959, jeklarna, Veselin Stojanović, 1958, valjarna bluming-štelki, Blagojčo Tenev, 1958, valjarna debele pločevine in Fehro Tufekčić, 1956, energetika.

PRIHODNJA ŠTEVILKA ŽELEZARJA 24. JULIJA

ZARADI PRAZNIKA,
22. JULIJA – DNEVA
VSTAJE SLOVENSKEGA
NARODA, BO PRIHODNJA
ŠTEVILKA NAŠEGA TED-
NIKA IZŠLA V PETEK,
24. JULIJA.

V strojnih delavnicah (Foto S. Kokalj)

POSVET O AKTUALNIH VPRAŠANJH ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Glede na nastalo situacijo in opredelitev nekaterih zadev je strokovna služba regionalne zdravstvene skupnosti v sredo, 8. julija, sklicala posvet predstavnikov izvršnih odborov in skupščin občinskih zdravstvenih skupnosti ter direktorjev zdravstvenih organizacij. Na posvetu smo obravnavali naslednje zadeve:

- izvajanje samoupravnega sporazuma o postopku in načinu uveljavljanja oziroma uresničevanja pravic do zdravstvenega varstva;
 - predlog povečanih obveznosti zdravstvenih skupnosti do republiške solidarnosti;
 - oceno strokovne službe o višini potrebnega povečanja za zdravstveno varstvo, da predloge samoupravnih sporazumov o svobodni menjavi dela;
 - problematiko likvidnosti zdravstvenih skupnosti;
 - stališča do osnutka samoupravnega sporazuma o financiranju nalog s področja SLO;
 - koncept organizacije strokovne službe medobčinske zdravstvene skupnosti in nekaterih občinskih;
 - program dela skupščin za naslednje obdobje (julij-december).
- Zaradi pereče problematike so bili na posvet vabljeni tudi predstavniki medobčinskega sveta zveze sindikatov in socialistične zveze delovnih ljudi, toda žal, kot je to že običajno, teh predstavnikov ni bilo.

RAZPRAVA O POSAMEZNIH VPRAŠANJH

S prvim julijem so začela veljati določila samoupravnega sporazuma o postopkih in načinih uresničevanja pravic do zdravstvenega varstva, katerega gorenjske občine z ozirom na določene pogoje niso sprejele. Glavni vzrok je v tem, da imajo na Gorenjskem celo vrsto stabilizacijskih ukrepov, ki jih je narekovala finančna situacija. Zato je bilo v gorenjskih občinah morali določene člene sporazuma prilagoditi razmerjem na našem območju, vse ostale člene pa bomo po vsej verjetnosti začeli izvajati v jeseni.

S podpisom sporazumov o svobodni menjavi dela, ki temeljijo na dogovorjenih izločitvah, se je pokazalo, da bodo dogovorjena sredstva za leto 1981 mnogo premajhna zaradi višjega povečanja cen osnovnih in ključnih materialov. Zato je bilo razvidno, da regionalne zdravstvene skupnosti, da naredi izračun potrebnih sredstev za leto 1981, da bi obdržali enak nivo zdravstvenega varstva, tako za zagotovljeni kot dogovorjeni program zdravstvenega varstva. Izračun potrebnih sredstev je kar za 200 milij. din večji od dogovorjene vsote.

Povečanje dogovorjenih vsot izhaja iz:

- hitrega naraščanja materialnih stroškov, ki dosegajo v nekaterih bolnicah več kot 50% v strukturi prihodka;
- povečanja stroškov zaradi novih prispevkov in davkov, ki s sporazumi o temeljih plana in dogovorjenih sredstvih za leto niso bili priznani. Gre za prispevek za posebno izobraževanje in raziskave in za davek iz dohodka, pa še za nekatere druge prispevke, ki so se povečali ali pa prišli v strukturo cene kot materialni stroški;
- zagotovitve minimalnih rezerv, ki so nujne za tekoče poslovanje (likvidnost) do 3% od tekočih sredstev;
- zagotovitve sredstev za SLO, saj je dogovorjena le četrtina sredstev od tistega, kar bi morali zbrati po ustreznem sporazumu (0,2% od osebnega dohodka);
- povečanje sredstev za zdravstveno nego v socialnih zavodih. Vse do letos je bila Gorenjska med slabšimi plačniki te nege, po novem pa bi se moral prispevek zdravstvene skupnosti povečati za štirikrat. K temu nas navezujejo priporočila izvršnega sveta skupščina SRS in predlogi sporazumov socialnih zavodov oziroma Zdravstvene skupnosti Slovenije.

- povečanja stroškov z novim prizidkom pri Splošni bolnici Jesenice, s čimer je bolnica povečala stroške za okrog 32%;

- nove obveznosti za solidarnost v SR Sloveniji za zagotovljeni program. Na osnovi bruto osebnega dohodka za leto 1981 po podatkih zavoda SRS za plan zdravstvena skupnost SRS zahteva, da prispevata za solidarnost (ne glede na to, da ta v združenem delu in planu ni dogovorjena) občinski zdravstveni skupnosti Jesenice 7.213.000,00 in Skofja Loka 2.824.000,00 din. Po izjavi direktorja skupnih služb Slavka Grčarja je medobčinski politični forum izdal ta pristavek. Seveda o tem ni bilo nobene razprave v združenem delu.

V zdravstvu gre za reševanje mnogo težjih problemov kot pri katerikoli drugi interesni skupnosti. Najprej je tu visoka udeležba materialnih stroškov, pa tudi zato, ker zdravstvo najbolj sega v zelo občutljivi osebnosti in socialni interes posameznika.

V letu 1981 se prikratk pojavlja v ostriji meri nelikvidnost zdravstvenih skupnosti, kar predstavlja še posebno težavo zdravstvenim delovnim organizacijam, ker ne morejo poravnati svojih obveznosti do posameznih dobaviteljev. Vsa prejšnja leta smo imeli na Gorenjskem imobilizirana sredstva, katera smo sicer vračali gospodarstvu, toda le z znatno prispevno stopnjo v tekočem letu, imobilizirana sredstva pa so predstavljala tekoča sredstva za pokrivanje dospelih terjatev.

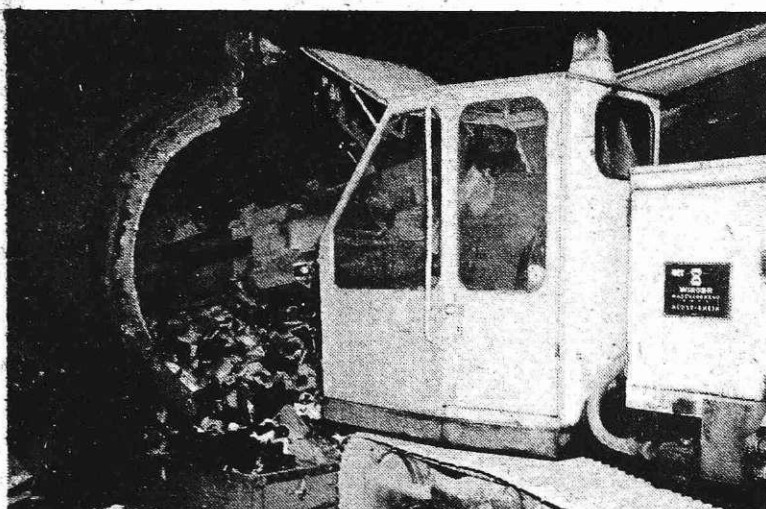
Do osnutka samoupravnega sporazuma o financiranju nalog s področja SLO pa smo se opredelili tako, da bi zbirali le toliko sredstev, kolikor bi jih v letošnjem letu, glede na možnosti nabave določenega materiala, lahko porabili, ne pa da bi ta sredstva ležala blokirana.

S predlagano organizacijo strokovne službe medobčinske zdravstvene skupnosti smo soglašali in službi naročili, naj tako organizacijsko shemo pripravi tudi za občinske zdravstvene skupnosti, dopolnjeno s podatki o zaposlenosti, oziroma ali bo število delavcev manjše in kakšen bo finančni efekt.

Programi dela občinskih skupščin za obdobje julij-december smo opredelili takole: na prvih sejah

	dogovor v začetku leta	novi predlog
Jesenice	259.045.000	302.863.000
Kranj	553.338.000	625.846.000
Radovljica	216.575.000	246.999.000
Skofja L.	233.334.000	266.333.000
Trzin	92.729.000	105.144.000

Stane Torkar

Strojno čiščenje ponvice (Foto S. Kokalj)

skupščin moramo obravnavati polletno finančno realizacijo, podaljšanje sporazumov o svobodni menjavi dela za drugo polletje, obravnavati in sprejeti določene okvire o obsegu pravic iz zdravstvenega varstva, v kolikor ne bi imeli jamstva, da bomo lahko pokrili dogovorjeni program.

Na sejah skupščin bo brez dvoma potrebno sprejemati dodatne stabilizacijske ukrepe in kontrolirati dosledno izvajanje že sprejetih ukrepov, ki so tako v letu 1980, kakor tudi v letu 1981 prispevali k boljšemu poslovanju v zdravstvu. Seveda pa smo vsi nemočni pri raznih podražitvah in ob raznih zakonskih predpisih, ki slabijo finančni položaj, pa tudi krnijo samoupravni mehanizem, saj se vse premalo pozna vpliv samoupravljalcev, ker se proti zakonskim predpisom ne moremo postaviti. Ti predpisi pa v velikih primerih ne upoštevajo možnosti realizacije zaradi primanjkov finančnih sredstev.

Vsem mora biti jasno, da bomo imeli le toliko zdravstvenega varstva, kolikor bomo zbrali sredstev, ali pa, da povečamo prispevke - participacijo uporabnikov in tako zagotovimo dodatna sredstva. V nasprotnem primeru bomo morali zmanjševati doseženo stopnjo zdravstvenega varstva, seveda le tistega, ki ni z zakonom predpisan. To pa je manj kot polovica vsega zdravstvenega varstva, ki predvsem prizadene uporabnika, ki ni zajet v posameznih kategorijah bolezni, ki spadajo v z zakonom zagotovljeni program.

K reševanju vseh teh problemov bo potrebno vključiti predvsem organizacije sindikata, socialistične zveze delovnih ljudi in zvezo komunistov, kajti sama interesna skupnost zdravstvenega varstva in zdravstvene delovne organizacije tega problema ne bodo mogle rešiti. Pri tem pa bomo morali izhajati iz spoznanja, da samo zdravi ljudje lahko delajo.

Predvsem bo morala sindikalna organizacija v temeljnih organizacijah posvetiti več pozornosti odsotnosti z dela, kajti prav na Jesenicah v tem pogledu že vrsto let nosimo zastavo. Temu vprašanju je bilo s strani zdravstvene skupnosti posvečenega precej časa, vendar nismo dosegli zadovoljivih rezultatov, da bi odsotnost v občini spravili vsaj na regijsko poprečje. Tudi številni posveti z zdravstveniki niso dali zaželenih uspehov. Odsotnost z dela zaradi bolezni nam na eni strani povečuje stroške, na drugi strani pa zmanjšuje dohodek, ker se nadomestila za bolezensko odsotnost izplačujejo brez prispevkov.

Predlog za povišanje dogovorjenih sredstev:

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TRETJA SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

V sredo, 8. julija, je predsednik odbora za splošne zadeve sklical 3. redno sejo odbora in predlagal zanjo naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, odobritev službenih potovanj v tujino, poročila o opravljenih službenih potovanjih v tujino in ocene ter tekoče zadeve.

Iz poročila o izvrševanju sklepov prejšnje seje, ki ga je podal vodja splošnega sektorja, so člani odbora ugotovili, da so sklepi izvršeni.

Pod drugo točko so potrdili službena potovanja v tujino za naslednja sodelavca:

- Janeza Bidovca, vodja nabavnega sektorja, v ČSSR, kamor je potoval zaradi izredno kritične zaloge TVT in slabov.

- Aleksandra Jezerška, vodja TOZD Hladna valjarna Bela, v Bolgarijo, kamor je potoval v zvezi z izvozom dinam pločevine, ker so nastale določene težave glede kvalitete naših proizvodov.

V nadaljevanju so člani odbora obravnavali naslednje ocene opravljenih službenih potovanj v tujino: - Aleša Lagoja s potovanja na Madžarsko, kjer se je udeležil konference na temo »čisto jeklo«. Potovanje je bilo ocenjeno kot uspešno, vrednost spoznanj pa se bo izkazala v uvajanju novih metod v proizvodnji jekla.

- Predsednika poslovnega odbora in Emila Azmana s potovanja v Zahodno in Vzhodno Nemčijo, kamor sta potovala k firmama Eisenhütten-kombinata v Ostu in k VEB Bandstahlkombinata v Eisenhüttenstadtu na ogled proizvodnih naprav za nerjavno in

dinamo pločevino. Ker so bile vzpostavljene ustrezne poslovne zveze in ker je bila nakazana velika pripravljenost za sodelovanje obeh firm, je bilo potovanje ocenjeno kot uspešno.

- Valentina Erjavška s potovanja v Katowice na Poljsko v zvezi z zaključevanjem pogodbe za II. polletje, reševanjem tekočih problemov in pripravo blagovne menjave za leto 1982. Potovanje je bilo ocenjeno kot uspešno.

- Lada Šketa s potovanja v Romunijo, kjer se je udeležil 25. rednega zasedanja članic SEV in SFRJ sekcije za visokopečarstvo in proizvodnjo metalurških surovin. Zaradi možnosti pridobitve novih spoznanj je bilo potovanje ocenjeno kot uspešno.

Pod tekočimi zadevami so člani odbora obravnavali najprej vloge društev in organizacij in zavzeli določene sklepe, o katerih bodo poslali pisno obveščeni.

Odbor je vzel na znanje tudi informacijo vodje splošnega sektorja o postopku za izdajo dovoljenja za vstop poslovnim partnerjem - kupcem v Železarno in informacijo predsednika konference osnovnih organizacij sindikata o poteku dela pri obnovitvi doma na Mežakliji.

Z. V.

TOZD Valjarna debele pločevine

1. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V torek, 7. julija, je predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna debele pločevine Jože Vilman sklical prvo sejo. Na začetku seje je poudaril, s čimer so se strinjali tudi člani, da je udeležba na sejah odbora za člane obvezna, ker je bila že prva seja zaradi manjkajočih treh članov komaj sklepna.

Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili v glavnem vsi izvršeni. Glede uresničevanja sklepov so sprejeli sklep, s katerim zahtevajo od vseh, ki so zadolženi za realizacijo sklepov, da to dosledno upoštevajo in izvršujejo. Prav tako so sklenili, da mora komisija za izdelavo kataloga del in opravil do prihodnje seje izdelati poročilo, iz katerega bo razvidno, koliko manjka do končne izdelave kataloga in kdaj bo mogoče dela in opravila vrednotiti.

V obravnavi o izvrševanju plana v mesecu juniju so ugotovili, da je proizvodnja na progi pod planom za 112 ton, medtem ko je bila v adju-staži presežena za 100 ton in pri odpremi za 115 ton. Pri izvozu je bilo doseženo le 61% planirane vrednosti.

Operativni program proizvodnje za mesec julij, ki znaša 6.300 ton, od tega 430 ton za izvoz, so sprejeli s pripombo, da bo treba težave, ki bodo nastale zaradi večjega izvoza, kompenzirati z delom na proste sobote.

Obravnavali so poslovne rezultate TOZD v prvem polletju leta 1981 in v zvezi s tem sprejeli predlog ugotovitev in sklepov ter jih posredovali samoupravnim delovnim skupinam v obravnavo.

Na znanje so vzeli informacijo o gibanju osebnega dohodka v petih mesecih leta 1981 in ugotovili, da se je OD v TOZD sicer dvignil, kljub razmeroma dobremu delu pa še vedno zaostaja za poprečjem Železarne.

Na predlog vodje TOZD so sprejeli sklep, da se za prizadevnost, ki so jo pokazali pri razkladanju smederevskih slabov, nagradi delavce: Jožeta Dobravca, Rifeta Kardaše-

viča, Rudija Prezlja in Hasana Felica z enkratno nagrado 600,00 din vsakemu. Prav tako so soglasno sprejeli predlog, da se delavce: Avgusta Gabora, Ivana Maleja, Esada Čamdžića, Jožeta Jamarja in Marjana Miheliča, ki so v enem dnevu počistili vso kovarino z dna Quete, nagradi z enkratno nagrado v višini 600,00 din vsakemu.

Ob sklepu seje so bili še seznanjeni z obvestilom odbora za gospodarstvo TOZD Transport o višini nastale stojnine v mesecu maju pri razkladanju železniških vagonov v TOZD Valjarna debele pločevine. Soglašali so s predlogom, da se Blow Knox škarje, ki so fizično opisane in vskladane na Blejski Dobravi, prodajo podjetju Brodomaterial z Reke.

IS

Železarski globus

ZDA

V preteklem letu so nekatere največje ameriške železarske družbe sklenile pogodbe z japonskimi železarskimi družbami o japonski tehnični pomoči, usposabljanju osebja in nakupu nekaterih licenc. Osnovni namen teh ukrepov v ameriških železarnah je povečanje produktivnosti, in sicer od izdelave grodlja do valjanja. Na tem področju bodo sodelovale z ameriškimi železarnami največje japonske železarske družbe: Nippon Steel, Nippon Kokan, Kawasaki in Sumitomo Metal Industries. Tudi na ameriški strani so največje družbe: U. S. Steel, Republic, Kaiser, Inland in Bethlehem Steel Co.

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČ

PROBLEMI OBRATOVANJA »ŠREDER« NAPRAV

S tujim imenom »šreder« (shredder) imenujemo napravo, ki predeluje odslužene avtomobile v jeklarski odpadke. Njen osnovni princip je v tem, da s posebnimi kladivi zdrobi posamezne dele avtomobila v drobne kose, poleg tega pa tudi izloči neželene in nekovinske materiale.

Junija je bila v Monte Carlu konferenca mednarodnega biroja za zbiranje odpadkov, na kateri so predstavniki lastnikov »šreder« naprav poročali o težavah, s katerimi se srečujejo pri svojem delu.

Glavni problem je prenizka cena jeklarskega odpadka. Stroški, ki so povezani z odstranjevanjem raznih neželentih materialov pri pridobivanju čistega jeklarskega odpadka pa so visoki.

Predstavniki nizozemskih lastnikov teh naprav je povedal, da jih obratuje v tej državi osem z letno zmogljivostjo 500.000 ton, izkoriščene pa so 70%. Glavni problem je odstranitev 80.000-90.000 ton odpadkov, ki nastanejo v proizvodnem procesu. Ker so bili ti odpadki označeni kot kemični, morajo podjetja plačati za vsako tona 0,25 forinta davka. Raziskovalni inštitut, ki je po nalogu nizozemske vlade analiziral odpadke je ugotovil, da je koncentracija antimona, kadmija in svinca previsoka. Verjetno je to zaradi uporabe umetnih mas pri tapetnih delih.

To je samo evropski problem, kajti v ZDA so dobili drugačne rezultate, ki so za lastnike naprav ugodnejši. Razlika je tako velika, da se je nizozemsko združenje za jekleni odpadke odločilo za ponovno analizo na svoje stroške. Dokler rezultati ne bodo znani, naprave ne bodo obratovale, kajti omenjeni davek, ki ga je predpisala vlada, je povzročil, da je njihovo obratovanje neekonomično.

Tudi v ZRN imajo z odpadki probleme, ker lokalne oblasti nerade določajo lokacijo za njihovo odlaganje. Zato jih želijo čimveč uporabiti v energetske namene in pokuriti, vendar za vse sestavine to ni mogoče. Stare gume bodo lahko pokurili in zato morajo biti naprave sposobne ločiti sestavine iz gume in plastike, ki jih je mogoče pokuriti.

Ker bodo zaradi zmanjšanja teže avtomobilov uporabljali vedno več materiala, ki ga bo pri pridobivanju jeklenega odpadka treba odstraniti, bo treba za povečane količine najti ustrezne rešitve.

V ZDA, kjer obratuje okoli 200 naprav, je glavni problem prevelika zmogljivost. Zaradi naraščanja stroškov za rezervne dele in električno energijo vedno bolj pada njihova ekonomičnost. Na drugi strani pa narašča delež neželentih delov pri avtomobilih, kar povečuje vrednost jeklenega odpadka, ki ga pridobivajo na teh napravah.

Približno 15 naprav v ZDA uporablja postopek z dodajanjem vode. To število postopno narašča in računajo, da bo okoli 90% vseh naprav uvedlo ta postopek. Njegove prednosti so, da ne onesnažujejo ozračja, jekleni odpadki so bolj čisti, ker je lažje ugotoviti, na primer, baker v železni substanci, potrebno je manj transportnih trakov in manj vzdrževanja, medtem ko je izplen pri železu za 2% večji. Obratovanje je možno pozimi tudi v hladnejših zemljepisnih področjih, kar je dokazala letošnja zima v Chikagu in okolici, kjer obratuje več teh naprav.

Slaba stran teh naprav, ki obratujejo z dodatkom vode, je ločevanje vode in posameznih odpadkov in problem čiščenja odpadne vode, posebno takrat, če je proizvodnja velika.

PREDSTAVLJAMO NAJBOLJŠE MLADE DELAVCE - SAMOUPRAVLJALCE

Ta teden pričenjamo na mladinski strani objavljati novo rubriko, s katero želimo predstaviti najboljše mlade delavce-samoupravljalce v preteklem letu v Železarni. Akcija, ki so jo poimenovali »najboljši mladi delavci-samoupravljalci«, poteka letos že tretje leto in naj bi spodbudila mlade delavce k večji aktivnosti na vseh področjih dela v Železarni. Mladi naj bi s to in s podobnimi akcijami dokazali, da so sposobni s svojim delom pospešiti nadaljnji razvoj gospodarstva in samoupravljanja. Predvsem pa morajo dokazati, da so v tem razvoju pomemben dejavnik.

Ena izmed najboljših mladih delavk v lanskem letu je bila Zdenka

ru delovne organizacije, take akcije potrebne. Pomenijo moralno spodbudo mladim za čim boljše in ustvarjalnejše delo na vseh področjih.

Da bi mladi lahko uspešno sodelovali v akciji, morajo seveda biti najprej dobro seznanjeni z njo. Kako je s tem? Ali so mladi dovolj dobro seznanjeni z akcijo?

»Vsi tisti, ki so vsaj malo povezani z delom mladinske organizacije in se vsaj občasno udeležujejo sestankov, so lahko dobro seznanjeni z namenom in potekom akcije. Iz lastnih izkušenj vem, da mnogi mladi niso tako povezani z mladinsko organizacijo, kot bi morali biti. Res je, da imajo nekateri mladi probleme v zasebnem življenju, stanovanjske probleme, varstvo otrok, zlasti v popoldanskem času... poleg seveda nezainteresiranosti. V mladinski organizaciji naše delovne skupnosti je to še veliko bolj opazno, ker so članice v glavnem dekleta, ki so si šele ustvarile družine ali pa so tik pred tem. Tako jim nekako zmanjka časa za aktivnost v mladinski organizaciji in drugih družbenopolitičnih organizacijah.«

Kako pa bi po vašem dosegli, da bi ta akcija postala akcija slehernega mladina?

»Se vedno opažam, da delo mladinske organizacije teče forumsko. Bolj konkretno bi lahko govorila o mladinski organizaciji, iz katere prihajam. Kljub temu, da sem prej navedla določene vzroke za nevljudenje vseh članov v delo organizacije, če bolje razmislim, so to dostikrat le formalni izgovori, s katerimi se izogibamo določenemu delu in odgovornosti. Vodstvo osnovne organizacije se preveč ukvarja z akcijskimi - parcialnimi zadevami in samo išče rezultate. Osnovno dejavnost pa zanemarija. To pomeni, da vodstvo ne pozna interesa sredine in sploh vloge in nalog mladinske organizacije. To je tudi vzrok, da večji del akcij ne teče kontinuirano in ne daje predvidenih rezultatov.«

Kaj pa tisti, ki so z akcijo seznanjeni? Mislili, da spremljajo njen potek in jo jemljejo resno?

»Mislim, da jo jemljejo resno. To pomeni, da se trudijo, da bi bil izbor najbolj realen, da v tem izboru aktivno sodelujejo in da vestno spremljajo delo celotne mladinske organizacije, oziroma vseh njenih članov, kar kaže na to, da jim ni vseeno, kakšen bo izid akcije, torej kdo bo izbran za najboljšega mladega delavca - samoupravljalca.«

Kaj pa odnos starejših delavcev do akcije? Kako gledajo na akcijo? Ali so tudi taki, ki za akcijo sploh ne vedo?

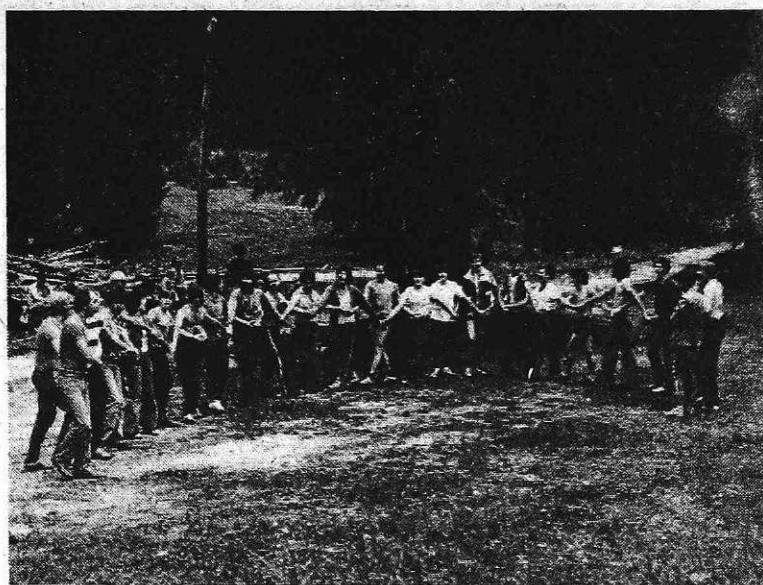
»Vsekakor so tudi taki, ki za akcijo sploh ne vedo. Vsak ima možnost, da je obveščen o njej. Na žalost pa nekateri starejši delavci delo mladinske organizacije že vnaprej odklanjajo in ne kažejo nobenega zanimanja zanj. Često se dogaja, da ravno taki izjavljajo, da je mladina neaktivna.

Ce bi nekoliko povzela svoje misli o odnosu starejših do te akcije, potem bi dejala, da jo preveč jemljejo samo kot stvar mladine. Morda prav zaradi njenega naziva. Bistva in cilja akcije pa dejansko ne poznajo in tako tudi ne morejo imeti pravega odnosa do nje.«

Mogoče bi povedala še to, kako si sprejela novice o tem, da so te izbrali za najboljšo mlado delavko v vaši delovni skupnosti?

»V mislih sem preletela vse svoje dosedanje delo. Kaj sem delala, kako in koliko. Najprej se vsak verjetno vpraša: Zakaj ravno jaz? Vedno si do sebe najbolj kritičen in mislim, da je tako tudi prav. Samokritika se mi zdi nujno potrebna za vsako delo in za vsak uspeh.«

S tem sva sklenili »uradni« del najinega pogovora. Zdenka je res prijetna sogovornica, mogoče malce preskromna, ko mora spregovoriti o sebi. Upajmo, da bodo njene besede o pomenu in namenu akcije spodbudile k razmišljanju tudi druge, predvsem tiste mlade, ki so pozabili, da je ta akcija tudi njihova, da so sestavni del velike sile mladih, ki mora neutrudno stopati naproti novim, večjim delovnim dosežkom in še naprej razvijati samoupravljanje.

Brigadirji so srečni in zadovoljni po opravljenem delu zaplesali kozarčko kolo (Foto: Vasjo Hribar)

TOKRAT NA IGRIŠČU VRTCA ANGELCE OCEPEK NEKOLIKO DRUGAČE

Živžav je na igrišču vrtca Angelce Ocepka na Plavžu neprestano. Dopoldne ga vsak dan napolnijo cicibanji - varovanci vrtca, ob popoldnevih in večerih pa se tu srečuje pisana družba. O teh obiskovalcih igrišča in o tem igrišču je bilo že marsikaj napisanega: pozivi, naj obiskovalci ne uničujejo družbene imovine, zgražanje sosedov nad kršilci nočnega miru, kritike upravi VVO, da ob razpadanju igrišča nič ne ukrene itd. Vse kritike so bile usmerjene pravzaprav na obnašanje neodgovorne in obestne mladine, ki igrišče namerno uničuje. Žal odrasli včasih prehitro in kaj radi mladino kritiziramo in nasploh mečemo vso v en koš. Pa ni tako!

V sredo, 8. julija popoldne, se je mladina predstavila v drugačni luči. Čeprav so utrjeni od svojih rednih obveznosti, se je zbralo 14 mladincev in mladink iz prve in druge mladinske brigade centra za mladinske delovne akcije pri občinski konferenci ZSMS Jesenice in devet

fantov in deklet iz pionirske brigade. Brigadirjem se je pridružilo še več kot 20 pionirjev in cicibanov iz bližnje soseske.

Bilo je veselo gledati, s kakšno zavzetostjo, spretnostjo in vztrajnostjo so delali prav vsi - od najmlajših štiriletnih do mladincev zrelih let. Igrišče je po nekaj urah pridnega dela spremenilo svoj izgled. Uspeh nam je urediti najnujnejše in si tako pridnih pomagačev še želimo. Vsem udeležencem priznanje in zahvala!

Tiste stalne in občasne obiskovalce igrišča, ki v delovni akciji niste sodelovali, prosimo, da prispevate k ureditvi vsaj na ta način, da ne hoste nadalje smetili in namerno povzročali škodo. Dokazite s svojim odnosom do okolja, do družbene lastnine, da ste vzgojeni, da ste prerasli otroško objestnost in postali resnejši! Na prihodnji delovni akciji pa se nam pridružite!

Ivanka Onušič, vzgojiteljica

KRATKE NOVICE

Mladinsko delovno brigado Norbert Weber, ki jo sestavljajo delavci in študenti iz jugoslovanskih železarn, je na delovniški mladinske delovne akcije Strežvo '81 v Makedoniji obiskala tudi delegacija iz Slovenije, v kateri sta bila tudi predsednik in sekretar koordinacijskega sveta zveze socialistične mladine naše železarne. V tej brigadi sta tudi dva brigadirja iz Železarne, iz Slovenije pa jih je šest. Brigada je najuspešnejša v naselju, saj pri delu - urejujejo sistem za namakanje, presega normo za 73 %, najbolj pa so tudi pri organizaciji popoldanskih aktivnosti.

Delegacija si je ogledala delo brigadirjev in se z njimi pogovorila o delu in življenju. Teren je izredno zahteven, pa tudi izredna suša ovira delo brigadirjev. Sicer pa brigadirji stanujejo v športno rekreativnem centru, kjer je zelo lepo.

V petek in soboto, 10. in 11. julija, je bilo na Mežakliji spet živahno. Stalna mladinska delovna brigada

Železar je spet urejala okolico doma in brigadirji so izkopali 50 m jarka. Načrtujejo, da bo do 29. avgusta, ko bo na Mežakliji srečanje borcev NOV in mladine SOZD Slovenske železarne, vse nared.

Letošnjega dvotedenskega obrambnega usposabljanja prostovoljk, ki od nedelje poteka v Mariboru, se udeležujeta tudi dve mladinki iz jeseniške občine.

Brigadirji so aktivni tudi v radovljiški občini. Osem radovljiških brigadirjev že sodeluje na zvezni akciji Otok mladosti pri Šibeniku, kjer so v brigadi, ki jo sestavljajo mladi iz pobratenih občin - poleg Radovljice še iz Brusa, Svilaunca, Buj in Varazdina.

19. julija bo odšla na delovnišče akcije Goricko mladinska delovna brigada Stane Žagar. Tudi v radovljiški občini so pripravili vrsto lokalnih delovnih akcij, na katerih so se brigadirji usposabljali za delo.

O INFORMIRANJU MLADIH

V Železarni se je sestala komisija za informiranje pri koordinacijskem svetu zveze socialistične mladine in pregledala delo v letošnjem prvem polletju. Ugotovili so, da programa dela in nalog niso uresničili v celoti, saj ugotavljajo, da člani predsedstev osnovnih organizacij, zadolženi za informiranje, ne izpolnjujejo svojih nalog.

Analizirali so vzroke za to in ugotovili, da vsi referenti za informiranje niso obiskovali vseh izobraževalnih oblik. Zato so se dogovorili, da je potrebno poleg osnovnih izobraževalnih oblik stalno skrbeti za izobraževanje, saj le tako lahko pričakujemo uspeh.

Spregovorili so tudi o mladinski rubriki v Železarni, kjer je vse premalo kritičnih člankov. Sprejeli so tudi program dela do srečanja borcev NOV in mladine na Mežakliji. Med drugim bodo predstavili najboljše mlade delavce-samoupravljalce, pripravili bodo tudi dva razgovora za okroglo mizo. Na enem bodo poleg drugih sodelovali referenti za informiranje, kjer bo beseda tekla o informiranju v osnovnih organizacijah zveze socialistične mladine in nasploh o delegatskem sistemu.

Rk

MLADI ŽEBLJARJI KRITIČNO IN SAMOKRITIČNO O DELU

Osnovna organizacija ZSMS TOZD Žebljarna se je v zadnjih dveh letih srečevala z že zelo znanim problemom, in sicer neaktivnostjo. Res so mladi žebljariji mrtvilo v osnovni organizaciji ZSMS skušali večkrat oživiti, vendar je vsakič ostalo samo pri besedah. Od septembra 1979 do danes so imeli štiri sestanke, na katerih so se dogovarjali o boljši aktivnosti, sprejemali programe dela in podobno, vendar v praksi ni bilo narejenega nič, razen dveh lokalnih akcij v obratu (nakladanje vagona in zbiranje starega papirja), vendar so tudi to kasneje opustili. Čeprav so imeli vso podporo ostalih družbenopolitičnih organizacij, aktivnost nikakor ni mogla zaživeti.

Daljši čas je med mladimi žebljariji prevladovala slaba delovna disciplina in veliko število neopravičenih izostankov, kar je bistveno vplivalo na delo OO ZSMS. Število neopravičenih izostankov se je bistveno zmanjšalo, vendar se žal še ponavljajo. Nenehno so se srečevali s problemom predsedstva, katerega članstvo se je nenehno menjavalo (odhodi v drugi TOZD, JLA, prekinitev delovnega razmerja ipd.). Mladi so bili v večini nezainteresirani za delo v mladinski organizaciji, kar je krivda samega predsedstva, ki si je premalo prizadevalo, da bi mlade seznanilo s pomenom in nalogami mladinske organizacije v samoupravnem družbi. Nezadovoljivo je bilo tudi delo mladih delegatov, ki svojo odgovornost opravljajo skrajno neresno, saj niso obveščali OO ZSMS o poteku in sklepih sej, na katerih so bili kot delegati prisotni, seveda, če so bili. Mogoče zato, ker se sestankov na nivoju OK ZSMS in KS ZSMS največkrat niso udeleževali, čeprav so bili pravočasno obveščeni.

To je nekaj kritičnih pripomb, katere so mladi žebljariji zapisali v poročilo o delu OO ZSMS TOZD Žebljarna za svojo programsko volilno konferenco, ki je bila 10. julija. V razpravi o poročilu dela so mladi žebljariji poudarili, da je poročilo opravičeno kritično, saj res ni bilo nobenih rezultatov in upajo, da bo v bodoče poročilo bolj pohvalno, kar je odvisno od njih samih.

Na konferenci so potrdili program dela OO ZSMS TOZD Žebljarna, v katerem so opredelili devet področij,

kjer bodo morali takoj pričeti z delom, in sicer:

1. Uresničevanje gospodarskih in stabilizacijskih ciljev.
2. Disciplinarnost in poraba delovnega časa.
3. Kadrovska politika.
4. Sodelovanje z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi.
5. Idejnopolično izobraževanje mladih.
6. Informiranje.
7. Akcija »najboljša OO ZSMS in delavec samoupravljalac v združenem delu«.
8. Mladinsko prostovoljno delo.
9. Športna rekreacija, kultura ipd.

Izvolili so tudi novo predsedstvo, in sicer za predsednika Simona Bedeneta, za sekretarja Vasjo Hribarja, za idejnopolično delo Martina Frčaja, za informiranje Lili Miklič, za kulturo Tatjano Žagar, za šport Hazima Omanoviča, za SLO in družbeno samozščito Dragi Despotov. Novoizvoljeni predsednik OO ZSMS TOZD Žebljarna Simon Bedene se je zahvalil za zaupanje in menil, da je preveč govorjenja in da bo treba resnično prijeti za delo in mrtvilo v OO ZSMS čim prej odpraviti.

Vasja Hribar

Športno rekreativna dejavnost brigadirjev na lokalni mladinski delovni akciji Mežaklija '81. (Foto: Vasjo Hribar)

LOKALNA DELOVNA AKCIJA

V sredo, 8. julija, je bila organizirana lokalna delovna akcija. Na njej je sodelovalo 35 brigadirjev, med katerimi je bilo največ tistih, ki so se odločili za odhod na zvezno ali republiško delovno akcijo.

Akcija je bila za spremembo od ostalih popoldne ob pol štirih in je trajala le tri ure.

Brigadirji so urejevali okolico vrtca Angelce Ocepka na Plavžu. Treba je bilo urediti peskovnike, pobrati papirje, urediti nasade.

Delo je bilo sicer učinkovito, opravljeno pa ni bilo niti do polovice. Pri delu so brigadirjem pomagale tudi vzgojiteljice iz vrtca.

Po končani delovni akciji so brigadirjem postregle z malico.

Mira Rihtaršič

V JUNJU LETOS NAJBOLJŠA PROIZVODNJA

TOZD PLAVŽ

Oba plavža sta v juniju obratovala dobro in so zato plavžarji presegli z gospodarskim načrtom predvideno skupno količino gradiva. Specifična poraba koksa je bila na plavžu št. 2 nižja kot načrtovana, medtem ko je bila na plavžu št. 1 zaradi slabega stanja ognjestalne obzidave višja.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna v mesecu juniju ni dosegla načrtovane količine surovega jekla. V martinarni so bile težave zaradi pomanjkanja gradiva in velike bolezenske odsotnosti delavcev. V elektro jeklarni, ki je za gospodarskim načrtom zaostala precej manj kot martinarna, je bil glavni vzrok odpis nekvalitetnega jekla dinamo kvalitete.

Izpolnjevanje proizvodnega programa je bilo v primerjavi z majem v obeh jeklarnah precej slabše. V martinarni 94,7 % (maj 97,4 %) in v elektro jeklarni 92,2 % (maj 94,7 %).

Na napravi za kontinuirno vli-vanje je bilo v juniju odli-to 3.261 ton jekla ali 77,6 % načrtovane količine. Vzrok je bil v premajhni dobavi jekla in to predvsem iz elektro jeklarne.

TOZD LIVARNA

Načrtovano skupno proizvodnjo so presegli za 6,6 %, medtem ko je bilo kupcem dobavljeno 52,9 ton jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

V letošnjem gospodarskem načrtu je bilo predvideno uslužnostno pre-valjanje slabov v količini 22.000 ton. Ker to ne bo realizirano, je vsak mesec operativni program za 1.800 do 1.900 ton nižji. V juniju so operativni program skupne proizvodnje dosegli s 100,9 % kljub nekaterim okvaram na napravah in manjšemu dohodcu vročih blokov iz jeklarne. Operativni program gotove proizvodnje pa so presegli za 5,1 %.

Potisna peč je obratovala od 16. junija dalje do konca meseca in so prek nje prevaljali 4.618 ton domačih in tujih slabov. Zaloga slabov je bila za normalen potek obratovanja dovolj velika.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Ta valjarna je v juniju obratovala zelo dobro. Presegli so gospodarski načrt skupne in zaradi večjih lastnih potreb v TOZD Žičarna tudi znižali operativni program gotove proizvodnje. Po aprilu leta 1980 so v

valjarni pri skupni proizvodnji po-novno presegli količino 10.000 ton.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V tem mesecu so pri proizvodnji imeli sicer nekaj težav, vendar jim je kljub temu uspelo doseči načrtovano skupno in gotovo proizvodnjo.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

V temeljni organizaciji jim je pri skupni proizvodnji uspelo preseči z gospodarskim načrtom predvideno količino, medtem ko so pri gotovi proizvodnji zaradi težav v adjustaži nekoliko zaostali. Dinamo jekel so izvaljali 3.284 ton (maja 3.267 ton) in nerjavnih jekel 359 ton (maja 362 ton).

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

V jeseniški hladni valjarni so načrtovano skupno in gotovo proiz-vodnjo dosegli. Dinamo jekel so izvaljali 494 ton (maja 592 ton) in visokotlačni jekel 276 ton (maja 356 ton).

TOZD ŽIČARNA

V žičarni so za junij načrtovano skupno proizvodnjo in zaradi pre-majhnih dobav vlečene žice iz tujih virov za potrebe TOZD Željarne nekoliko znižali operativni program gotove proizvodnje dosegli 1.237 ton (maja 1.039 ton), VAC žice 441 ton (maja 400 ton) in EPP žice 136 ton (maja 156 ton).

TOZD PROFILARNA

Z gospodarskim načrtom predvi-dejo skupno proizvodnjo so v juniju

v TOZD Profilarna presegli za 2,1 %, medtem ko je bila gotova proizvodnja zaradi izdelave uslug nekoliko nižja. Usluge se pri količini ne upo-števajo, temveč samo v finančni realizaciji.

TOZD VRATNI PODBOJI

Načrtovano skupno proizvodnjo so v juniju dosegli 99,7 %.

TOZD JEKLOVLEK

Gospodarski načrt skupne proiz-vodnje so v juniju dosegli natančno 100,0 %. Pri vlečenem jeklu je bil dosežen 94,9 %, pri luščenem 167,4 %, pri brušenem 162,3 % in pri toplotno obdelanem 89,3 %.

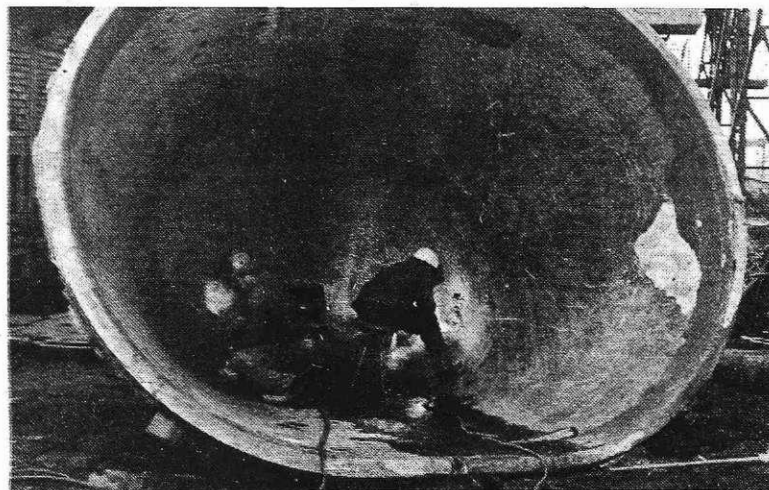
TOZD ELEKTRODE

Načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 99,5 %, vendar so pri opleščenih elektrodah in taljenem prašku zaostali za gospodarskim načrtom. Pri opleščenih elektrodah so bile težave zaradi premajhne količine narejene žice, kar je bila posledica zastojev na Curto strojih in pa zaradi pomanjkanja vodnega stekla ter železa v prahu. Proiz-vodnja taljnega praška je bila manjša zaradi izliva taline in okvare na hladilnem sistemu transforma-torja peči.

TOZD ŽELJARNA

V juniju so v Željarni presegli gospodarski načrt skupne proizvodnje za 5,7 %. Tudi vsi ostali kazalci kot izvoz, stabilnost in zastoji so bili v tem mesecu v tej temeljni orga-nizaciji zelo dobri.

A. KARBA

Čiščenje odlitka pred sivo livarno (Foto S. Kokalj)

Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje...

Tito

KEMIČNA KONTAMINACIJA

Takšni učinki na žitarice, zelenjavo in druge kmetijske kulture povzročijo zmanjšanje količine kmetijskih pridelkov, kar lahko pov-zroči lakoto med prebivalstvom. Ogoljeni gozdovi izboljšujejo mož-nost opazovanja iz zraka, otežkočajo ali celo preprečujejo nasprot-niku možnost dnevnih premikov in organiziranje zased na zajetih območjih itd. (Američani trdijo, da se je v napadenih gozdovih po odpadanju listja vertikalna vidljivost povečala za 80 %, horizontal-na pa za 40–60 %, medtem ko se je število zased partizanov na glav-nih komunikacijah zmanjšalo celo za 90 %).

2. Posledice na ljudeh in živalih

Pri uporabi strupov za uničevanje žitaric se je nemogoče izogni-ti kontaminaciji naseljenih mest, to pa pomeni, da je kontaminacija ljudi s protirastlinskimi strupi spremljajoči pojav. Zastrupitev ljudi s protirastlinskimi strupi nastane neposredno (neposredni stik kože – sluznice s strupom ali prek nezaščitenih dihalnih organov) in po-sredno (z uporabo prehranbenih artiklov rastlinskega ali živalskega izvora, ki so absorbirali strup).

Simptomi akutne zastrupitve ljudi s temi strupi so: občutek utrujenosti, glavobol, močna žeja in znojenje, zvišana telesna tem-peratura, bruhanje in driska. Zastrupljeni so začasno onemogočeni za delo. Pri močnejši zastrupitvi lahko ostanejo trajne posledice, izjemno močne zastrupitve pa povzročijo smrt zastrupljenega člove-ka. Tako je v Vietnamu za posledicami zastrupitve s protirastlinski-mi strupi umrlo 1.622 ljudi.

Nekateri strupi vsebujejo arzen (kakodilna kislina) ali fosfor, ki imata splošno strupeno delovanje na človeški organizem. (Arzen se postopoma kopiči v organizmu in predstavlja dolgoročno življenjsko nevarnost.) V tehničnih produktih estrov 2, 4, 5-triklorfenoksi ocet-ne kisline je dioksin, ki je zelo močan strup in povzroča spremembe na koži (rane).

S protirastlinskimi strupi se uničujejo tudi nekatere vrste žival-skega sveta: žuželke (v Vietnamu so od žuželk najbolj uničene čebe-le), ribe, žabe, ptiči itd.

3. Ekološke posledice uporabe protirastlinskih strupov

Uporaba protirastlinskih strupov pušča na zajetem območju poleg »vojaških« (operativno-taktičnih) in ekonomskih tudi ekološke posledice. (Ekologija je znanost, ki proučuje odnose med živimi organizmi in okoljem.)

Kot je že omenjeno, kontaminacija setve in gozdov uničuje tudi nekatere vrste živalskega sveta, predvsem žuželke, ki so naravna hrana za druge živalske vrste, npr. za ptiče, poginejo tudi ribe, žabe in druge živali, ki so tudi hrana za druge živalske vrste. Živali, ki niso neposredno kontaminirane, zapuščajo zaradi pomanjkanja hrane zajeto območje. Tudi domače živali zaradi pomanjkanja hrane in pitne vode ne morejo dalj časa obstati na kontaminiranem območju. Vse to vpliva na pomanjkanje hrane živalskega izvora in povzroča še večjo lakoto med prebivalstvom.

Nadaljevanje

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V JUNIJU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	13.200	13.200	13.601,1	103,0	103,0	—	—	—	—	—	—	
JEKLARNA	41.900	41.900	39.329,6	93,9	93,9	—	—	—	—	—	—	
— SM	26.500	26.500	24.324,2	91,8	91,8	—	—	—	—	—	—	
— EL	15.400	15.400	15.005,4	97,4	97,4	—	—	—	—	—	—	
— AEA	6.900	6.900	6.487,5	94,0	94,0	—	—	—	—	—	—	
— LM	8.300	8.300	8.304,3	100,1	100,1	—	—	—	—	—	—	
— BBC	200	200	213,6	106,8	106,8	—	—	—	—	—	—	
LIVARNA	148	148	157,8	106,6	106,6	60	60	53,0	88,3	88,3	53,0	
— jeklo	145	145	154,7	106,7	106,7	60	60	53,0	88,3	88,3	53,0	
— kovino	3	3	3,1	103,3	103,3	—	—	—	—	—	—	
VALJ. BLUMING-ŠTEKEL	37.800	34.900	35.207,3	93,1	100,9	7.160	7.160	7.527,0	105,1	105,1	7.632,6	
— bluming	17.800	17.800	18.370,6	103,2	103,2	460	460	678,5	147,5	147,5	653,4	
— štekel razrez	15.430	14.400	14.401,7	93,3	100,0	4.030	4.000	4.413,5	109,5	110,3	4.428,6	
— štekel razr. storitve	1.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— termična obdelava	2.670	2.700	2.435,0	91,2	90,2	2.670	2.700	2.435,0	91,2	90,2	2.550,6	
VALJ. ŽICE IN PROFILOV	9.580	9.580	10.041,6	104,8	104,8	2.640	1.500	1.836,4	69,6	122,4	1.775,7	
— valj. žice	9.580	9.580	10.041,6	104,8	104,8	2.640	1.500	1.836,4	69,6	122,4	1.775,7	
— valj. žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
VALJ. DEB. PLOČEVINE	6.600	6.600	6.694,6	101,4	101,4	6.500	6.500	6.512,2	100,2	100,2	6.524,7	
— valj. deb. ploč.	6.600	6.600	6.694,6	101,4	101,4	—	—	—	—	—	—	
— valj. deb. ploč. storit.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
HLAD. VALJ. BELA	8.020	8.020	7.233,2	90,2	90,2	7.960	7.960	7.086,2	89,0	89,0	7.296,1	
— hl. valj. Bela	8.020	8.020	7.075,0	88,2	88,2	—	—	—	—	—	—	
— hl. valj. Bela storitve	—	—	158,2	—	—	—	—	—	—	—	—	
HLAD. VALJ. JESENICE	2.480	2.480	2.486,0	100,2	100,2	2.240	2.240	2.253,1	100,6	100,6	2.355,9	
— hl. valj. Jesenice	2.480	2.480	2.448,5	98,7	98,7	—	—	—	—	—	—	
— hl. valj. Jes. storitve	—	—	37,5	—	—	—	—	—	—	—	—	
ŽIČARNA	4.750	4.750	4.759,2	100,2	100,2	3.750	3.360	3.446,7	91,9	102,6	3.505,6	
PROFILARNA	1.500	1.500	1.531,5	102,1	102,1	1.120	1.120	998,0	89,1	89,1	985,9	
— HOP	1.320	1.320	1.189,6	90,1	90,1	1.110	1.110	923,8	83,2	83,2	911,7	
— HOP storitve	—	—	217,7	—	—	—	—	—	—	—	—	
— ronđele	—	—	34,7	—	—	—	—	34,7	—	—	34,7	
— ronđele storitve	40	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— diski storitve	90	90	77,3	85,9	85,9	—	—	—	—	—	—	
— deli za cest. ograjo	50	50	12,2	24,4	24,4	10	10	39,5	395,0	395,0	39,5	
SKLADIŠČE 38	170	170	—	—	—	170	170	—	—	—	—	
VRATNI PODBOJI	200	200	199,4	99,7	99,7	200	200	199,3	99,7	99,7	205,3	
JEKLOVLEK	1.930	1.930	1.930,3	100,0	100,0	1.920	1.920	1.930,3	100,5	100,5	1.997,3	
ELEKTRODE	2.040	2.040	2.030,7	99,5	99,5	1.820	1.820	1.796,7	98,7	98,7	1.704,6	
— elektr. + varil. žica	1.670	1.670	1.344,0	80,5	80,5	1.650	1.650	1.341,3	81,3	81,3	1.247,2	
— varil. žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— varil. prašek	70	70	60,3	86,1	86,1	70	70	60,3	86,1	86,1	62,2	
— suha elektr. masa	100	100	105,6	105,6	105,6	100	100	105,6	105,6	105,6	105,6	
— ognjevarni mat.	200	200	520,8	260,4	260,4	—	—	289,5	—	—	289,6	
ŽELJARNA	950	950	1.004,4	105,7	105,7	950	950	1.004,4	105,7	105,7	990,8	
ŽELEZARNA	131.268	128.368	126.206,7	96,1	98,3	36.490	34.960	34.643,3	94,9	99,1	25.027,5	
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	250	250	225,4	90,2	90,2	225,4	
SKUPAJ	—	—	—	—	—	36.740	35.210	34.868,7	94,9	99,0	35.252,9	

Železarski globus

ITALIJA

Italijanski železarski koncern Fin-sider in japonska železarska druž-a Nippon Steel sta podpisala pogodbo o tehnični pomoči japonskih žele-zarskih strokovnjakov največji itali-janski železarni v Tarantu. Po tej pogodbi bo v kratkem pričelo z delom v tej železarni 100 japonskih strokovnjakov. Njihov osnovni na-men je znižati proizvodne stroške s posebnim poudarkom na porabi energije in dvigom delovne storil-nosti. Doseči hočejo za 8 % znižane proizvodne stroške, kar pomeni letno okoli 200 milijard lir.

MEHIKA

Zahodnonemško podjetje GHH – Sterkrade je dobilo naročilo za iz-gradnjo naprave za izdelavo žele-zove gobe v mehiški železarni Cardenas, ki leži ob obali Tihiega oceana. To je prva stopnja nadaljnje izgradnje te železarne z napravo za direktno redukcijo železove rude po mehiškem HyL postopku. V njej bodo na leto izdelali dva milijona ton železove gobe. Naložba je predvidena v višini 400 milijonov zahodnonemških mark. Pričetek ob-ratovanja načrtujejo ob koncu leta 1982.

ZDA

V ameriški zvezni državi Aljaska so poleg zaloga nafte tudi ogromne rezerve premoga. Cenijo jih na 3,3 bilijone ton, kar je približno polo-vica vseh rezerv premoga v ZDA. Za-enkrat so te rezerve še skoraj neiz-koriščene, saj obratuje danes na Aljaski samo en premogovnik. V bodoče pa ameriški energetski stro-kovnjaki predvidevajo poleg nafte tudi izkoriščanje premoga v tej zvezni državi.

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

PRODAJA V JUNIJU IN PRVEM POLLETJU

S prodajo osnovne dejavnosti smo v juniju količinski plan dosegli 96 %, kar je 5,6 % bolje kot mesec poprej, vrednostno pa so rezultati za 12,8 % slabši od načrtovanih in 55 % bolj kot v juniju lanskega leta. Poprečna prodajna cena, ki smo jo dosegli v juniju znaša 26.193 din/t in je za 2.666 din/t ali 9,2 % nižja od načrtovane. Izračun agregatnih indeksov nam je pokazal, da je vzrok za nižjo doseženo realizacijo od načrtovane le v izpadu količine in nedoseganju prodajne cene, medtem ko je struktura prodaje za 1,5 % boljše, kot smo predvidevali.

Realizacija storitvenih TOZD je za 41 % višja od planirane, ostala realizacija pa zaostaja za načrtovano za 18,3 %.

Doseženi skupni rezultati prodaje v juniju so tako po količini, ceni in vrednosti boljši od rezultatov prodaje v lanskem juniju.

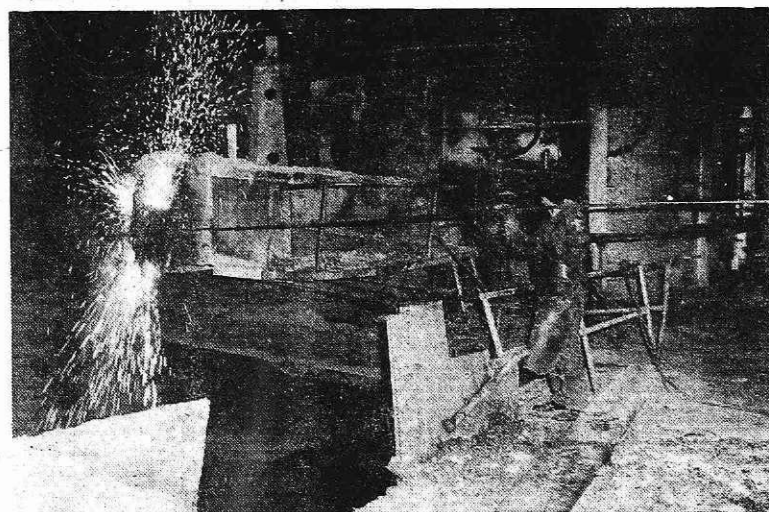
Po TOZD so bile planirane količine v juniju presežene v TOZD Valjarna bluming-štel (za 6,6 %), Valjarna debele pločevine (za 0,4 %), Hladna valjarna Jesenice (za 5,2 %), Vratni podboji (za 2,7 %), Jeklovlek (za 4 %) in Žebjarna (za 4,3 %). V ostalih TOZD količinski plan ni bil dosežen, največji zaostanek pa je nastal v TOZD Valjarna žice in profilov, ki zaostaja za načrti za 864 ton ali 32,7 %. Ker v večini TOZD nismo dosegli načrtovane prodajne cene (presejajo jo le v TOZD Žičarna, Profilarna, Vratni podboji in Žebjarna), so vrednostni rezultati nižji od planiranih. Višjo realizacijo od načrtovane sta dosegli le TOZD Vratni podboji (za 3 %) in Žebjarna (za 20 %), ostale TOZD pa zaostajajo, in sicer od 0,2 % v TOZD Profilarna do 38 % v TOZD Elektrode.

S prodajo 199.555 ton izdelkov osnovne dejavnosti smo v prvem polletju letošnjega leta pri poprečni prodajni ceni 26.027 din/t iztržili 5.193,9 milij. din, ta pa se je z realizacijo storitvenih TOZD in ostalo realizacijo vključno s TOZD Družbena prehrana, povečala še za 130 milij. din. Količinsko zaostajamo za planirano prodajo za 6,8 %, vrednostni zaostanek pa je le nekoliko manjši in znaša 6,4 %. Dosežena prodajna cena je višja kot smo predvidevali in sicer za 159 din/t ali 0,6 %.

Izračun polletnih agregatnih indeksov prodaje nam je pokazal, da je zaostanek v realizaciji nastal le zaradi nedoseganja planirane količine, saj sta tako prodajna cena kot struktura asortimenta nad predvidevanji.

Štiri TOZD – Valjarna debele pločevine, Profilarna, Jeklovlek in Žebjarna so v prvem polletju letošnjega leta presegle tako količinski

kot tudi vrednostni plan prodaje, količinskega so presegli še v TOZD Vratni podboji, vrednostnega pa v Žičarni. Dosežena prodajna cena je višja od načrtovane v šestih TOZD, v ostalih TOZD pa je cena nižja kot smo predvidevali, največji zaostanek pa je v TOZD Elektrode, kjer je planirana prodajna cena dosežena le 85,7 %.

Pri električni peči (Foto S. Kokalj)

Železarski globus

ITALIJA

V letu 1980 se je izguba italijanskega državnega železarskega koncerna Italsider v primerjavi z letom 1979 skoraj potrojila in je dosegla 746,7 milijard lir. Zahodnoevropska železarska kriza je v preteklem letu še posebej prizadela ta italijanski koncern. Med glavne vzroke te velike izgube štejejo kronično pomanjkanje finančnih sredstev, delikatne situacije z zaposlenimi delavci, slabosti italijanskega gospodarstva

ZRN

Zahodnonemško podjetje Mannesmann Demag je pred kratkim objavilo, da je razvilo nov postopek za izdelavo surovega jekla neposredno iz železove rude. Pri tem postopku uporabljajo kot osnovno izdelavno tehnologijo v oblačno električni peči železovo rudo, ki jo predhodno ni potrebno obogatiti in tudi uporabljeni reductant je cenejši. Po izjavi predstavnikov podjetja je po-

IX. SREČANJE ŽELEZARJEV BORCEV NOV

Po sklepu koordinacijskega odobira ZB NOV pri SOZD Slovenske železarne in v dogovoru z organizatorjem tega srečanja, aktivom ZB NOV Železarne Jesenice,

bo v soboto, 29. avgusta, IX. srečanje železarjev – borcev NOV na MEŽAKLIJI nad Jesenicami.

Srečanja se lahko udeležijo aktivni delavci in upokoenci Železarne – nekdanji borci in aktivisti NOV (s svojci).

Prosimo vse tiste, ki se bodo tega srečanja udeležili, da pošljejo natančno izpolnjeno prijavnico najkasneje do 1. avgusta 1981 na center za proučevanje samoupravljanja in informiranje Dragici Medja (tel. št. 770).

O vseh nadaljnjih podrobnostih tega srečanja bodo vsi prijavitelji naknadno obveščeni.

(odreži, čitljivo izpolni in pošlji na CPSI)

PRIJAVNICA

za udeležence IX. srečanja železarjev borcev NOV 29. avgusta 1981 na Mežakliji nad Jesenicami

Ime in priimek

Leto rojstva

TOZD – delovna skupnost

Upokojenec

Stalno prebivališče

Prijavljam še svojca

Ime in priimek

Leto rojstva

Stalno prebivališče

stopke že pripravljen za industrijsko uporabo in je posebno primeren za področje s cenejšo električno energijo.

dave, ne da bi bilo potrebno za dalj časa ustaviti obratovanje.

KOLUMBIJA

V kolumbijskem rudniku Cerro Matoso se pripravljajo na pridobivanje niklja, s čimer bodo pričeli aprila leta 1982. Letno bodo pridobili 20.000 ton feroniklja z vsebnostjo 35 do 40 % niklja. To predstavlja okoli 3 % svetovne količine in za dominikansko republiko bo Kolumbija drugi pridelovalec niklja v Južni Ameriki. Zalogo rude cenijo na 25 milij. ton z 2,6 % niklja, kar bo zadostovalo za 25 let obratovanja rudnika.

JAPONSKA

Japonska železarska družba Nippon Steel Co. je sporočila, da je razvila nov postopek za prapravo ognjestalne obzidave plavžev med obratovanjem. V plavž spustijo posebno aparaturo s televizijsko kamero in napravo za brizganje ognjestalne mase. Ko s pomočjo televizijske kamere opazijo na obzidavi obrabljene del, ga da obrizgajo z ognjestalno maso. Na ta način lahko opravijo popravilo ognjestalne obzi-

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE V JUNIJU

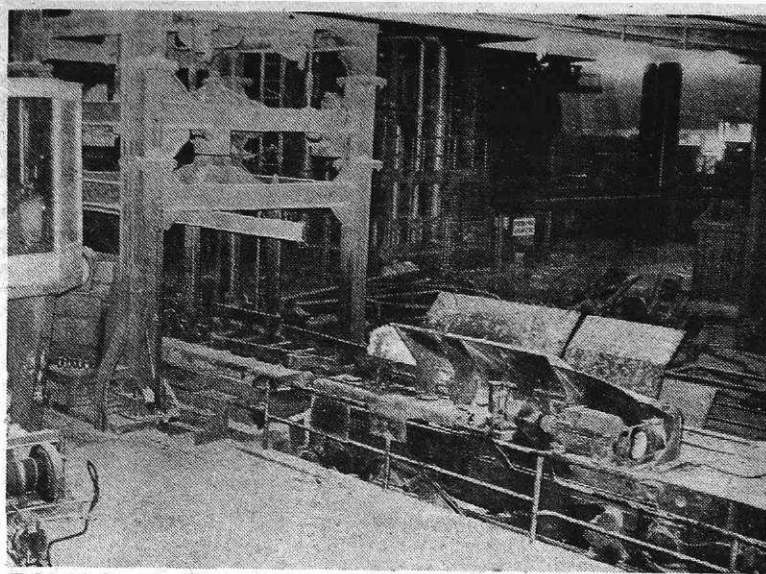
TOZD	IZVRŠITEV JUNIJ 1980			DRUŽBENI PLAN JUNIJ 1981			IZVRŠITEV JUNIJ 1981			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	36,4	28.224	1.027.173	60	43.953	2.637.180	53,0	43.052	2.279.260	145,6	152,5	221,9	88,3	98,0	86,4
Valj. bluming-štel	6.037,3	18.180	109.760.609	7.160	28.187	201.815.440	7.632,6	25.692	196.100.951	126,4	141,3	178,7	106,6	91,1	97,2
- bluming	555,2	15.742	8.740.052	460	22.164	10.195.440	653,4	19.515	12.750.914	117,7	124,0	145,9	142,0	88,0	125,1
- štel	5.482,1	18.427	101.020.557	6.700	28.600	191.620.000	6.979,2	26.271	183.350.037	127,3	142,6	181,5	104,2	91,9	95,7
Valj. žice in prof.	1.707,9	11.358	19.398.138	2.640	16.888	44.584.320	1.775,7	15.738	27.945.628	104,0	138,6	144,1	67,3	93,2	62,7
Valj. debele ploč.	6.223,2	16.720	104.050.379	6.500	27.426	178.269.000	6.525,0	24.943	162.752.967	104,8	149,2	156,4	100,4	90,9	91,3
Hladna valj. Bela	5.543,7	20.230	112.148.626	7.960	31.670	252.093.200	7.296,2	26.192	191.099.606	131,6	129,5	170,4	91,7	82,7	75,8
Hladna valj. Jesenice	2.269,5	19.076	43.292.451	2.240	28.942	64.830.080	2.355,8	25.831	60.854.527	103,8	135,4	140,6	105,2	89,3	93,9
Žičarna	3.247,2	23.695	76.941.191	3.750	32.843	122.786.250	3.505,6	34.193	119.864.083	108,0	144,3	155,8	93,5	104,4	97,6
Profilarna	1.857,3	16.716	31.047.943	1.120	22.572	25.280.440	1.011,7	24.929	25.220.976	54,5	149,1	81,2	90,3	110,4	99,8
- HOP	1.681,3	15.247	25.634.758	1.110	22.404	24.868.440	937,5	22.066	20.687.506	55,8	144,7	80,7	84,5	98,5	83,2
- ronđele	32,9	41.872	1.377.281	-	-	-	34,7	112.254	3.895.886	105,5	268,1	282,9	-	-	-
- stebr. in distančn.	66,5	18.911	1.258.154	10	21.200	412.000	39,5	16.148	637.584	59,4	85,4	50,7	395,0	76,2	154,8
- diski	76,6	36.248	2.777.750	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skladišče 38	53,6	23.631	1.266.404	170	42.058	7.149.860	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vratni podboji	121,9	27.283	3.325.186	200	52.250	10.450.000	205,4	52.470	10.775.867	168,5	192,3	324,1	102,7	100,4	103,1
Jeklovlek	1.776,7	27.240	48.398.554	1.920	41.264	79.226.880	1.997,3	37.626	75.152.729	112,4	138,1	155,3	104,0	91,2	94,9
Elektrode	2.087,8	16.704	34.873.453	2.070	27.648	57.230.670	1.930,0	18.335	35.385.979	92,4	109,8	101,5	93,2	66,3	61,8
- elektrode, var. žica, masa, Emona Zgb.	1.730,2	19.784	34.230.164	2.000	28.013	56.026.670	1.578,2	21.745	34.316.994	91,2	109,8	100,3	78,9	77,6	61,3
- prašek	22,2	18.930	420.238	70	17.200	1.204.000	62,2	14.902	928.093	280,2	78,7	220,8	88,9	86,6	77,1
- šamotna masa	335,4	665	223.051	-	-	-	289,6	487	140.892	86,3	73,2	63,2	-	-	-
Žebjarna	773,5	13.802	10.676.378	950	14.640	13.908.000	990,8	16.803	16.649.738	128,1	121,7	155,9	104,3	114,8	119,7
OSNOVNA REALIZACIJA	31.736,0	(18.786)	596.206.485	36.740	(28.859)	1.060.261.320	35.279,1	(26.193)	924.082.311	111,2	139,4	155,0	96,0	90,8	87,2
Realizacija storitvenih TOZD	-	-	3.928.092	-	-	3.542.494	-	-	5.000.697	-	-	127,3	-	-	141,2
Ostala realizacija vključno DP	-	-	12.891.167	-	-	20.759.127	-	-	16.958.191	-	-	131,5	-	-	81,7
SK. ZUNANJA REALIZACIJA	31.736,0	(19.316)	613.025.744	36.740	(29.520)	1.084.562.941	35.279,1	(26.816)	946.041.199	111,2	138,8	154,3	96,0	90,8	87,2

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE JANUAR – JUNIJ

TOZD	IZVRŠITEV OD I-VI 1980			DRUŽBENI PLAN I-VI 1981			IZVRŠITEV OD I-VI 1981			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Ljvarna	337,4	31.623	10.669.216	345	37.790	13.037.705	302,5	39.039	11.808.506	89,7	123,5	110,7	87,7	103,3	90,6
Valj. bluming-štel	33.756,5	17.232	581.690.838	42.880	25.212	1.081.078.680	42.000,1	25.281	1.061.814.854	124,4	146,7	182,5	97,9	100,3	98,2
-- bluming	2.680,1	14.376	38.530.156	2.380	18.458	43.930.460	3.530,8	21.210	74.889.765	131,7	147,5	194,4	148,4	114,9	170,5
-- štel	31.076,4	17.478	543.160.682	40.500	25.609	1.037.148.220	38.469,3	25.655	986.925.089	123,8	146,8	181,7	95,0	100,2	95,2
Valj. žice in prof.	10.708,9	10.193	109.151.114	14.750	14.938	220.340.530	10.217,8	15.718	160.604.358	95,4	154,2	147,1	69,3	105,2	72,9
Valj. debele ploč.	43.519,2	14.582	634.607.554	34.900	24.715	862.553.370	36.657,3	24.284	890.199.467	84,2	166,5	140,3	105,0	98,3	103,2
Hladna valj. Bela	45.260,4	16.173	731.974.360	47.420	28.535	1.353.152.035	37.620,6	27.931	1.050.778.199	83,1	172,7	143,6	79,3	97,9	77,7
Hladna valj. Jesenice	14.351,8	17.683	253.786.595	13.530	25.832	349.513.110	13.162,4	25.776	339.279.027	91,7	145,8	133,7	97,3	99,8	97,1
Žičarna	22.641,9	19.952	451.752.279	20.790	29.014	603.209.152	20.353,6	31.883	648.924.485	89,9	159,8	143,6	97,9	109,9	107,6
Profilarna	10.654,3	15.380	163.862.199	7.800	19.973	155.785.790	7.910,9	23.965	189.585.327	74,3	155,8	115,7	101,4	120,0	121,7
-- HOP	9.679,7	14.194	137.394.870	7.740	19.899	154.015.730	7.406,5	22.165	164.162.683	76,5	156,2	119,5	95,7	111,4	106,6
-- ronđele	168,3	36.500	6.142.911	—	—	—	214,9	78.129	16.787.539	127,7	214,1	273,3	—	—	—
-- stebr. in distančn.	378,3	16.787	6.350.424	60	29.501	1.770.060	289,5	29.827	8.635.105	50,1	177,7	136,0	482,5	101,1	487,8
-- diski	428,0	32.644	13.973.994	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skladišče 38	434,2	27.018	11.729.637	1.000	37.768	37.767.730	140,2	35.027	4.910.500	32,3	129,6	41,9	14,0	92,7	13,0
Vratni podboji	687,9	28.281	19.454.596	1.065	47.038	50.095.545	1.069,2	45.755	48.920.513	155,4	161,8	251,5	100,4	97,3	97,7
Jeklovlek	10.741,9	26.192	281.357.147	11.080	37.874	419.643.080	11.575,4	36.659	424.343.591	107,8	140,0	150,8	104,5	96,8	101,1
Elektrode	12.734,5	16.177	206.006.636	12.660	25.072	317.414.764	12.631,9	21.482	271.109.986	99,2	132,8	131,6	99,8	85,7	85,4
-- elektrode, var. žica,															
masa, Emona Zgb.	10.693,1	18.621	199.116.510	12.200	25.415	310.068.334	10.850,7	24.417	264.939.847	101,5	131,1	133,1	88,9	96,1	85,4
-- prašek	437,1	13.653	5.968.120	460	15.971	7.346.430	301,0	15.744	4.739.665	68,9	115,3	79,4	65,4	98,6	64,5
-- šamotna masa	1.604,3	575	922.006	—	—	—	1.480,2	966	1.430.474	92,3	168,0	155,1	—	—	—
Žebļarna	5.866,8	11.101	65.127.510	5.890	12.736	75.017.360	5.913,5	15.489	91.592.846	100,8	139,5	140,6	100,4	121,6	122,1
OSNOVNA REALIZACIJA	211.695,7	(16.633)	3.521.169.681	214.110	(25.868)	5.538.608.851	199.555,4	(26.027)	5.193.871.659	94,3	156,5	147,5	93,2	100,6	93,8
Realizac. storitvenih TOZD			21.302.665			29.426.354			34.068.527			159,9			115,7
ostala realiz. vključ. DP			56.424.484			122.067.382			95.931.006			170,0			78,6
ŠK. ZUNANJA REALIZACIJA	211.695,7	(17.000)	3.598.896.830	214.110	(26.576)	5.690.102.587	199.555,4	(26.679)	5.323.861.192	94,3	156,9	147,9	93,2	100,4	93,6

T
 k.
 v
 za
 do
 št
 ol
 to
 ta
 sk
 m
 st
 ov
 g
 ra
 g
 v
 a
 je
 n
 sk
 v
 n
 v
 z
 g
 k
 p
 j
 v
 g
 č
 s
 o
 k
 o
 g
 v
 r
 z
 i
 g

Navedeno razmerje cen 100:192:364 se je danes še bolj premaknilo v ugodni smeri za jeklo.

Tehtanje bram v valjarni bluming

ka, medtem ko je za vse leto predvideno, da naj stagnira.

Nezadovoljivo je tudi dejstvo, da zaostajajo vlaganja v komunalno dejavnost. Čeprav so se v prvih štirih mesecih letos povečala za okrog 13 odstotkov, so realno prav toliko manjša. To bi lahko, če se bo tako nadaljevalo, še poglobilo neskladje med stanovanjskimi in komunalnimi skladi.

Realna rast gospodarskih investicij se je zmanjšala za okrog 7 odstotkov, planirano zmanjšanje za vse leto pa je 4,6 odstotka. V okviru gospodarskih investicij se kažejo različne težnje. Občuten porast realnega obsega je bil ustvarjen le v gostinstvu in turizmu, medtem ko je v ostalih panogah prišlo do večjega ali manjšega padca. Posebej veliko je realno zmanjšanje obsega vlaganj na področju finančnih in drugih storitev in to za okrog dve petini, kar je rezultat omejevanja novih vlaganj za nekatere neproizvodne namene. Prav tako je realen obseg vlaganj na področju trgovine zmanjšan za okrog 20 odstotkov, v gradbeništvu pa za okrog 29 odstotkov, kar je posledica oteženih pogojev gospodarjenja zaradi slabljenja investicijskega povpraševanja.

Do zmanjšanja realnega obsega vlaganja je prišlo tudi v vodnem gospodarstvu in to skoraj za eno četrtino, v prometu za okrog 12 odstotkov in v gozdarstvu za okrog 6 odstotkov. Realen obseg vlaganj v kmetijstvo se je znižal za okrog 10 odstotkov, kar je zelo nizka raven glede na določene naloge v tej proizvodnji.

POZITIVNE SPREMEMBE V STRUKTURI INVESTICIJ V INDUSTRIJI

Ocenjeno je prav tako, da se je realen obseg vlaganj v industrijo zmanjšal za 10 odstotkov. Delež industrije v nominalnem obsegu gospodarskih investicij se je povečal z 52,6 na 55,9 odstotka. V prvem tri-

mesečju letos v primerjavi z istim obdobjem lani je opaziti nekatere pozitivne spremembe v strukturi investicij v industriji. To se nanaša na povečanje deleža panog v proizvodnji surovin in reprodukcijskega materiala: črna metalurgija s 5,8 na 6,2 odstotka, proizvodnja rud barvastih kovin s 5,1 na 5,8 odstotka in proizvodnja kemičnih proizvodov s 6,6 na 9,4 odstotka. V vrsto pozitivnih sprememb sodi tudi povečanje deleža vlaganja v proizvodnjo premoga s 3,0 na 3,2 odstotka in proizvodnjo nafte ter naravnega plina s 1,7 na 2,4 odstotka. Vendar pa moč teh sprememb še ni ustrežna.

Nezadovoljivo je, ker je oslabilen dinamika vlaganja v elektrogospodarstvo, tako da se je njen delež zmanjšal z 22 na 21,2 odstotka. Če bi se ta težnja nadaljevala, bi to ogrozilo kontinuiteto izgradnje elektroenergetskih objektov in imelo trajne posledice.

V nekaterih panogah predelovalne industrije so zmanjšana vlaganja: v proizvodnji kamena in peska za 32 odstotkov, rezanega lesa in plošč za 3 odstotke, končnih izdelkov iz lesa za 21 odstotkov. Nato v proizvodnji in predelavi papirja za 2 odstotka, tekstilnega prediva in tkanin za 30 odstotkov in predelave kavčuka za 25 odstotkov.

Na takšno strukturo investicij v industriji v začetku leta je vplival prenos nedokončanih del. Konec septembra lani je znašala njihova vrednost 387 milijard dinarjev, od tega na energetskosurovinski sektor odpade okrog 55 odstotkov. To v veliki meri opredeljuje tudi strukturo vlaganja ne samo v prvih mesecih, ampak v vsem letošnjem in prihodnjem letu.

UKREPI, DA BI SPRAVILI INVESTICIJE V PLANIRANE OKVIRE

Ker se na področju investicij tudi letos kažejo negativna gibanja, so v vseh republikah in pokrajinah ter na

ravni federacije sprejeti določeni ukrepi, da bi jih spravili v planirane okvire.

Da bi pospešili proces strukturnih sprememb v dejavnostih, za katere je dogovorjen hitrejši razvoj, se še odločneje izvaja politika omejevanja novih vlaganj v določene negospodarske in neproizvodne panoge. Zaradi tega je, med drugim, podaljšana veljavnost zveznega predpisa o prepovedi uporabe družbenih sredstev za te namene, poostreni pa so tudi pogoji za dajanje investicijskih kreditov.

V vseh republikah in pokrajinah je v resolucijah o njihovem družbenoekonomskem razvoju za letošnje leto določeno, da se pospešijo aktivnosti pri reviziji predračunske vrednosti investicij v izgradnji, da se do konca leta prekašajo, ocenijo možnosti sprejeme ukrepi za hitrejšo doko. nje začetih objektov, kot tudi, da se spodbudi proces združevanja dela in sredstev organizacij združenega dela ter bančni krediti posebej usmerjajo na dograditev tistih objektov, ki lahko dajejo učinke do konca leta.

MOŽNOSTI INVESTIRANJA V LETU 1982

V poročilu je ocenjeno, da bi bilo mogoče v letu 1982 uresničiti realno rast skupnih investicij v osnovna sredstva z 2 odstotkoma. Obseg investicijskih vlaganj bi bil manjši za okrog 3 odstotke v primerjavi s preteklim letom, njihov delež v družbenem proizvodu pa bi se gibal okrog eno odstotno točko nižje kot letos.

Glede pogojev financiranja je računati z nadaljevanjem težnje krepitve akumulativne in reprodukcijske sposobnosti gospodarstva in na tej podlagi s povečanjem sredstev organizacij združenega dela za financiranje tekočih investicij.

Investicije v gospodarske dejavnosti bi se morale povečati za 3 odstotke. Težišče vlaganj bo na hitrejšem zaključevanju objektov v energetsko surovinskem sektorju, nato v precej večjih vlaganjih v proizvodnjo osnovnih kmetijskih in živilskih proizvodov, kakor tudi v proizvodnjo in storitve, ki omogočajo povečanje izvoza in v druge prednostne namene.

Prav tako je v Poročilu omenjeno, da bodo pogoji za vlaganja v stanovanjsko graditev omogočili njihovo realno rast za okrog 2 odstotka. Glede na vlaganja v ostale negospodarske namene, razen stanovanjske graditve, naj bi se nadaljevala politika njihovega nadaljnjega realnega zmanjševanja za okrog 4 odstotke.

Uresničevanje predvidenih strukturnih sprememb v letu 1982 bi morali doseči z večjim efektiviranjem investicij v teku, kar bi moralo imeti zadovoljiv odraz na zamenjavo uvoza energije, surovin in reprodukcijskega materiala, kot tudi na izboljšanje uvoza.

(Delegatski poročevalec, 7. julija 1981)

Tekmovanje gasilskih enot civilne zaštite pred gasilskim domom Železarne (Foto Janez Dolžan)

V SPOMIN PROLETARKI IN SODELAVKI ANICI

Po težki bolezni se je v petinpetdesetem letu starosti končala življenjska pot naše nekdanje sodelavke, invalidske upokojenke ANICE MULALIĆ VEBER.

Pokojna Anica je bila rojena 20. maja 1926 v Zagrebu in je odrasčala v naprednem okolju. Kot šestnajstletna mladinka je 7. julija 1942 postala borka šeste proletarske brigade in z njo prešla številne boje in ofenzive. Demobilizirana je bila 15. maja 1945 kot rezervni poročnik, 24. marca 1948 pa se je zaposlila v naši železarni. Najprej je delala na transportu, za tem enajst let na plavžu kot voznica

električne lokomotive in vsipnega voza, zadnja leta pa v gostinski enoti Železar. Dvaindvajsetega septembra 1985 je bila invalidsko upokojena in se je preselila v Bosansko Gradsko, kjer se je tudi stekla njena življenjska pot.

Za svojo hrabrost v partizanih je bila odlikovana z ordenom za hrabrost.

Sodelavka, ki je cenila vsako delo, partizanka - proletarka Anica, bo ostala sodelavcem v lepem spominu, mlajšim rodom pa zgled predane borka za lepše in boljše življenje v svobodni in neodvisni socialistični Jugoslaviji.

Železarski globus

PERU

V tej južnoameriški državi je ob koncu preteklega leta v železarni železarske družbe SIDERPERU pričela uspešno obratovati naprava za izdelavo železove gobe po postopku SL/RN. Pričetek obratovanja te naprave je prva stopnja prehoda perujske železarske industrije na izključno uporabo domačih surovin. V tej državi imajo velike zaloge kvalitetne železove rude, nimajo pa premoga, primernega za izdelavo koksa. Naprava, ki je pričela obratovati, ima tri rotacijske cementne peči, predelane za SL/RN postopek, s premerom 2,9 m in dolžino 62 m. Kot vložek uporabljajo pelete železove rude in kot reductent premog. Izdelana železova goba ima 95 % železa in okoli 0,03 % žvepla, letna zmogljivost naprave pa je 120.000 ton.

ZDA

Ameriška železarska družba Bethlehem Steel Co. je razvila za potrebe avtomobilске industrije novo vrsto, nizko legiranega jekla z visoko trdnostjo, dobro obdelovalnostjo in varljivostjo. Jeklo, ki ga izvaljajo v pločevino debelo od 1,8 do 6,35 mm, izdelujejo v obločnih električnih pečeh z naknadnim odžvepljanjem v livni poncvi s pomočjo prahu kalcijeve zlitine. Na ta način znižajo vsebnost žvepla od ene tretjine do ene četrte in tudi količina nekovinskih vključkov je manjša.

ZRN

Po zahodnonemških podatkih so leta 1979 na svetu v obločnih električnih pečeh izdelali okoli 150 milij. ton surovega jekla, ali 26 % celotne količine, ki je znašala 748 milij. ton. V državah zahodne Evrope je bil delež elektro jekla v celotni količini 29,3 %, v ZDA 25,0 %, na Japonskem 17,4 % in v vzhodnoevropskih socialističnih državah 15,7 %.

ITALIJA

Italijansko napravo za izdelavo železove gobe po postopku Kinglor-Metor, ki je do junija leta 1980 obratovala v železarni Ferriere Arvedi v bližini Cremona, bodo prodali. Naprava, v kateri lahko letno izdelajo 40.000 ton železove gobe z možnim povečanjem na 60.000 ton, je prenehala obratovati, ker zaradi visokih cen železove rude in energije ni bila konkurenčna jeklenemu odpadku. Napravo so že demontirali in bo letos septembra pripravljena za enega od kupcev, ki se zanjo že zanimajo. Posamezne dele bodo obnovili, medtem ko bodo dele, ki jih ni mogoče obnoviti, nadomestili z

novimi. Tako bo dve tretjini naprave obnovljene, ena tretjina pa bo nova.

JAPONSKA

Prvič po sedmih letih je izvoz japonskih železarn v fiskalnem letu 1980-1981 (od 1. aprila do 31. marca) padel pod 30 milijonov ton. Izvozile so 29,58 milijonov ton ali za 5,8 % manj kot leto prej, ko je bila ta količina 31,4 milijone ton. V istem obdobju se je povečal uvoz železarskih izdelkov na Japonsko za 11,1 %, oziroma 2,6 milijona ton, v tej količini pa je bilo 888.500 ton grodja iz LR Kitajske, katerega cena je bila sorazmerno nizka. Najvplivnejši vzrok za manjši japonski izvoz je bil v za 22,9 % manjši količini izvožen v ZDA. Le-te so zaradi lastnih težav z zaposlenostjo v železarski industriji z raznimi ukrepi zavirale uvoz železarskih izdelkov.

LR KITAJSKA

Kitajski državni statistični urad je pred kratkim izdal svoje letno poročilo, iz katerega je razvidno, da so leta 1980 v kitajskih železarnah izdelali 37,12 milijona ton surovega jekla ali 7,7 % več kot leta 1979. Premoga so nakopali 620 milijonov ton ali 2,4 % manj kot leta 1979, nafte pa so načrpali 105,9 milijonov ton ali 0,2 % manj kot leto prej.

MOZAMBIK

Po izjavi predstavnika mozambiške vlade bo postal izvoz premoga ob koncu tega desetletja eden glavnih zunanjetrgovinskih virov te države. Predvidevajo, da bodo v tem obdobju povečali letni izvoz premoga na okoli deset milijonov ton.

TURČIJA

Sedanja težka gospodarska situacija je prisilila turško vlado, da je zaenkrat opustila načrt za nadaljevanje gradnje četrte integralne železarne v tej državi. O tem sklepu je tudi že obvestila romunsko vlado, ki je za izvedbo tega projekta predvidela posojilo v višini 400 milijonov dolarjev. Ta železarna bi naj bila zgrajena v bližini glavnega mesta Ankare, temeljni kamen pa so slavnostno zazidali že leta 1976. Pričetek obratovanja z letno zmogljivostjo dva milijona ton surovega jekla so predvideli v letu 1982. Doslej je bilo vloženo v gradnjo tega projekta okoli 200 milijard turških lir.

SOVJETSKA ZVEZA

V tej državi bodo v bližnji prihodnosti pričeli obratovati trije novi rudniki železove rude s skupno letno zmogljivostjo 17 milijonov ton. Namen teh treh projektov je zagotoviti zadostno preskrbo s to železarsko surovino ostalim vzhodnoevropskim socialističnim državam. Danes krije sovjetska zveza dve tretjini vseh potreb teh držav po železo in rudi in v prihodnjih letih naj bi povečali to količino na blizu 90 %.

POLJSKA

Največjo poljsko železarno Huta Lenin v Krakovu bodo modernizirali, ker so nekateri njeni obrati v katerih so pričeli obratovati leta 1950, popolnoma zastareli. Najprej bosta na vrsti koksarna in naprava za sintiranje, nato jeklarna, investirati pa nameravajo tudi v naprave za zaščito okolja. Ta modernizacija bo omogočila zmanjšanje števila zaposlenih za okoli 2500. V letošnjem letu bi morala ta železarna izdelati šest milijonov ton surovega jekla, vendar ga bo zaradi pomanjkanja goriva ter zmanjšanih dobav železove rude iz Brazilije in Švedske izdelala verjetno samo okoli pet milijonov ton.

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

Karoserijska, izdelana iz umetne mase, tudi v bodoče pri veliki serijski proizvodnji nima nobenih možnosti, kajti v primerjavi s samonosilno karoserijo iz jekla ni bistvenega prihranka na teži. Poleg proizvodno tehničnih problemov pri večjih serijah tudi niso bile izpolnjene zahteve v zvezi s kakovostjo površine. Pri lakiranih površinah oziroma pri mehansko obdelanih delih nastane okoli 20 % izmečka.

Danes uporabljajo v Evropi pri vsakem izdelanem avtomobilu 40 do 110 kg umetnih mas. V novi S-model Daimler Benz je vgrajenih 110 kg umetnih mas, in sicer so iz tega materiala: sprednja maska, odbijači in pokrovi koles, ki so bili prej izdelani iz nerjavnega jekla.

Tovarna BMW je pri avtomobilih sedme proizvodne vrste izdelala sprednje stranske stene iz umetne mase. Pri normalni uporabi in še s posebnim ozirom na korozijo so strokovnjaki ta del ugodno ocenili. Pri poskusih trčenja je bil rezultat seveda manj ugoden, kajti sprejem energije je bil zanemarljivo majhen in zato je bila povečana deformacija avtomobila. Za doseg enake deformacije kot pri uporabi jekla bi bilo potrebno ojačati sprednji del avtomobila, kar bi pa izničilo zmanjšanje teže za dva kg.

Na primeru odbijačev za VW modele Polo, Derby, Golf in Jetta je prikazano, kakšne proizvodno tehnične poenostavitve

je mogoče doseči ob istočasni uporabi jekla in umetne mase. Za vse modele uporabljajo enake jeklene profile in za vsak tip vozila ustrezno kapo iz umetne mase.

Zapleteno oblikovane rezervoarje za gorivo sta iz prostorskih razlogov vgradila Porsche in VW pri modelu Passat. Daimler Benz bo s takšnim rezervoarjem ob koncu letošnjega leta opremil Diesel inačico za izvoz v ZDA in s tem preizkusil njegovo uporabnost.

Poskusi so dokazali, da je z znižanjem teže avtomobila za 10 % mogoče prihraniti 3 % pogonskega goriva. Za 10 % zmanjšanje faktorja, ki označuje vrednost odpora zraka pri vožnji, omogoča praktično enako zmanjšanje porabe goriva, vendar je laže doseči kot zmanjšanje teže. Pri večjih hitrostih ima ta faktor že znatno močnejši vpliv, kajti pri 105 km/h je zračni odpor udeležen v celotnem odporu s 70 %.

Po izkušnjah avtomobilске tovarne VW je potrebno za razvijanje in izdelavo novega modela osebnega avtomobila okoli deset let. Pri tem so upoštevani vsi ukrepi na področju preizkušanja in načrtovanja proizvodnje, kakor tudi montaže potrebnih naprav. Zato bi morale biti že sedaj sprejete osnovne odločitve o materialih za proizvodnjo v tem desetletju.

V zvezi z večjo uporabo umetnih mas v avtomobilski industriji obstajajo poleg že omenjenih še drugi problemi. Tako so

potrebne visoke naložbe, ki nastanejo še pred pričetkom preizkusnega obdobja. V nekaterih primerih so potrebni zelo obsejni poskusi, ker dobavitelji materialov ne predložijo zadostnih podatkov v zvezi z oblikovalnostjo. Tudi stroji pogosto ne ustrezajo serijski proizvodnji. Na področju izdelave in montaže so potrebne drage spremembe, ker so obstoječe naprave in avtomati prirejeni za delo z jeklom.

Zato kaže, da lahko tudi v osemdesetih letih pričakujemo le manjše korake v nadaljnjem razvoju, vendar ne bistvenih sprememb pri uvajanju umetnih mas v avtomobilsko industrijo. Podatki, ki napovedujejo na tem področju revolucionarne spremembe, prihajajo samo iz ZDA. Za nadaljnji razvoj v tej državi izdelanih velikih in težkih osebnih avtomobilov velja predvsem to, da morajo na področju zmanjševanja teže in porabe goriva doseči najprej raven zahodnoevropske in japonske avtomobilске industrije. Vendar pri tem ni dvoma, da bo industrija za izdelavo umetnih mas nadalje sledila svojemu cilju za čim večjo uporabo tega materiala v avtomobilski industriji. Le-ta pa bo tem naporom pozorno sledila.

SEMENJ V BISTRICI

LJUBENCE STRELJAJO V BISTRICI

Množične aretacije Hrušičanov so bile 17. julija 1942 in natanko čez deset dni so 37 vaških fantov in moških postrelili na Belem polju. Enako, sumo v manjšem obsegu, so dan pozneje naredili v Ljubnem. Ljubno so obkolili 18. julija 1942 in razen redkih izjem preiskali vse hiše v vaši ter odpeljali s seboj in razpršili po raznih taboriščih 11 družin. Moške so zaprli v begunjski zapor in jih sedem čez deset dni ustrelili v bistrškem klanecu.

Ustreljeni so bili:

1. Jože Pogačnik, čevljarški mojster, star 73 let in njegov sin.
2. Pavel Pogačnik, čevljar, star 37 let.

Oče in sin sta bila ustreljena, družina pa izgnana; ker je Jožetu 32-letni sin Stanko pobegnil k sorodnikom v Ljubljano, Nemci so namreč pri domači preiskavi ugotovili, da se hišni seznam ne ujema s številom oseb, prijavljenih na občini. Policija ni verjela, da je kdo res pri sorodnikih v Ljubljani, ker je poleti 1942 prek Polhograjskih Dolomitov prišla na Gorenjsko močna in dobro oborožena II. grupa odredov, v kateri je bilo precej Ljubljancev. Menili so, da so med njimi v Ljubljano pobegli Gorenjci.

Pri Pogačnikovih so se krepko zmotili, saj je bil Stanko bolan in je za TBC umrl v Ljubljani.

3. Janez Ravnik, kmet in čevljar, star 62 let, oče dveh sinov in štirih hčera, in njegov sin

4. Franc Ravnik, čevljarški pomočnik, star 22 let.

Oče in sin sta bila ustreljena zaradi 23-letnega sina oziroma brata Cirila, ki je pred aretacijo pobegnil k sestri Mimici, ki je služila v Ljubljani.

5. Valentin Pečnik, dninar in gozdni delavec, samski, star 47 let. Aretili in ustrelili so ga zaradi brata Alojza, prvoborca.

6. Slavko Krivic, ključavničarski vajenec, star 17 let.

Iz napredne Krivčeve delavske družine oziroma hiše so že 24. avgusta 1941 ustrelili Feliksa Kavčiča (ki je pri njih stanoval z družino) in Slavkova bratrance, brata Jožeta in Toneta Krivca.

7. Franc Fajfar, kmet, star 38 let. Franca so ustrelili v bistrškem klanecu, njegovo ženo, sinova in hčer pa izgnali v taborišče, ker je bil Francetov brat Ivan v partizanih. Pri tej družini so Nemci preveč pohiteli z represalijami, ker so kmalu imeli od Ivana Fajfarja veliko korist. Pobegnil je od partizanov in gestapovcem izdal, da je v hiši Cirila Pečnika, po domače pri Pogljenu v Mišahah pri Otočah, v hišem bunkerju tehnika okrožnega komiteja KPS Kranj (bila je priključena pokrajinskemu komiteju KPS).

Nemci so 8. aprila 1943 obkolili to hišo in v nenadnem napadu ubili vodjo tehnike Viktorja Jurkasa-Bineta in sekretarja jeseniškega okrožja Karla Prežlja, ki se je le mimogrede ustavljal v bunkerju. Kurirja Ivana Pogačnika-Ivka iz Založ pri Podnartu in gospodarja hiše Cirila Pečnika so 1. aprila 1943 ustrelili v Brodeh v Poljanski dolini.

Izdajalec Ivan Fajfar je ostal pri gestapovcih v begunjskem zaporu in

ga dobro pomnijo mnogi zaporniki... Po vojni je pobegnil v Nemčijo.

Poleg družin ustreljenih Ljubencev so 18. julija 1942 izgnali v taborišče na Bavarsko še:

družino Kaplja: 38-letno Katarino s hčerka 8-letno Vero in 6-letno Pavlo, ker je bil mož v partizanih. Pavla Kaplja so Nemci ujeli v boju na Lipniški planini septembra 1942; potem je bil več mesecev zaprt v Begunjah in nato do svobode v koncentracijskem taborišču Mauthausnu.

Družino Vidic: 46-letno Pavlo, njeno 21-letno hčerko Milko in Milko hčerko Pavlo. Izgnali so jih zaradi izdaje, da imajo zveze s partizani.

Družino Štular: 38-letno mamo Marijo, 14-letnega sina Miloša, 12-letnega Draga in 11-letno hčerko Mihaelo. Moža Mihaela so ustrelili 24. avgusta 1941 kot talca v Ljubnem.

S to družino so izgnali tudi Marjino taščo Ivano Štular.

Družino Ambrožič: 52-letno mamo Nežo in njenega 27-letnega sina Jožeta, ker je bil njen sin Zorko v partizanih; vendar je bil tedaj, ko so selili mamo in brata, že 13 dni mrtev (padel je pri mostu na Otočah).

Družino Kavčič: Katarino (ženo talca Feliksa Kavčiča, ustreljenega avgusta 1941 v Ljubnem), njeni hčerki Vido in Dano ter sinova Srečka in Ivana. Aretili in v taborišče so tistega dne izgnali še Katarino in Janeza Krivca, ker je bila Katarina teta prvih talcev Jožeta in Antona Krivca in dekle Kasovo Franco.

Poleti 1942 so bile vse sobe begunjske graščine nabite z zaporniki, da jim je primanjkovalo zraka. Veliko jih je bilo z enakimi primiki, nekaj pa celo z enakimi imeni in priimki. Jože Ambrožič z Ljubnega, tedaj star 27 let, bi bil zaradi tega skoraj žrtev pomote. Takole mi je pripovedoval:

»Okoli četrte ure zjutraj je moralo biti, ko nas je zbudila policija. Po hišni preiskavi so nas moške nagnali v gostilno 'Pri Fotru' (narečno izgovorjena nemška beseda Vater - oče). Tam so mi vzeli ves desetletni prihranek denarja od dela v jeseniški železarni. Kar stenoilo se mi je pred očmi. Pa ne zaradi denarja, ki si ga lahko spet prislužim in prihranim, temveč sem to imel za znamenje, da denarja ne bom nikoli več potreboval. Torej se bo treba v kratkem posloviti od tega sveta!

Zenske in otroke so odpeljali v Šentvid, moške pa v Begunje. V sobi, v kateri sem bil zaprt, smo bili iz raznih krajev. Dobro se spominjam nekega železničarja s Hrušice. Bolj visoke postave je bil, na njem pa skoraj nisem videl centimetra zdrave kože. Zverinsko so ga bičali, a ni ničesar priznal, pa tudi ustrelili ga niso. Menda so ustrelili njegova dva sinova. Tudi starejši Črnologar in Franc Ambrožič, oba s Hrušice, sta bila v sobi.

Zjutraj 27. julija 1942 je prišel v našo sobo policist in po spisku klical, kdo mora ven. Ko je poklical Ambrožič, sem se oglašil, on pa mi je s prstom pokazal na vrata.

Na hodniku so nas zvezali. Policisti so kričali in tekali sem ter tja, da je topot njihovih čevljev grozljivo odmeval po hodniku in se zlivljal v pogrebno zvonjenje. Bledih, pos-

velih obrazov smo se spogledovali: Mar nas bodo toliko postrelili?

Precej dobro znam nemško in večkrat sem slišal besedo Birnbaum (Hrušica). Ker sem bil med zvezanimi Hrušičani in Jeseničani samo jaz iz Ljubnega, sem začel dvomiti, če so pravga poklicali iz sobe.

Jaz nisem s Hrušice, sem rekel oficirju, ko je hitel mimo mene.

Vseeno, vsi ste banditi, danes ali jutri, in že se je izgubil v gneči. Povem drugemu, tretjemu. Nazadnje je mimo prišel tisti, ki je imel v roki seznam in ki me je poklical iz sobe. Na moje vprašanje, zakaj sem od Ljubencev zvezan samo jaz, je pogledal v seznam in na glas prebral: Franc Ambrožič, rojen 1914, stanujoč na Hrušici...

Ne, ne, jaz nisem s Hrušice. Še nikoli nisem bil tam, sem se zagal, jaz sem Jože Ambrožič, rojen 1915 v Ljubnem, in Laufen.

Zagodrnjal je, da je pomota pač mogoča, me odpeljal nazaj v sobo, iz sobe pa poklical Franca Ambrožiča s Hrušice. Če bi bil tiho in če ne bi znal nemško, bi me po pomoti ustrelili na Belem polju.

Naslednje jutro so jih 50 odpeljali v bistrški klanec in postrelili, med njimi sedem mojih vaščanov.

V Begunjah so me spraševali samo o bratu Zorku. Niti jaz niti Nemci niso vedeli, da je moj brat Zorko padel 13 dni pred mojo aretacijo ob mostu čez Savo na Otočah. Čeprav so tedaj Nemci spraševali ljudi, če kdo pozna padlega partizana, ga nihče ni hotel prepoznati: to mi je rešilo življenje. Trdil sem namreč, da je brat v Ljubljani.

Ko pa so Nemci zvedeli, da je na Otočah ubiti partizan moj brat, sem bil že v taborišču Alteting. Ob enajstih ponoči so me vlekli na tamkajšnji gestapo in zasliševali o bratu. Zapisnik o zaslišanju so poslali gestapu na Bled, toda na srečo mene niso zahtevali nazaj.

SPOMINI LJUBENSKIH AKTIVISTOV

August Eberle:
»Grenka je bila moja mladost. Od sedmega do štirinajstega leta sem bil pastir, potem sem se šel učiti za mizarja v Šentvid nad Ljubljano. Kot mizarški pomočnik sem delal pri raznih mojstrih. Ko je mojstru zmanjkalo naročil za delo, me je odpeljal in spet sem taval naokrog s trehmetrom za kruhom. Po več mesecev sem iskal delo po Sloveniji in Hrvaški. Nazadnje sem dobil stalno zaposlitev pri mizarškem mojstru Jakobu Ješetju na Zgornji Dobravi pri Kropi. Vsako jutro, razen ob nedeljah, sem šel Peš iz Ljubnega na Dobravo in zvečer peš nazaj domov v Ljubno.

Z delom sem bil kar zadovoljen, bile pa so druge neveselčnosti. Očitati so mi, zakaj sem tako vnet Sokol, kajti mojster Ješe je bil klerikalec. Že v stari Jugoslaviji je hvalil Hitlerja in Nemčijo in udrihal čez dobavškega šolskega upravitelja Stanega Žagarja, zato sem moral biti v pogovoru z njim zelo previden.

Nekega poletnega dne 1941 me je Ivan Beguš, eden izmed organizatorjev narodnoosvobodilnega gibanja v vasi in okolici, obvestil, da ima mojster Ješe poleg lovške tudi vojaško puško. Vsi Slovenci so morali oddati orožje (tudi lovsko) najbližji orožniški postaji ali na občini. Zakaj ima on dovoljenje? Naj mu skušam izmakniti ti dve puški, mi je rekel, tega pa nikakor nisem mogel narediti.

Na jesen 1941 je postajalo iz dneva v dan hujše. Nemški orožniki in policisti so me kot po vzornem redu ustavljali v Otoških Vazah, me pregledovali in spraševali o partizanih.

(nadaljevanje)

Nanko je kimal. Makovcu bi najraje potrdil, da ima popolnoma prav, da ga razume. Vse zaradi sreče, ker ga ljubi njegova pogumna hči. Počasi bosta že Makovca pripravila, da bo vneto podpiral partizane.

Naložili so jima hrane in rekli, naj se spet oglasi. Nanko je čakal, da bo šla Breda vsaj delček poti z njim. Ampak revica ni upala.

»Kako si jo pogovoril?« je zanimalo Hrasta.

»Ni bilo težko. Nad cesto je obstala. Rekel sem ji: Če že nameravaš od doma, si izberi kak drugi dan. Omenil sem, da bo Andraž najin obisk prijavil in bi bilo sumljivo, če bi isti dan ostala v Zagorju.«

Hrast je pomenljivo zašvignil. Nanka je posilil smeh.

»Zvit si Nanko,« se je čudil Hrast. »Moram ti priznati: vseh tvojih muhavosti ne razumem. Zmerom me s čim presenetiš.«

Tudi prav, si je mislil Nanko. Vendar se mu ni ljubilo premišljati, kako ga ocenjuje Hrast.

V gozdu nad Makovčevim domačijo ni bilo prav skritega prostora, zato je Hrast odločil, da si poišče dovolj udoben prostor za taborišče, ki bo varen pred naključnimi obiskovalci. Nanku sta se dva prostora zdela že dovolj dobra. Hrast pa je oba ocenil za tvegana, kajti upoštevati morata, da lahko Nemci pripravijo hajko. Ne smeta zapustiti taborišča, a morata preživeti. Nanku se je razkrilo, kaj želi Hrast. Po treh dneh iskanja je našel skrito globel, ne nekaj metrov stran od izvira, ki je v peščenih tleh poniknil. Pred leti so dreve posekali in zdaj je bila naokrog divja, gosta rast, kamor noben človek ni hodil. Hrast je bil s tem prostorom zadovoljen. Nanko je ponoči v drugem gozdu nasekal smrekovih vej in jih prinesel v taborišče. Če kje stakneta še šotorsko krilo, bo skrivališče varno in precej udobno. Nato sta se odločila, da obiščeta najbližje kmetije.

V prvi hiši so ju prestrašeni sprejeli. Le zaradi strahu jima niso upali odreči hrane. Zbegan sta gospodar in žena pogledovala zdaj njuno orožje, zdaj skozi okno, kot bi se bala, kdaj se bodo pojavili na

VINKO TRINKAUS

(ODLOMEK IZ ROMANA)

17

UPORNIKI

dvorišču Nemci. Drugi, premožnejši kmet, je bil samozavestnejši. Zato pa manj naklonjen. Trdo jima je rekel, da sta ga obiskala dva partizana.

»Torej, vi ste na nemški strani,« je zgražajoče počital Hrast.

Gospodar se ni počutil užajenega. Z mirom, kot da je vse natanko premislil, da ga nobena stvar ne more omajati, je povedal: »Oblasti se ne upiram. Nemci zahtevajo, dam. Vi zahtevate, dam. Če oni zahtevajo, da prijavim, prijavim. Zakaj tako, nočem premišljati. Predvsem pa se ne želim upirati. Kolikor sem prebral zgodovine: kmetom je bilo še težje, nikoli pa tako dobro, da bi lahko ravnali, kot jim najbolj ustreza.«

»Mi vam bomo to pripravili,« je naglo vpadel Hrast. Na obrazu mu je zaigralo veselje. »Prvo preženemo Nemce, potem si uredimo življenje, kot nam bo najbolj ustrezalo.«

Kmet se je prvič nasmehnil. Pograbilo ga je veselje.

»Po ruskem vzorcu?« je pikro vprašal gospodar. »To me še manj veseli. Če bi moral izbirati, potem naj ostane, dam. Delati smo vajeni, slabo živeti tudi. Pustijo nas v miru, če smo poslušni. Zakaj bi se vpletali v nekaj, ko pa ne vemo, kaj se bo iz tega izcimilo?«

Hrast je še dolgo bentil, ko sta ubirala pot k tretjemu kmetu. Šla sta preko gozda na drugo stran grebena. Ko je Nanko zastal nad starinsko, s slamo krito hišo, se je Hrast zmrdnil.

»Tukaj so siromašni. Tudi če bi hoteli pomagati, nimajo s čim.«

»Vseeno bi poskusil. Veliko izbire nimamo,« je malomarno z rahlo užaljenostjo odvrnil Nanko. »Če je vzdržal v teh hribih, v revščini, potem mora biti hudičev trmast kmet.«

Hrast ni ugovarjal, zato se je Nanko spuščal po strmem bregu proti hiši. Na dvorišču je zaznal medlo svetlobo. Stopil je po zlizanih kamnih, ki so služili za stopnice do vhodnih vrat. Potrkal je in čakal. Tudi v drugo ni bilo slišati glasov. Šele v tretje je prišel k vratom gospodar, srednje visok, suh dedec. Premeril je Nanko.

»Se vidi, da ste tuji. Pri nas nikoli ne zaklepamo vrat. Ni kaj ukrasti. Zato tudi trkanja nismo vajeni! Mislim sem, da so Nemci,« je povedal gospodar.

Nanko ni vedel, naj poprosi kmeta, če lahko vstopi ali je bolje, da se takoj odpravi naprej. Mimi glas, v katerem je bilo zaznati celo kanček jeze, ga je osupnil.

»Lahko vstopim? Z mano je še eden,« je vprašal Nanko.

»Le vstopite. Prav dobro ne boste postreženi. Ne zato, ker ne bi dali, ampak dobrih stvari nimamo.«

Nanko se je vrnil za hišo in ostro živignil Hrastu. Ni mu razlagal, kakšen je gospodar, ker se je veselil, kako bo osupnil tudi Hrasta.

V sobi z majhnimi okni je bila še žena z dvema otrokoma, starima kakih deset let. Vsi so ju začudeno gledali. Kmet je stopil k steni in spustil malo vode na karbid, da je plamen pojenjavajoče trepetal, potem pa se je zdaljšal. Kmet je sedel za mizo in čakal, kaj bo povedal Hrast. V hipu je razumel, kdo je glavni.

»Prišla sva vprašati, če bi bili pripravljeni pomagati partizanom. Zelo nevarno, to poveva vnaprej. Če se bojite, takoj recite ne in bova odšla,« je trdo povedal Hrast.

(nadaljevanje)

ANICA AŽMAN

恭賀新禧

15

KAM, KITAJSKA

- hram nebeškega miru,
- prepovedano mesto - carska palača,
- letna rezidenca.

V Pekingu je univerza z vrsto visokih in višjih šol, številni muzeji, bogate umetniške zbirke, znanstvene ustanove, knjižnice, gledališča...

HRAM NEBEŠKEGA MIRU

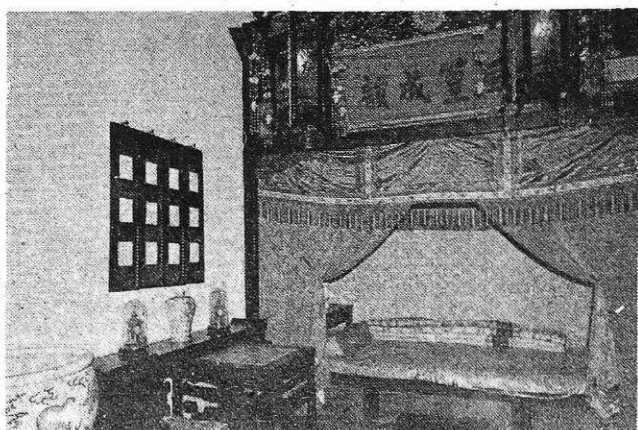
Tian tan leži v južnem delu Pekinga. V petnajstem stoletju zgrajena poslopja so bila v toku časa večkrat prenovljena. Ta hram ni samo najlepši v Pekingu, pač pa v vsej Kitajski.

Je simbol Pekinga. Razprostira se na površini 272 hektarov. Celoten kompleks je obdan z dvema obzidjema: zunanji je 6,5 kilometrov dolg, notranji pa štiri kilometre. Razdeljen je na tri dele:

- glavna zgradba je dvorana za klicanje dobre žetve,
- cesarska grobnica neba in
- cesarska molilnica.

Dvorana za klicanje dobre žetve Huan Jiu je okrogla, 35 metrov visoka zgradba in je najlepša. Sestavljajo jo tri okrogle

terase iz belega marmorja. K najvišji terasi smo prišli po trikrat devetih stopnicah. Tudi tlakovanje teras poudarja število devet. Na primer devet krogov, devet vrst. Število devet je bilo simbol neba in carja. Na najvišji terasi je okrogla stavba, v kateri je cesar kot nebeški sin v novoletni noči daroval bogovom. Predno je prišel k oltarju, je v carski molilnici dal nebu poročilo o uspehih in dogodkih v preteklem letu. V nebeškem hramu je car prosil za bogato žetev, za srečo in zdravje. Kljub temu je v letu 1889 v zgradbo udarila strela in je zgorela do tal. Ponovno so hram zgradili po starih načrtih in je ostal tak kot prej. Hram je ves iz lesa. Zanj niso uporabili niti enega žebelja. V sredini so štirje nosilni stebri, visoki po 19,10 metrov, ki predstavljajo štiri letne čase. Okrog je še 12 stebrov, v dveh vrstah, ki predstavljajo 12 mesecev. Prav na sredini je okrogel kamen z vklesanim znamenjem in feniksom. V krogu okrog so še prestoli za

bogove, kamor so dajali darila. Tudi stene so poslikane z zmaji, ki predstavljajo nebo ter ptice - feniksi, ki predstavljajo srečo na zemlji.

Vse dvorane so zgrajene tako, da izgovorjena beseda odmeva in se sliši na vse strani. Izredna akustika!

Nebeški hram vsak občuduje, tempelj poljedelstva pa je že v razpadu. Tam je bilo polje, kjer je car ob spremljavi glasbe različno oblikovanih zvončkov, kamnitih in glinastih flavt, vseh velikosti bobnov, bambusovih piščalk lastnoročno oral s plugom. Na tem mestu so zgradili športni stadion s šestimi bazeni. Poleg tega je še park veselja z odprtim gledališčem in otroškim igriščem.

PREPOVEDANO MESTO

Največja mojstrovina srednjeveške arhitekture jr prepovedano mesto v središču Pekinga s številnimi dvorci, parki in templji. Graditi so ga začeli ob koncu 13. stoletja za časa mongolske vladavine kot domovanje dinastije Ming in Čing. Cesarska palača, nekoč prepovedano, danes odprto mesto. Iz vse Kitajske prihajajo sem delavci, kmetje in vojniki, da bi občutili veličino vladavine ljudstva. Mesto leži na velikem trgu večnega miru. Na tem trgu, ki obsega 40 hektarov, smo si ogledali še velik bel spomenik junakom revolucije. Samo od zunaj smo videli dvorano ljudskega kongresa in mavzolej leta 1976 umrlega Mao Ze Donga.

Celotna površina prepovedanega mesta je 400 hektarov, ki jih pokrivajo vrtovi, kanali, mostovi in okrog 9000 prostorov.

Posebna znamenitost je enajst mestnih vrat, postavljenih v različnih zgodovinskih obdobjih. Prepovedano mesto je obdano z zidovi za zaščito in izolacijo carske rezidence. Glavni vhod je na južni strani. Pri vstopu je pet mostov iz belega marmorja. Srednji je bil za carja in žene, druga dva za visoke uradnike, stranska pa za slugo. Začeli so jih graditi leta 1406, dokončali pa leta 1420.

(nadaljevanje)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na 18. skupni seji vseh treh zborov skupščine občine Radovljica, ki je bila sklicana naknadno pred ločenimi sejami zborov, 15. julija, so delegati obravnavali analizo izvršnega sveta o izvajanju družbenega plana SRS za obdobje 1981-1985 v prvem polletju 1981 ter resolucije o družbeno ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v 1981. letu. Posebno so se dotaknili uresničevanja letošnjega plana in stabilizacijskih ukrepov v radovljiški občini.

Vsi trije zbori skupščine občine Radovljica so na ločenih sejah 15. julija potrdili predlog prejemnikov letošnjih občinskih priznanj, ki bodo podeljena za občinski praznik 5. avgusta. Delegati so obravnavali kadrovske bilanco za 1981. leto v občini in informacijo izvršnega sveta skupščine občine o uresničevanju dogovorov o družbeni usmeritvi razporedjanja dohodka v 1980. letu. Sprejeli so odlok o razširitvi obveznosti plačevanja samoprispevka v KS Ribno. Sprejeli so družbeni dogovor o skupnih obveznostih pri načrtovanju, organiziranju in sofinanciranju priridev širšega družbenega pomena na Gorenjskem in predložili skupščini TKS Radovljica, da ga tudi sprejme. V razpravi je bilo tudi poročilo o delu sodnika za prekrške v 1980. letu. Vsi trije zbori pa so sprejeli tudi sklep o soglasju občinske skupščine k statutom vseh osnovnih šol v občini, Glasbene šole Radovljica in Vzgojnovarstvene organizacije Radovljica.

Izvršni svet OS Radovljica je na 150. seji 7. julija obravnaval analizo gostinske turistične dejavnosti v občini Radovljica, poročilo o gibanju proračunskih prihodkov in odhodkov v I. polletju 1981 in statistične podatke o gospodarstvu v občini za mesec april 1981. Na seji so spregovorili tudi o poteku akcije za reorganizacijo turističnega gospodarstva na Bledu ter o izvajanju resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine za 1981. leto.

Zbori skupščine občine Radovljica so na zadnjih junijskih sejah sprejeli odlok o priznanjih občine Radovljica. Priznanja občine Radovljica so: domicil v občini Radovljica, imenovanje častnega občana občine Radovljica, priznanje občine Radovljica s plaketo, priznanje občine Radovljica in plaketa ljudske obrambe in družbene samozasčite občine Radovljica. Vsa priznanja se po odloku podeljuje za občinski praznik 5. avgusta, plaketo ljudske obrambe in družbene samozasčite pa za praznik JLA 22. decembra.

Na junijski seji družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Radovljica so delegati v razpravi o problematiki usmerjenega izobraževanja na območju občine posebno opozorili na nekatere organizacijske tehnične težave zaradi sedaj veljavne mreže šol usmerjenega izobraževanja. Od okoli 400 učencev, ki so sklenili osnovno šolanje, bo nadaljevalo usmerjeno šolanje v občini le okoli 10 do 12 %, vsi drugi pa se bodo morali voziti v šole izven občine. Čeprav je na voljo še precej mest v gostinskem šolskem centru na Bledu in v dveh oddelkih ekonomsko administrativnega centra Kranj v Radovljici, še ni bilo zadosti prijav.

Za dan borca 4. julija so pri Figovcu na Stari Pokljuki svečano odkrili spominsko ploščo kurirski postaji G-6, od koder so delovali partizanski kurirji po zvezah na območju Pokljuke. Preživeli borci udarne čete Pokljuskega bataljona Gorenjskega odreda pa so se častno zbrali pod Lipanco pri spomeniku padlim borcem v znameniti borbi 3. julija 1943. leta in počastili njihov spomin.

Na delegatska vprašanja, postavljena na nekaterih SIS družbenih dejavnosti občine Radovljica o zbranih in porabljenih sredstvih za izgradnjo doma Joža Azmana in muzeja Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici v 1979. letu, je sekretariat za občo upravo in družbene dejavnosti OS Radovljica pripravil končno poročilo. Iz njega je razvidno, da so za oba objekta združili sredstva: Kulturna skupnost Slovenije 7,5 milijona, skupščina občine Radovljica 6 milijonov, Gospodarska zbornica Slovenije 3,44 milijona, občani KS Bohinjska Bistrica s samoprispevki 4,575 milijona, CK ZKS in CK ZJK 1,150 milijona, skupščina gorenjskih občin 1,446 milijona, razlika do 32.213.917,70 din so prispevale občinske SIS družbene in materialnih dejavnosti, 22.090 milijona din pa je bilo kreditnih sredstev LB Temeljne banke Gorenjske - enota Radovljica. Skupaj je bilo združenih za obe naložbi 54.303.917,70 din, njihova vrednost pa je znašala 49.552.888,65 din.

Čeprav se je OK ZSMS Radovljica v pripravi na letošnje mladinske delovne akcije srečevala s precejšnjimi težavami zaradi prijav mladincev, ki bi se želeli vključiti v delovno brigado, bodo izpolnili program mladinskega prostovoljnega dela. Po lokalnih akcijah, ki so potekale v maju in juniju kot priprava brigadirjev za republiške in zvezne akcije, bo od 18. julija do 9. avgusta odšlo na MDA Goričko 40 radovljiških brigadirjev. Deset brigadirjev bo od 10. julija do 2. avgusta na MDA Otok mladosti v Sibeniku, od 2. do 30. avgusta pa bo 20 pionirjev z dvema mentorjema sodelovalo na MDA v Slovenskih goricah.

Na ponovnem sestanku koordinacijskega odbora za družbeno izobraževanje pri OK SZDL Radovljica v začetku julija, ki so se ga udeležili tudi člani izvršnega odbora občinske izobraževalne skupnosti, so kritično razčlenili družbenoekonomski položaj Delavske univerze Radovljica in njen delež v srednjeročnih planih občinske skupščine in SIS družbene dejavnosti. Z uvajanjem usmerjenega izobraževanja je namreč prišlo do opaznih sprememb v obsegu splošno izobraževalne dejavnosti delavske univerze, zlasti pa financiranja njenih programov. Presodili so tudi lanskoletno dejavnost in delovni program delavske univerze za 1981. leto.

Na skupščini rezervnega občinskega sklada pri OS Radovljica konec junija so obravnavali poročilo izvršnega odbora sklada o gibanju denarnih sredstev tega sklada v 1981. letu, iz katerega je bilo poročeno za kratkoročno kreditiranje nekaj nad 21 milijonov din. Dogovorili so se o nekaterih spremembah kreditnih pogojev in se zavzeli za določilo o trimesečnem povračilu izplačila kreditov v OZD. Obravnavali so tudi prošnjo za sanacijski kredit sklada KOMPAS hotela Stane Žagar v Bohinju in Kmetijski zadruzi Bled.

Na pobudo političnega aktivna osnovne šole A. T. Linhart Radovljica so na predsedstvu OK SZDL Radovljica sklicali razgovor o dosedanjih prizadevanjih za razrešitev prostorskih problemov v izobraževanju radovljiške občine. Razgovora so se udeležili predstavniki šol, izobraževalne skupnosti, skupščine in izvršnega sveta ter občinskih DPO.

V hotelu Svoboda na Bledu je bilo 2. julija slavnostno zasedanje delavskega sveta TOZD ISKRA Otoče, posvečeno 35-letnici ISKRE in 20-letnici TOZD Otoče. Na svečanosti so zaslužnim dolgoletnim delavcem podelili posebna priznanja. V okviru praznovanja je bilo tudi več športnih srečanj.

V navzočnosti predstavnikov turistične zveze, Kompas Ljubljana in drugih gostov iz občine Radovljica in Bohinja so 1. julija svečano odprli prenovljeni hotel Kompas Stane Žagar pri Bohinjskem jezeru. Prenovljeni hotel je pridobil B kategorijo in

je že povsem oddan za turiste. Obnova je veljala 50 milijonov din. Ob otvoritvi so kolektivu in direktorici hotela podelili posebna priznanja.

Ker je stari rentgenski aparat v Zdravstvenem domu Bled zaradi okvar in zastarelosti že neuporaben, bodo letos kupili novega. Iz sredstev zdravstvene skupnosti in deleža združenega dela bodo s premostitvenimi krediti zbrali za novi aparat 7 milijonov din.

Izobraževalna skupnost Radovljica je lani izplačala štipendistom za pedagoške poklice 517.356 din. Po sprejetem finančnem načrtu za leto 1981 pa se bo ta znesek, predvsem zaradi povišanja štipendij v letu 1981, povečal na 891.000 din, ali kar za 72,2 odstotka nad lanskimi zneski.

Pri gradnji mehaniziranega skladišča oblovine LIP Bled na Rečici se delavci Cestnega podjetja Kranj, ki jim je zaupana prva faza izgradnje obeh platojev za bodoči objekt, srečujejo z nepredvidenimi težavami. Plovnati in razmočeni teren ogroža namreč nasip železniške proge, ovire pa predstavljajo tudi kanalizacijske cevi, ki prečkajo zemljišča. To je tudi močvirnato in neravno, kar terja velika zemljiška dela. Zaradi teh težav bo program predvidene izgradnje nekoliko podaljšan.

Sredi junija so delavci SGP Gorenje Radovljica začeli v Elanu Begunje z gradbenimi deli na obnovi strojnic pri hali B. V strojnici bodo naprave za prezračevanje lakirnice, ki jih bodo dokončno postavili med letošnjim kolektivnim dopustom v juliju.

Ob 20-letnici tovarne merilnih instrumentov ISKRA Otoče je uredniški odbor v začetku julija izdal 6. številko Glasila v novi obliki in opremi v tisoč izvodih. Celotna številka Glasila, ki je obogatena s fotografijami, je posvečena uspehom in opisu razvoja te TOZD ter zaslužnim posameznikom.

Na letošnjem natečaju Ljubljanske banke - Temeljne banke Gorenjske za najboljši spis in likovni izdelek se je med 212 učenci zelo dobro izkazala nadarjena učenka 8. razreda osnovne šole dr. Josip Plemelj z Bleda Metka Blažević, ki je dobila nagrado za literarni sestavek »Odprto pismo staršem«. Pohvalo za spis »List iz dnevnika« pa je prejela učenka 7. razreda blejske šole Bogomila Zupan.

Na svečani otvoritvi razstave del znanega slovenskega slikarja Jožeta Horvata-Jakija 7. julija v mestni galeriji v Celovcu, ob udeležbi najvišjih predstavnikov Koroške, Celovca, našega konzulata in gostov iz Slovenije je nastopil tudi Moški zbor KUD Zasip. Povabilo na to pomembno kulturno manifestacijo, ki je bila posvečena 25-letnici avstrijsko-jugoslovanskega društva za Koroško, pomeni še eno visoko priznanje pevcem iz Zasipa.

V avli Festivalne dvorane na Bledu so 3. julija svečano odprli razstavo del jeseniškega akademskega slikarja in kiparja Jaka Torkarja. Razstava sodi v program galerijske dejavnosti likovne sekcije KUD Bled v sezonskih mesecih na Bledu. Razstava bo na ogled do 24. julija.

Na osnovni šoli A. T. Linhart Radovljica že 15 let uspešno deluje mladinski pevski zbor, ki ga vodi prizadevna tovarišica Aleksandra Vremšak. Od 85 prijavljenih pevcev se je vaj in prireditev redno udeleževalo poprečno 75 učencev in učenk. V šolskem letu 1980/81 je zbor posnel dve pesmi za LRP Triglav Jesenice.

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE KURIRJEM NA STARI POKLJUKI

Ni dvoma, da danes skoraj vsak Slovenec ve, posebno pa Gorenjci za obširno območje močnega Pokljuke, saj je dostop na to planoto zelo preprost z avtomobilom po široki asfaltirani in res lepi cesti. Ni jih pa mnogo, ki bi vedeli, kje leži Stara Pokljuka, z edinstveno staro kmetijo pri Figovcu, ki še vedno obstoja in kljubuje moderniziranemu času. Do tega starega naselja še ni izpeljana dobra cesta, le včasih se do tja dokopije boljši traktor. Zaselek Stare Pokljuke, kjer so bile nekoč tri močnejše kmetije, leži 880 m nad morjem.

Razumljivo je, da so se na tej kmetiji, na jasi sredi smrekovih gozdov, pojavljali prvi partizani - borci NOV in pri Figovcu in tedaj se pri Pokljukarju dobivali prvo pomoč v hrani in drugih potrebah, Figovčeva hiša je postala tudi prva javka na tem območju.

Z vedno večjim številom partizanov in enot narodnoosvobodilne vojske, so se porajale tudi prve kahl ljudske oblasti. Vodstvo osvobodilnega boja je že v začetku ugotovilo, da je za uspešni razvoj gibanja nujna tudi dobra povezava, zveza med poveljstvom in enotami, zveza med organi novo nastajajoče ljudske oblasti in s celotnim prebivalstvom. In prav zato je prišlo na pobudo tovariša Borisa Kidriča že konec leta 1942 do formiranja prvih kurirskih relesnih postaj, ki so bile najprej organizirane na območju Dolenjske in Notranjske. Z novo organizacijo niso pošte več prenašali iz enote v enoto, temveč se je predaja pošte odvijala na dogovorjenih mestih - javkah, za katere je vedelo le malo ljudi - kurirjev.

Mreža relesnih postaj se je izpolnjevala in ob koncu leta 1943 že dobila končno obliko. V Sloveniji je bilo formiranih pet sektorjev, in sicer: dolenjsko-notranjski, primorski, štajerski, gorenjski in koroški. Razdeljeni so bili na devetnajst relesnih linij s 140 kurirskimi postajami in približno 1.400 kurirji. Osnovne naloge teh relesnih postaj so bile: vzdrževanje stalne, hitre in zanesljive zveze z vsemi dejavniki osvobodilnega gibanja in narodnoosvobodilnega boja, prenos partijsko-politične in druge literature iz partizan-

skih tiskarn do slehernega kottička naše domovine, vodenje visokih vojaških in političnih funkcionarjev iz pokrajine v pokrajino, vodenje borbenih in drugih enot ter skupin po neznanih terenih.

Naloge kurirjev niso bile lahke, uspešno so jih izvajali le najboljši borci, ljudje brez slehernih predsodkov - predani idejam NOB. Hrabrost, iznajdljivost, požrtvovalnost, pa tudi fizična pripravljenost, so bile osnovne vrline borcev - kurirjev.

Na Gorenjskem je deloval četrti relesni sektor s 40 kurirskimi postajami. Razdeljen je bil na štiri relesne linije po posameznih področjih. Na območju, ki je zajemal del Jelovice,

Bohinja, Pokljuke, Radovne in del Mežaklje, je bila druga gorenjska relesna linija. Na vseh teh področjih so bile organizirane kurirske postaje s predznakom »G«, kar je pomenilo Gorenjska, in številne postaje. Kurirji teh postaj so imeli še posebno težke naloge, ker je v neposredni bližini na Bledu, na Bohinjski Beli, v Bohinjski Bistrici, na Jesenicah in drugje okupator imel močne enote, v večjih naseljih pa so bili nastanjeni nemški žandarji in policija.

Na območju Stare Pokljuke je bila organizirana relesna postaja G-26. Zametki te postaje segajo v začetek leta 1943, ko so se kurirji štaba Pokljuskega bataljona osamosvojili in si uredili kurirsko postajo. Ti prvi kurirji so bili: Ivan Volf-Družinski, Lovro Kogoj-David in Franc Pogačar-Blaž. Nihče ni dočakal svobode. Istega leta, v začetku julija, je na tem terenu nastala relesna postaja G-6. Prvo leseno kočico so kurirji postavili na Stari Pokljuki nad Lipno pečjo, na težko dostopnem terenu. Nemci je niso nikoli odkrili. Zaradi varnosti so se v letu 1944 preselili v Kristane, v Gabrje, od koder so se, po izdaji čete v Gaberju, vrnili na stari teren in najprej postavili

bivak na drugem kraju nad Pokljukarjevo hišo, nato pa so se ponovno vrnili v bivak nad Lipno pečjo, kjer so ostali do osvoboditve.

Kurirji postaje G-6 so bili povezani s postajo G-4 in G-30, s katerima so imeli javko v okolici Bevske planine, ali pri Mrzlem Studencu na Pokljuki.

Na drugi (severni) strani pa je bila zveza postavljena preko nevarne doline Radovne na Mežakljo. Zveza je bila z relesno postajo G 8 neposredno na postaji. Poleti 1944 se je formirala G-29 v Radovni in odslej je bila zveza kurirjev-G-6 le s kurirji G-29, ti pa so vzpostavili zvezo z G-8. Od tod je šla zveza dalje po Gornjesavski dolini in prek Karavank na Koroško in obratno.

V veliko pomoč kurirjem glede obveščanja, prehrane in zveze z dolino so bili prebivalci bližnjih hiš na Pokljuki - Pokljukarjevi in Figovčevi. V Spodnji Radovni pa Lipnikarjevi. Tem ljudem gre vsa zahvala, da okupator te relesne postaje ni nikoli odkril.

Prvi komandir postaje G-6 je bil Jože Kozelj-Gasper. Ker je bil aprila leta 1944 poslan za komandirja na G-19 pod Storžič, ga je zamenjal Janez Ambrožič-Izidor. Ko je ta 14. februarja 1945 padel v zasedi v Krnici pri Zg. Gorjah, ga je nadomestil Jože Knaflič do osvoboditve. Na postaji G-6 so bili še naslednji kurirji, ki so bili stalni, ali so jih menjavali po službeni dolžnosti: Franc Žnidar, Jakob Ambrožič-Miro, Janko Repe - kurir, politdelegat in sekretar, Janez Repe, Jože Lipovec, Franc Zemva, Jože Pečar, Filip Bernik-Beno - kurir in politdelegat in neki Drago z Jesenic. Za dobro kuhinjo je skrbela Tončka Bacek z Bleda.

Ob slavlju je imel slavnostni govor Jože Kozelj-Gasper, spominsko obeležje kurirjem pa je odkril na Figovčevi hiši predsednik krajevnega odbora ZB NOV Gorje, prvoborec Vinko Repe-Triglavski, ki je obeležje predal v oskrbo pionirskemu odredu Andrej Zvan-Boris iz osnovne šole bratov Zvan Gorje, ki so pripravili tudi kulturni program.

Istega dne, to je na dan borca, 4. julija, je bila svečanost in proslava tudi pod Lipanco na Pokljuki. Tu

je ob nenadnem napadu na Pokljuko četo izgubilo življenje kar trinajst borcev, dvaindvajset pa je bilo ujetih in odpeljanih v begunjske zapore. Mnoge izmed njih so kasneje postrelili v Begunjah ali na drugih krajih kot talce. Jože Ambrožič

POIZVEDBA

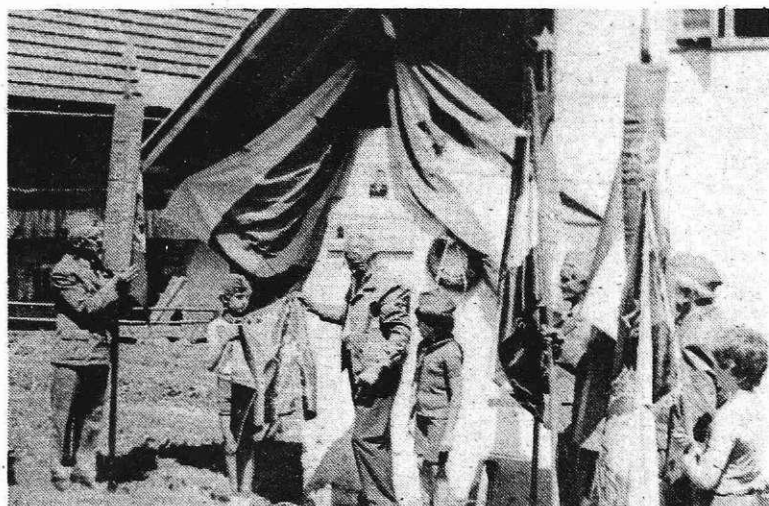
Borce NOV iz Gorij in okolice, borce Jeseniško-bohinjskega odreda ter domačine iz Gorij in okolice prosimo, da sporočijo občinskemu odboru ZB NOV Jesenice, Titova 86, karkoli vedo o borbi z okupatorjem, ki je bila 1. ali 2. novembra 1944. leta med Gornjimi Lazami in Trato. V tej borbi so padli štirje borci 1. čete II. bataljona Jeseniško-bohinjskega odreda, o katerih nimamo podatkov.

BORCEM KOKRŠKEGA ODREDA IN OBČANOM

Krajevna organizacija ZB NOV in pododbor Kokrškega odreda Žirovnica vabita borce, delovne ljudi in občane na odkritje obnovljene spominske plošče enajstim padlim borcem NOV, ki so med vojno padli v bližini smokuškega mostu v Završnici.

Odkritje plošče s kratkim kulturnim programom bo v soboto, 25. julija, ob 10. uri. Slovesnost bo posvečena tudi 40-letnici vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Po odkritju bo srečanje borcev in vseh udeležencev.

Prvoborec Vinko Repe-Triglavski odkriva spominsko ploščo kurirjem na Stari Pokljuki (Foto Jože Ambrožič)

USPEŠEN OBISK DELEGACIJE GASILCEV IZ AVSTRIJE

V soboto, 11. julija, je prispela na Jesenice delegacija avstrijske gasilske deželne zveze in gasilskega društva St. Jakob v Rožu. Domačini so jih sprejeli v domu poklenih gasilcev in reševalcev železarne Jesenice.

V avstrijski delegaciji, ki jo je vodil Alfred Dickermann, gasilski poveljnik okraja Beljak, so bili: Ernst Jenull, okrajni požarni inšpektor, Franz Sereing, požarni inšpektor občine St. Jakob in Anton Treimber, gasilski mojster GD St. Jakob v Rožu.

Jeseničko občino so zastopali: Dušan Sikošek, predsednik skupščine SIS za varstvo pred požarom Jesenice, Anton Arh, predsednik občinske gasilske zveze, Karel Trampe, poveljnik OGZ, Janez Bohinc, podpoveljnik PRGČ železarne Jesenice, Ciril Jalen, predsednik GD Smokuč in poveljnik A. Klinar.

V pozdravu naših in uglednih avstrijskih gasilskih osebosti je bila poudarjena velika volja in želja obeh strani za skupno in globlje, že pred mnogimi leti začeto sporazumno sodelovanje v prid obeh sosednjih narodov in utrjevanju prijateljstva z manjšinskima narodoma. Rečeno je bilo, da se vsi borimo proti skupnim sovražnikom – požarom, naravnim in elementarnim nevarnostem. Tako uspešno sodelovanje, ki se razvija že vrsto let, naj se krepi in razširja tudi v bodoče.

V znak priznanja za uspešno sodelovanje so visoka odlikovanja koroške deželne gasilske zveze prejeli:

– častno odličje na traku so prejeli: Dušan Sikošek, Anton Arh, Janez Bohinc, Ciril Jalen;

– odlikovanje občine in gasilskega društva St. Jakob v Rožu, častno srebrno medaljo, so prejeli: Karel Trampe, A. Klinar in posmrtno dolgoletni poveljnik in častni poveljnik GD Smokuč A. Leopold.

V imenu občinske gasilske zveze se je za pozornost in izkazano priznanje našemu delu zahvalil predsednik OGZ Anton Arh, v imenu GD Smokuč pa poveljnik A. Klinar.

DR. »ZWITTER« IMAMO BOLJ VAŽNE STVARI, KOT SO SOSVETI

Celovec, 6. jul. (SINDOK) – »Vsi imajo le en recept: Pojdite v sosvete! Ničesar drugega, nobenega drugega predloga, nobene pripravljenosti, nobenega razumevanja, nobene volje, da bi povedali, kaj so pripravljene dati koroškim Slovincem,« tako je dejal predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter na obnem zboru Zveze slovenskih izseljencev, ki je bil v nedeljo popoldne v Šentprimozu na avstrijskem Koroškem, ko se je v svojem govoru dotaknil tudi aktualnih vprašanj.

Franci Zwitter je dejal, da kljub izboljšanju političnega vzdušja tudi po zadnjih srečanjih predstavnikov sosednih dežel konkretnih uspehov ni vidnih, nasprotno. položaj za koroške Slovence se je še poslabšal. Ugotovil je, da ni pravega razumevanja za težnje koroških Slovincov in da morajo pri uradnih pogovorih vedno samo slišati, naj bodo zmerni in realni in naj se zadovoljijo s poli-

Po skromni zakuski sta obe delegaciji odnesli venec svežega cvetja na grob prezgodaj preminulemu poveljniku PRGČ Jesenice Francu Bahunu.

Sledil je ogled zanimivosti in naravnih lepot Vintgarja. Pri skupnem kosilu in debati je skopo odmerjeni čas prehitro minil in že se je bilo treba posloviti z obojestransko željo za še tesnejše sodelovanje in poglobljanje prijateljstva med sosednjima državama.

CJ

KAKO SI NEKATERI PRISKRBIJO ROŽE

V zadnji številki Železarja sem gledala fotografijo balkonov polnih cvetja. Sploh so rože v tem letnem času prava paša za oči. Spomnila sem se tudi na rože, ki sem jih letos posadila na pokopališču na Blejski Dobravi. Sklenila sem, da napišem nekaj o njih. Žal pa je to žalostna zgodba.

Vsako leto sem na grob svojih dragih posadila več vrst rož. Večkrat so mi jih pojedle srne ali jih je uničil voluhar. V upanju, da bodo to leto imele mir pred živalmi, sem posadila deset navadnih belagelij, katerih živali ne jedo, ker imajo neprijeten vonj. Sicer so to okenske ali balkonske rože. Moja pokojna mama jih je imela najraje. Zelo sem bila presenečena in žalostna, ko sem pretekli teden prišla na pokopališče in belagelije ni bilo več. To pot jih ni pojedla žival, ampak jih je odnesel človek, ki nima v sebi toliko morale, da bi pustil tujo lastnino pri miru. Najbrž so ukradene rože dobile novo domovanje na kakem balkonu ali oknu. Tisti, ki jih bo zalival, naj se vsakokrat spomni, da jih je dobil na nepošten način. Tudi članek, ki ga bo gotovo bral, naj ga opomni na njegove »človeške vrline«.

Ce bo v bodoče rože potreboval, naj raje pride na dom, dam mu jih brez plačila. Na grobu naj jih pusti pri miru!

Tudi drugi obiskovalci grobov se pritožujejo nad takim početjem, zato tudi v njihovem imenu prosim, da tega ne delate več in si cvetje preskrbite na bolj pošten način, kljub pregovoru, ki pravi, da ukradena roža raste najbolje.

F. J.

PRISPEVAJMO SVOJ DELEŽ »ZA ČISTE IN LEPŠE JESENICE«

V akcijo »za čiste in lepše Jesenice« so se vključili tudi varovanci delavnice pod posebnimi pogoji (DPP). Z veliko prizadevnostjo so se lotili urejanja okolice delavnice, hkrati pa tudi okolice športne hale v Podmežaklju. Istočasno želijo nekdane smetišče preurediti v funkcionalen prostor za rekreacijo, ki je ob delu še kako potrebna.

Vse kaže, da varovancem in njihovim tovarišicam nikoli ne zmanjka pridnih rok in dobrih idej. Zimo so prebili v slabo ogrevanih prostorih, kajti centralna kurjava je šele letos v načrtu. Ni čudno, da jim je prvo pomladansko sonce porodilo misel na bivanje izven delavnice. Niso čakali »akcij od zunaj«, dela so se lotili sami. Ob delavnici je smetišče prerasla trava. Lotili so se planiranja, vendar je bilo delo brez orodja zamudno in težko. Z dobro voljo in orodjem je priskočil na pomoč tovariš Jelovčan, v delavnici pa je strokovna dela že večkrat opravil tudi tovariš Slivnik. Solidarnost naših občanov se je pokazala tudi tedaj, ko je bilo potrebno pripeljati zemljo na splanirano smetišče. Zjaj ob delavnici se raste trava, grmički cvetja krase poslopje, pot se vije do klopi in mize. Ostalo pa je še delo, ki ga sami ne bodo zmogli. Potrebno bo urediti dohod na urejen prostor s stopniščem in primerno ograjo. Koristen bi bil tudi direkten dohod iz delavnice, za kar pa bi bilo potrebno mesto okna postaviti vrata. Če ne bodo zmogli sami, upajo, da jim bodo strokovno ali materialno pomagali občani in da bo te pomoči vedno več, ne manj.

Dela je še dovolj, okolica pa bo vsak dan lepša. Pa saj vsi radi delajo. Ko bi le videli njihove srečne

obrazce ob delu! Vsakokrat jim kar prehitro mine njihov delovni dan.

Vedeti moramo, da je ob delu potrebna tudi sprostitev. Nekateri varovanci imajo težave s koordinacijo gibov, so moteni v obvladovanju ravnotežja, imajo težave v obvladovanju prostora ipd., skratka, so motorično prizadeti. Ob svojih delovnih opravilih potrebujejo sistematični trening, vaje motorike, da bodo sposobni še bolje opravljati ustrezne zaposlitve v delavnici pod posebnimi pogoji. Glede na to ni odveč želja, da bi poleg urejenega smetišča uredili še travnik tako, da bi postavili nekaj gugalnic in podobnih objektov, ki jih izdeluje Elan in s katerimi je zelo solidno uredil že prenekatero parke in igrišča. Prekomerno sedenje utruja, s kratkimi sprostitvami na zraku pred delavnico pa že dosežemo ugodno počutje. Posebno tisti ljudje, ki so si s telesnimi vajami spet pridobili normalno delovanje osnovnih življenjskih organov po raznih poškodbah in boleznih, vedo za vrednost gibanja v naravi. Le nekaj načrtnega dela in finančnih sredstev, pa bi varovancem nudili boljše delovne pogoje, občanom Jesenic pa lepše okolje.

Vredno je posnemati varovance, saj so po svojih močeh prispevali svoj delež k lepšemu in čistejšemu našemu mestu.

M. Perat

POBUDA ZA RAZVOJ VRTIČKARSTVA

V prizadevanjih za lepše Jesenice je potrebno, da sodelujejo vsi prebivalci: od otrok, ki so šele shodili, do najstarejših. Zakaj? Onesnaženje in umazanija se namreč začne že pri odvzemu papirčkov, v katerega je bil zavit bonbon in pri vžigalici ter čiku. Da bi bilo v ta prizadevanja vključenih čimveč ljudi, se pospešuje akcija »lepe rože in urejena okolica«, kjer je odziv zelo dober.

Stanovanjska skupnost je pozvala vse hišne svete, ki so v glavnem že povsod razparcelirali prostor okoli stanovanjskih stavb in zadovoljili posamezne stanovalce, da skrbno dodeljenih površinah za red in čistočo. Da bi imeli pri tem čimvečji interes, se zadnje čase pri pristojnih kaže veliko razumevanje za čimvečje število vrtičkarjev. Seveda je treba za to imeti potrebne površine, ki se bodo skrbno obdelovale. Moramo reči, da je že to razumevanje velik napredek, ker so včasih vrtičkarje celo preganjali z utemeljitvijo, da motijo izgled kraja. Tudi drugod po svetu so že spoznali, da betonska in asfaltirana naselja zelo utrujajo člo-

veka. Zato hite popraviti zamujeno in kjer se le da, ustanavljajo klube, društva, sekcije vrtičkarjev, da bi bilo več zelenja, da bi se ljudje pri fizičnem delu umsko spočili, da je v urejanju površin vključenih čim več prebivalcev, ki budno pazijo na urejenost. Navsezadnje pa je to tudi sicer majhen, pa vendar prispevek k pridelavi prehrane, k pridelavi svežih povrtnin.

Tudi na Jesenicah razmišljajo o ustanovitvi kluba ali sekcije vrtičkarjev, in sicer pri turističnem društvu. Naloge članov smo v glavnem že našli. Z delom v vrtovih bi združevali zdravo s koristnim, z lepo urejenimi vrtovi bi prispevali k urejeni okolici, razen tega pa bi bila doma vedno sveža zelenjava. Ta društva oziroma sekcije bi v sodelovanju s komunalno službo in urbanisti skrbela za načrten razvoj vrtičkarstva. Ker sedaj obstoji vsestranski posluh za razvoj vrtičkarstva, bo turistično društvo na seji koncem avgusta razpravljalo o tej pobudi in si prizadevalo, da se uresniči.

B. B.

SEMINAR ZA PROFESORJE SLOVENŠČINE NA KOROŠKEM

Celovec, 6. jul. (SINDOK) – Delovna skupnost za slovenščino na višjih šolah prireja te dni v zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu v sodelovanju z deželnim šolskim svetom za avstrijsko Koroško tridnevni slavistično-pedagoški seminar. Seminar je namenjen profesorjem slovenščine na slovenski gimnaziji in na drugih višjih šolah.

Uvodne besede ob današnji otvoritvi je spregovoril vodja seminarja, strokovni nadzornik dr. Valentin Inzko, ki je kot zastopnik predsednika koroške deželne šolskega sveta Karla Kircherja seminar tudi otvoril.

V treh dneh se bodo udeleženci seminarja seznanili s posameznimi temami, ki zadevajo njihovo pedagoško delo. Poleg splošnopedagoških tem bo precej časa namenjenega tudi slavistično-pedagoški problematiki. Tako je danes dopoldne Gerhard Newekowsky s celovške univerze določil mesto slovenščine v krogu slovanskih jezikov. Tilman Reuther z istega zavoda pa je spregovoril o novih načinih učenja modernih jezikov. Popoldne je Dietmar Pickl predaval o politični izobrazbi kot nalogi vseh učiteljev. Franc Sušnik z ljubljanske univerze pa je obravnaval biologijo v prostoru in času.

Torkov del, ki bo namenjen slavističnim vprašanjem, bo uvedel Ma-

tjaž Kmeč z ljubljanske univerze s pogledom na Josipa Jurčiča ob stoletnici njegove smrti. Martin Jelenič z videmske univerze pa bo nadaljeval z referatom o slovenskem slovstvu v Furlaniji-Juljski krajini. Popoldan bo posvečen dvema jezikoslovnima temama. Stanko Hafner z graške univerze bo analiziral medsebojne vplive v nemško-slovenskem obmejnem področju. Erik Prunč, prav tako z graške univerze, pa bo poročal o raziskovalnem projektu, ki skuša dati pregled in kvalifikacijo slovenskih dialektov na Koroškem. V zaključnem predavanju v sredo dopoldne bodo obravnavali slovenske literarne premike na nemški kulturni prostor.

Za udeležence seminarja bo v torek zvečer koroški deželni glavar Wagner priredil sprejem v prostorih deželne vlade.

XI. SREČANJE REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN »BRATSTVO IN ENOTNOST '81«

Druga julija letos je minilo enajst let, kar so se rezervni vojaški starešine Jugoslavije odločili za prvo srečanje rezervnih vojaških starešin vseh bratskih republik in obeh avtonomnih pokrajin pod geslom BRATSTVO IN ENOTNOST. Prvo srečanje je bilo v SR Bosni in Hercegovini, na tleh legendarne Sutjeske in Kozare. Srečanje je bilo s svojo vsebino in programom globoko vgrajeno v program politike Zveze komunistov Jugoslavije, z namenom, da se krepita bratstvo in enotnost vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti. Srečanje je imelo vzgojni in delovni značaj, na katerem so rezervni starešine dokazali politično osveščenost in kontinuiteto razvijanja in negovanja tradicij revolucije in narodnoosvobodilnega boja.

Letošnjega enajstega srečanja v SR Hrvaški so se udeležili tudi pred-

stavniki ZRVS občine Jesenice, in sicer: Janez Znidar, Angel Prvanja in Franci Stravs. Srečanje je bilo tesno povezano s 40-letnico vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti proti fašizmu in jubilejem ljudske revolucije. Naši predstavniki so bili gostje obalnih občin, in sicer so tretjega julija bili v Poreču in Rovinju, četrtega julija v Crikvenici in na Reki. Pri gostiteljih so povsod našli iskreno gostoljubje in se seznanili z delom organizacij rezervnih vojaških starešin na področju SLO in družbene samozastite. Obiskali so tudi številna spominska obeležja žrtvam fašističnega terorja. Sklepana slovesnost enajstega srečanja RVS Jugoslavije je bila petega julija na Plitvicah, kjer so odprli dom borcev in mladine šeste proletarske divizije Nikole Tesla.

URH

OTVORITEV NOVIH PROSTOROV AMD ŽIROVNICA

S prirčno slovesnostjo se je 4. julija Avto moto društvo Žirovnica vključilo v praznovanje krajevnega praznika, dneva borca, 40-letnice Osvobodilne fronte in vstaje jugoslovanskih narodov z otvoritvijo novih društvenih prostorov in modernopremljene učilnice v domu TVD Partizan Žirovnica. O delu in težavah je govoril predsednik društva. Slavnosti so se udeležili tudi mnogi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občine, krajevnega skupnosti, organizacij združenega dela in drugi.

Velik odziv uglednih gostov in članov dokazuje, da se je avto moto društvo vraslo v družbeno življenje krajevnega skupnosti, zaradi česar do-

sega na vseh področjih dela tudi lepe uspehe.

Predsednik Avto moto zveze Slovenije Franc Novak je podelil priznanja AMZS. Med drugimi so prejeli odličja: predsednik društva Andrej Avsenik zlato plaketo AMZS, Egidij Matič srebrno in Magda Avsenik bronasto, znake AMZS pa je prejelo šest članov upravnega odbora in pet zaslužnih članov društva.

Po kratkem kulturnem programu je nove prostore odprl predsednik AMZS Franc Novak in zaželel društvu še mnogo uspehov.

Sledil je ogled prostorov, start avto rallya in tovariško srečanje ob jezeru v Žavrnici.

K. M.

PRIPRAVE NA TRETJO KONFERENCO ZSS

Tudi v jeseniški občini so stekle priprave za tretjo konferenco Zveze sindikatov Slovenije o vlogi in nalogah zveze sindikatov v socialni politiki in zagotavljanju socialne varnosti delavcev.

Imenovali so že 14-članski koordinacijski odbor za pripravo stališč in sklepov in komisijo za informiranje in propagando, ki je že izdala prvo informacijo. Odbor je izdelal tudi rokovnik aktivnosti do konferenice. Tako sedaj člani odbora, vsakdo izmed njih je zadolžen za eno izmed 13 področij, pripravljajo ocene stanja na teh področjih v občini. Do 10. avgusta bodo ocene pripravljene, do 20. septembra pa bodo v osnovnih organizacijah sindikatov in samoupravnih interesnih skupnostih potekale tudi razprave. Med drugim bo klub samoupraviteljev Jesenice skupaj z jeseniško delavsko univerzo pripravil tudi razgovor za okroglo mizo o tej problematiki. Do konca septembra bo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta Jesenice sprejelo stališča, predloge in dopolnitve h gradivu za to konferenco.

Polovica leta je za nami, čas je torej, da vas spet v kratkem pregledu seznanim s tistimi novostmi, ki jim nisem mogel posvetiti posebnega članka. Pregled bo obsegal vse nove knjige, ki jih je knjižnica prejela od začetka marca do konca junija, pri čemer se bom, kot vedno, omejil na tisto zvrst, ki se največ bere, t.j. na leposlovno prozo.

Dejansko je res, da ljudje slejkoprej najraje berejo ne prozo nasploh, ampak romane. Zdi se mi, da je v zadnjih štirih mesecih izšlo razmeroma malo novih romanov; med njimi ni ne posebno kvalitetnih ne posebno popularnih (se pravi lahko berljivih) del. V prejšnjih letih so se naše založbe, vsaj kar zadeva prevode, oprijele nekaterih piscev uspešnic. Zdelo se je, da kar tekmujejo v tem, katera bo prej izdala celotni opus kakšnega Kirsta, Konsalika ali pa Saganove. V zadnjem času pa je v tem pogledu nastopila oseka, saj ni izšel niti en nov Konsalikov ali Kirstov roman, niti en nov prevod Agathe Christie, Victorie Holt ali katere izmed avtoric pustolovsko-zgodovinskih romanov.

Pač: izšel je roman Sandre Parette *Marie Canossa*. To pisateljico naši bralci poznajo po lahkih romanih iz sodobnega življenja in po še bolj lahkih zgodovinskih romanih. Zgodba *Marie Canosse* se dogaja v Rimu med zadnjo vojno. Na seznamu novih knjig ne najdem niti enega podobnega primera razen *Norega poletja*, čigar avtor je francoski pisatelj Pierre Rey. *Norega poletja* nisem bral, lahko pa vas spomnim na njegova druga dela, ki grejo zadnje čase za med: v mislih imam *Grka in Operacijo Out*. Bržkone so si vsi trije romani malce sorodni.

Ce naj se še malo pomudim pri znanih pisateljih: izšlo je tudi nekaj romanov B. Travna, vendar so bili to sami ponatisi, če izvezem *Most v džungli*; o tej knjigi pa sem v naši rubriki že poročal. Prav tako mnogi bralci poznajo Grahama Greena. Njegov *Cloveški faktor* je akcijski roman, bolj natančno povedano vohunski. Za tiste, ki Greena ne poznajo, moram povedati še to, da gre za pisatelja, ki sodi med najboljše sodobne angleške romanopisce nasploh (ne morda pisce kriminalke).

Na seznamu imam še eno delo znanega avtorja: to je *Pastorala* avstralskega pisca Nevila Shutea, čigar roman *Skozi pekel Malaje* je zelo bran še danes, 22 let po izidu prevoda! Razen tega imam še prevod *Čarobnega pisaka* in *Zlomljeni val*. Tudi *Pastorala* je roman, ki — kljub krotko zvnečemu naslovu — govori o dogodkih iz časa druge svetovne vojne.

Ko smo že pri vojnih romanih: v zbirki LJUDJE IN VOJNA so izšli še trije novi, naj jih navedem kar po abecedi avtorjev: R. Beilby: *Afrodita brez medalje*; E. Hilsenrath: *Nacist-frizer*; J. Lee: *Deveti mož*. Bral jih še nisem, vem pa, da se prvi dogaja v Grčiji, drugi med vojno v Evropi in po vojni v Izraelu, tretji pa v ZDA.

Ostalo je še dvojce ameriških romanov: *Salomonova pesem* T. Morrison govori o življenju ameriških črncev, *Zbogom, Columbus* pa o ljubezni med mladim pisateljem in hčerko nekega povzpelnika. (Znan je film, ki je bil posnet po tem romanu, zgodba je bila ob svojem času morda bolj sveža in privlačna). O Ameriki tokrat ne govorijo samo ameriški pisci. Dobili smo tudi prevod francoskega romana *Luiziana*, avtor

se piše Denuzière, zgodba pa sega v preteklost pokrajine, ki jo omenja naslov. Tu bi lahko omenil še novo biografijo Jacka Londona — napisal jo je A. Sinclair. Še eno biografijo imam na seznamu novosti: o W. Harveyu, nenavadnem zdravniku je napisal knjigo D. Weiss, čigar roman o kiparju Rodinu (Nag sem prišel) imamo tudi že v slovenščini.

Torej: od tujih avtorjev smo spet prevedli skoraj same angloameričane. Za konec sta ostali dve izjemi. V zbirki LJUDSKA KNJIGA je izšlo delo nemškega humorističnega pisatelja Janoscha Holonek ali *dobri bog iz gline*. Za psevdonomom Janosch se skriva Horst Eckert. Za zdaj pa še ni znano, ali je Raymond Queneau pravo ime ali morda psevdonom — eden izmed psevdonomov — Romaina Garyja. Naj bo tako ali drugače — dobili smo še en preved pisatelja, ki nas je pred kratkim čudovito zabaval s svojo *Cico v metroju*. Pod imenom M. Queneau je namreč izšla že knjiga eksperimentalne proze *Vaje v slogu*. V slovenščino jo je prevedel prevajalec Cice A. Berger. Če delca ne jemljemo kot globokoumno »raziskavo jezika« ampak kot zabavno parodijo 99 raznih slogov, utegne biti užitek toliko večji.

Tiste, ki so mi najbolj pri srcu, namreč domače avtorje, sem pustil

za na konec. Trem sem že posvetil posebne prispevke: v tej rubriki ste lahko že brali poročila o Rošlinu in Verjanku Janka Kersnika, o Molčnem orkestru Ferda Godine in o Plamenici Janeza Gradišnika. Na rešetju je torej ostalo samo še nekaj knjig. Morda bi bralce kazalo opozoriti na novo izdajo Prusnikovih *Gamsov na plazu*. Česta dveh cesarjev je roman iz preteklosti našega glavnega mesta, napisala pa ga je avtorica Tujca v Emoni (Mira Miheličeva). Kaj pa *Metulj* Marjana Rožanca, ki ga bo kdo mogoče zamenjal s Charrierovim *Metuljem*? Snovno je slovenski *Metulj* malce soroden Zupanovemu romanu *Vonj po človeku*: oba romana govorita o odpuščenem kaznjencu, o prvih mesecih življenja v prostosti. Tu in tam je za junaka značilna radoživost, ki spremlja občutek ogroženosti. Razlika je v nečem drugem: pri Rožancu je po sredi sama ljuba (pristna ali hlinjena?) naivnost, pri Zupanu pa izkušnost, ki se izdaja za to, kar je, in si kot taka išče svoj prostor na soncu.

V tem času je izšel tudi partizanski roman prezgodaj umrlega Leopolda Suhodolčana *Snežno znamenje*: o njem bom poročal v enem izmed naslednjih člankov.

Marko Hudnik

OD KOVAČA IN ŽELEZARJA DO ZGODOVINOPISCA IN »ČETRTOJULJSKE« NAGRADE

Najbrž med našimi bralci in železarji ni nikogar, ki ne bi poznal še izredno vitalnega in ustvarjalnega IVANA JANA-SREČKA, ki je na dan mladosti letos praznoval šestdesetletnico svojega rojstva. Poznamo ga predvsem po njegovih zgodovinskih zapisih, ki jih je objavil v *Železarju* in kulturno umetniški prilogi *Železarja LISTIH*. Seveda pa ga mnogi poznamo po njegovi izredno bogati literarno-zgodovinski beru in po oddaji ljubljanske radijske postaje *Še pomnite tovariši*, ki jo je več let uspešno urejal.

Njegova prva knjiga *Med gorenjskimi partizani* je izšla že leta 1956, po tem pa lahko njegove daljše ali krajše prispevke zasledimo v števil-

opisuje delovanje Cankarjevega bataljona in legendarno dražgoško bitko. Leta 1961 je izšla še ena njegovih knjig *Izpolnena beseda*, dve leti kasneje zbirka črtic *Skozi sase* in leta 1969 knjiga z naslovom *Mrtvi ne lažejo*, uredil pa je tudi obsežen zbornik *Boj pod Triglavom*.

Lansko jesen je izšlo njegovo najobsežnejše zgodovinsko delo — kronika Kokrški odred — narodnoosvobodilni boj pod Karavankami v treh knjigah, zaradi česar ga danes tudi predstavljamo, kajti za to delo je prejel letošnjo nagrado Četrtiljulij, ki jo podeljuje vsako leto zvezni odbor ZJB NOV Jugoslavije za ustvarjalnost in delo, ki pomembno prispevata k razvoju in ohranjanju revolucionarnih tradicij in tradicij narodnoosvobodilnega boja. Njegova kronika, iz katere smo posamezne odlomke objavljali tudi v našem glasilu in prilogi LISTI, je dolgoletno in obsežno delo, ki upravičeno to visoko zvezno priznanje. Delo je bilo izredno ugodno sprejeto v slovenskem zgodovinsko-literarnem krogu in javnosti, še posebno pa med nekdanjimi borci Kokrškega odreda, v katerega sestavo je deloval tudi avtor kronike.

Ivan JAN-SREČKO se je rodil 25. maja 1921 na Bledu v kovaški družini, kjer se je po končani osnovni šoli tudi sam izučil kovaške obrti, kajti gnotne razmere niso omogočale šolanja.

Jesenice leta 1939 se je zaposlil v naši železarni. Že od doma napredno usmerjen je v stiku z znanimi jeseniškimi revolucionarji začel spoznavati bistvo razrednega boja in nevarnost nemškega nacionalizma in fašizma. Začel se je seznanjati tudi z revolucionarno literaturo.

Takoj po okupaciji naše domovine se je priključil narodnoosvobodilnemu gibanju in deloval na terenu, potem pa se je vključil v Gorenjski odred na Pokljuki. Pozneje je bil nekaj časa tudi politični delavec v jeseniškem okrožju, od septembra 1944 do konca vojne pa je bil v sestavi Kokrškega odreda in v sestavi XIV. divizije. Bil je tudi ranjen in je petdesetodstotni vojaški vojni invalid. Do leta 1955 je kot major ostal v Jugoslovanski ljudski armadi, po demobilizaciji pa se je začel ukvarjati z novinarstvom, predvsem pa s pisanjem zgodovine in dogodkov iz narodnoosvobodilne vojne in socialistične revolucije.

Slovenskemu pisatelju in raziskovalcu zgodovine narodnoosvobodilnega boja in našemu gorenjskemu rojaku iskreno čestitamo k visokemu priznanju in mu želimo še mnogo ustvarjalnih let.

V SPOMIN VELIKEMU GLASBENIKU

je izredno primanjkovalo dobrih zborovodij. Seveda je bil navdušeno sprejet in lotil se je obnavljanja ženskega in moškega pevskega zbora, pri čemer je imel srečnejšo roko s pevskimi, ki jih je obiskoval tudi na domu in vabil v svoj zbor, ki so ga poimenovali ŽENSKI PEVSKI ZBOR Jesenice. Že prvo leto delovanja je z zborom uspešno nastopil na mednarodnem tekmovanju pevskih zborov v Italiji in dosegel odlično uvrstitev.

Več kot trinaest let je profesor Milko Škoberne svojim bogatim znanjem in sposobnostjo ter z velikim pedagoškim smislom in poznavanjem domače in tuje zborovske literature pospeševal kvaliteto rast zborovskega petja na naših železarskih Jesenicah. Z ženskimi zborom je dosegel v relativno kratkem času izredno umetniško in kvaliteto raven. Pod njegovim vodstvom je zbor dosegel zavidljive uspehe na raznih tekmovanjih in nastopih. Tako, na primer, tretje in četrto mesto na mednarodnem tekmovanju zborov v Gorici v Italiji, srebrno in bronasto plaketo mesta Maribor, prvo mesto v tekmovanju amaterskih pevskih zborov na radiu v svoji skupini. Številni radijski posnetki in samostojni nastopi ženskega zbora na televiziji so mnogi pripomogli k razmahu ženskega zborovskega petja na Slovenskem. Seveda pa je zbor pod njegovim vodstvom izredno veliko nastopal v domači občini in številnih krajih radovljanske občine in v drugih krajih Slovenije, pa tudi v zamejstvu.

Poleg jeseniškega zbora je pokojni Milko Škoberne deloval kot zborovodja in pedagog tudi v Cerkljah, Koprivju, Kranju in Trzinu. Bil je neugnan in neustrašiv v svojem pedagoškem glasbenem delovanju. Glasbeno delovanje Milka Škoberneta pa je zapustilo tudi velike sledove v celotni slovenski glasbeni kulturi. Razen tega, da je več kot desetletje deloval pri Radiu Ljubljana, urejal slovensko zborovsko revijo *Naši zbori* in deloval v komisiji za odrasle pevске zbornice pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije, je dal kot kompozit slovenski zborovski literaturi pomemben delež. Poleg nekaterih lastnih skladb je pripeval številne priredbe partizanskih in slovenskih narodnih pesmi.

Na tej svoji ustvarjalni poti je izgovoril za glasbo in glasbeno kulturo in zanju tudi izgovoril. Bil je mož, ki je vedel, da nosi v sebi neozdravljivo bolezen, da so mu dnevi, meseci šteti ... toda ni klonil. Pred dobrim mesecem, ko fizično več ni zmogel, čeprav je bil njegov duh še vedno delaven, je odločil taktirko. Za svoje delo je Milko Škoberne prejel leta 1975 občinsko priznanje Čufarjevo plaketo, posebno plaketo ob stoletnici Železarne, Gallusovo plaketo Zveze kulturnih organizacij Slovenije, leta 1979 gorenjsko Prešernovo nagrado in številna druga priznanja in odličja.

Izgorel je mož, ki je zapustil veliko dediščino železarskim Jesenicam in slovenskemu narodu in ta dediščina bo najlepši spomin nanj. Ljudje odhajajo, toda njihova dela ostajajo in tako bo z nami ostalo tudi veliko delo našega in slovenskega glasbenega delavca MILKA ŠKOBERNE- TA.

Leta 1949 je postal pomočnik upravnika Slovenske filharmonije v Ljubljani in bil obenem korepetitor zbora filharmonije. Od leta 1951 do 1962 je vodil moški, ženski in mešani pevski zbor RTV Ljubljana. Po daljšem predahu zaradi bolezni in operacije na srcu je prevzel vodstvo znanega pevskega zbora Slavček v Trbovljah in z njim uspešno nastopal vse do leta 1968, ko se je preselil v Kranj.

Že od mladosti je Milka Škoberneta privlačilo kulturno delo v delavskih sredstvih in tako je prišel leta 1968 na Jesenice z željo, da pomaga razvoju zborovskega petja, še posebno, ker

KOLENDAR GORENJSKEGA MUZEJA

V Mestni hiši v Kranju je na ogled stalna arheološka, kulturnozgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka ter stalna razstava del slovenskega kiparja Lojzeta Dolinarja. V drugem nadstropju iste stavbe je na ogled razstava *Materialna kultura na Krasu*.

V Prešernovi hiši v Kranju sta odprta Prešernov spominski muzej in Jenkova soba. V galerijskih prostorih razstavlja športne karikature beograjski slikar Dragan Rumenović, v kletnem razstavišču pa si lahko ogledate razstavo del Viljema Jakopina Predmet v okolju.

V galeriji Mestne hiše v Kranju je na ogled razstava *Okovje*. V stebriščni dvorani Mestne hiše pa je gorenjski muzej pripravil izbor del s področja sodobne slovenske likovne umetnosti. V mali galeriji Mestne hiše se predstavljata akademski slikar Ivan Bogovič in akademski kipar Boris Savjov.

V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 v Kranju je na ogled stalna zbirka Narodnoosvobodilna borba na Gorenjskem in republiška stalna zbirka Slovenka v revoluciji.

Razstave oziroma zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 10. do 12. ure, ob ponedeljkih so zaprte.

V kasarni Staneta Žagarja v Kranju je odprt muzej Prešernove brigade. Na Jezerskem si lahko ogledate poznosrednjeveški restavrirani kulturni spomenik Jenkova kasarna, ki je opremljen z etnološkim gradivom.

SKOZI MALO PIŠNICO V ZELJE ALI NA VRŠIČ

V naših planinskih turističnih središčih: Ratečah, Podkorenju, Kranjski gori in tudi v Rutah imamo precej skrivnih samotnih sprehajalnih poti, ki nas vodijo do razkošnih kočnikov, ki lahko zadovoljijo in osrečijo ljubitelje blagodejnega mira in edinstvene lepote ter veličine planinskega sveta.

To niso zavarovane in markirane planinske poti, znane množici izletnikov, turistov in planincev. To so samotne, lepe in prijetne stečine drobnice, divjadi, pastirjev in lovcev. Na poti skozi Planico, mimo skakalnic, zasledimo veliko odcepov na levo in desno proti Vitranu, Ciperniku, Suhemu vrhu in skozi Grlo ali preko Slemenca, ki povezujejo Planico z Malo Pišnico in z Vršičem. Tudi na desno od avtomobilske ceste vodijo mehke, skrite steze in poti v robo Ponc, skozi Beli in Mokri potok do Nadiže.

Vse te neuhajene in nemarkirane steze in poti so čudovite in v prvi vrsti namenjene tistim, skromnim in kulturnim ljubiteljem lepote in bogastva planinskega cvetja in živalstva. Na vsakem koraku in pogledu na teh stečinah naletimo na razkošna povališča in razgledišča. Hodimo po bogato pisanih preprogah vseh mogočih vrst planinskega cvetja. Neredko nas preseneti in razveseli stopinja plavih gozdnih živali, nad nami pa visoko krožijo gorske uje, tudi orli.

Vse te stečine, steze in poti so lahko dostopne in prijetno ter bogato doživljajo za mirne sprehajalce, popotnike in izletnike, zato bodo prišle tudi vam. Vsekakor pa pripravljamo vsem, ki se bodo napotili v ta prebudišni svet Planice, naj bodo kulturni in naj ne uničujejo redkega cvetja in naj s svojim vedenjem ne plašijo divjadi: srn, gamsov, kur in petelinov, ki imajo tu vsaj do sedaj mir.

Ce si želite miru in se želite umakniti hrupu, prahu in strupenim beninskim hlapom množice motoriziranih avtomobilskih nomadov, stopite tudi vi vsaj enkrat na te samotne steze, stečine in sprehajalne poti. Prijalo vam bo in prihajali boste znova in znova, tudi skupaj z najboljšimi prijatelji, tovariši in znanci, katerim želite pripraviti posebno bogato in nepozabno doživetje.

Povsod na teh sprehajalnih, samotnih poteh boste v izobilju dobili vse tisto, kar si želite videti in doživeti v gorah.

Najlepše pa je prav gotovo na samotni lovski poti skozi malo Pišnico v neposredni bližini Kranjske gore s sestopom skozi Grlo v Zelje, v zatrep Planice k slapu Nadiže ali pa preko Rup in Vratice na Vršič.

Komaj 500 metrov od hotela Lek na vršičski cesti se pred mostom čez Pišnico, pred sotesko Babo, na desno v strmini Vratnika odcepi prijazna pot, ki se v ključih vzpenja navzgor mimo dveh krmilnic za divjad. Kmalu se strmina potegne in bela, pešna steza vodi preko mostičkov pod Lopami že visoko nad hudournikom v ljubeznivo,

samotno, divjo sotesko Male Pišnice med grebenom Vitranca in Škrbineka, Kimljeha in Robičju. Vsa samotna pot je edinstvena paša za oči, tudi za najbolj zahtevnega in razvajenega ljubitelja lepote in samote. Pot se vije med borovimi, bukovimi in mecesnovimi gozdovi, mimo bistrega idiličnega studenčka vse do prijazne lovske kočice, ki nas vabi k počitku in okrepljenju. Levo in desno od poti se dvigajo skalni vršiči, ki se dotikajo samega neba, pred nami pa se kaže razgledno Slemo pod Mojstrovko nad Planico.

Pot je lahka in vabeča. V zatrepu Male Pišnice med sumečimi slapovi v Lepeni naletimo na križišče. Desna pot se vzpenja proti Grlu, ki se zgornji konca v razpotju, toda kljub temu lahko in naglo dosežemo rob tesni Grla, skozi katero se spustimo v Zelje k prijazni planinski postojanki Tammar.

Odločiti se je treba za levo pot, ki je udobnejša in v ključih vodi navzgor proti

Prednjemu Robičju, kjer že slutimo prijazne Rupe in Vratice, preko katerih vodi označena planinska pot iz Slemenca na Vršič.

Lahka in nenasopna lovka pot nas mimo ogromnih mecesnov - viharikov privede v Krišičico pod Robičjem. Strmim in previsnim stenam se umaknemo proti desni, kjer že zasledimo lahko prehodno plezarijo. Prehod nam olajša dobro pritrjena jeklena vrvi, ki nam pomagajo pristopiti na lažji teren neposredno pred Vratkami. Srce nam prepeva in vriska, ko preko Vratice zagledamo iz oči v oči najmočnejše skalne vršce s Prisojnikom tik pod nami in Razorjem, Rogljico, Rakovo spico in Škrličico v ozadju. Ta edinstveni pogled z Vratice je prav gotovo eden najbogatejših in najrazkošnejših sredi naših gor, ki se da edino primerjati z onim s Slemenca v predpadne stene Mojstrovk, Travnika in Sit z Jalovcem v ozadju.

Ce si želite posebno lepega in nepozabnega planinskega doživljanja, stopite tudi vi z asfaltirane poti, ki vodi preko Vršiča in Trente pred Babo in Jasno po vabeči lovski poti skozi Malo Pišnico, skozi Grlo v Zelje ali pa višje preko Rup in Vratice na Vršič. Prijalo vam bo in navdušeni boste.

Uroš Župančič

IZLET NA RTANJ

Planinska zveza Slovenije nas je povabila na srečanje mladincev in pionirjev planincev, ki so ga to pot organizirali srbski planinci. Na pot smo se odpravili v četrtek, 18. junija. Že v Ljubljani so se skovale prve prijateljske vezi. Tam smo namreč spoznali planince iz Kopra, Cerknega, Ljubljane,

Maticice in Ljubljane-Zeleznikar. V Krškem so se nam pridružili še pionirji - planinci iz PD Brežice. Vsa ta vesela družba se je v petek pripeljala v Beograd, kjer nas je pozdravil dež. Toda dež ni pokvaril naše dobre volje. Polni pričakovanja smo nekaj časa čakali na železniški postaji na vlak, ki nas je popeljal do Paracina. Iz Paracina pa smo se z avtobusi odpeljali do zbornega mesta - vasi Rtanj pod goro Rtanj. Tam so nas tople sprejeli planinci iz vse Jugoslavije. Po sprejemu smo nekoliko utrujeni od-

šli v stare rudarske hiše. Tu smo nekaj časa počivali, saj je bila za nami dokaj utrudljiva vožnja. Po večerji, ki nam je vili la novih moči, pa smo odšli na filmsko predstavo na prostem, kjer smo si ogledali film o tovarišu Titu.

V soboto zjutraj je bila slavnostna otvoritev zbora planincev. Na tej slavnosti nas je pozdravilo več delegatov planinskih društev ter različnih organizacij. Po otvoritvi se je pričelo orientacijsko tekmovanje. Planinci, ki se tekmovanja nismo udeležili, smo odšli na vrh Rtanja. Po dveh urah »grizenja kolen« smo prišli na vrh »najlepše gore na Balkanu«, tako namreč to goro imenujejo. Pogled v dolino je bil resnično lep: videli smo Zaječar z okolico, male vasice, ki se skrivajo med griči in gozdovi. Zazdelo se nam je, da ti kraji sploh ne poznajo hrupa, prahu, nesnage.

Ko smo se v popoldanskih urah vrnili v tabor, se je pričel planinski mnogoboj. Tekmovali smo v postavljanju šotorov, streljanju, vlečenju vrvi, skakanju v daljino z nahrbtnikom na rami itd. Po mnogoboju smo se zbrali ob ognju in skupaj zapeli nekaj pesmi. Ob 24. uri je bil načrtovan še en vzpon na Rtanj z namenom, da bi videli sončni vzhod, toda vreme nam ni bilo naklonjeno, zato smo se namesto na Rtanj odpravili v postelje.

V nedeljo je bilo treba vstati zelo zgodaj, kajti odgovoriti bi morali že ob 5.15, toda sofer avtobusa očitno ni poznal na uro in nas je prišel iskat šele ob desetih. Kljub temu smo srečno prispeli v Beograd. Nekoliko smo si ogledali naše glavno mesto, potem pa smo se z vlakom odpeljali proti Ljubljani.

V Ljubljano smo prispeli v zgodnjih jutranjih urah. Pričakali so nas starši, ali pa predstavniki društev. Utrujeni in zaspani smo se z avtom planinskega društva pripeljali do doma. Nobenemu izmed nas ni bilo žal, da se je odpravil na to potepanje. Spoznali smo še en kosček naše prelepe domovine, spoznali smo ljudi, s katerimi bomo vedno prijatelji.

Marijana Kavčič
PD Javornik-Koroška Bela

PESTRA GRADBENA SEZONA PRI PD JESENICE

V letošnji poletni planinski sezoni pri Planinskem društvu Jesenice potekajo obsežna gradbena dela na dveh planinskih postojankah, in sicer pod Spičko in na Golici.

Koča pod Spičko je bila zgrajena že leta 1935, leta 1949 pa je bila obnovljena. Člani upravnega odbora Planinskega društva Jesenice so se že pred leti odločili, da to kočo v izredno lepem gorskem svetu tik ob vstopu na enega naših najlepših vrhov, na Jalovec, ponovno obnovijo in posodobijo. Priprave za obnovo so se precej zavleklo, leta 1979 pa so začeli s končnimi pripravami za začetek gradnje.

Ves potreben les in material so prenesli s helikopterjem, in sicer okrog 30 ton. V lanskem letu so že postavili ogrodje nove koče, letos pa nadaljujejo z gradnjo. Nova koča bo imela 45 skupnih ležišč. Sedaj imajo nekaj težav pri gradnji, vendar upajo, da bo koča gotova do sredine avgusta.

Denar za novo kočo bodo dobili od Planinske zveze Slovenije v okviru družbenega dogovora o financiranju visokogorskih postojank ter iz sklada za pomoč visokogorskim postojankam, del sredstev pa bo prispevalo tudi Planinsko društvo Jesenice. Vrednost del bo milijon 730 tisoč dinarjev.

Naj pri tem pomenimo, da je bilo doslej pri gradnji nove koče pod Spičko opravljenega tudi veliko prostovoljnega dela, in sicer okrog 3000 ur. Med drugim so ob novi koči uredili tudi pristajalni prostor za helikopter, ki ga bodo uporabljali za pristajanje helikopterja za reševalne akcije na tem območju Julijskih Alp in za oskrbovanje koče pod Spičko.

Drugo postojanko člani jeseniškega društva gradijo na Golici, in sicer na temeljih

nekdanje koče, ki je bila požgana leta 1942. Pred začetkom gradnje so že postavili tovrstno žičnico. V teh dneh pripravljajo vse potrebne material. Kot predvidevajo, bodo letos izkopali temelje in zabetonirali temeljno ploščo, koča pa naj bi bila dokončno zgrajena v letu 1982.

Za to kočo je izredno veliko zanimanje med planinci, prav to pa je bil tudi razlog, da so se pri jeseniškem planinskem društvu odločili za gradnjo. Člani gradbenega odbora, ki ga vodi Jože Košnek, pričakujejo, da bodo tudi pri gradnji te koče s prostovoljnimi delom sodelovali in pomagali planinci, da bo gradnja čim cenejša in da bodo planinci čimprej dobili prijetno kočo na Golici. V koči bo jedilnica s 50 sedeži, ležišča pa bo 40.

Prošnjo za pomoč so poslali tudi v temeljne organizacije Železarnice. Upajo, da bodo prošnje ugodno rešene. Z različnimi prispevki pa so se odzvali tudi že nekateri planinci.

J. R.

SEDEMNAJST LOKOSTRELCEV

Srbija, na primer, že dovoljuje odstrel divjih svinj v določenih okoliščinah z lokom. V bistvu pa je tak lov enakopravnejši v odnosu človek - žival.

Kako pa ta šport izgleda? Prvič ni poceni. Običajni turnirski lok stane 15.000,00 dinarjev, puščica pa 200 dinarjev. Osipl članstva je prav zaradi tega majhen. Kdor se odloči, ve, kaj hoče. Opremo v glavnem uvažajo iz ZDA.

Trenutno sekcija deluje v okviru kranjskega kluba pod pokroviteljstvom Exoterm Kranj, vendar se bodo poskusili osamosvojiti. Članstvo v strukturi obsega vse poklice: od učenca, študenta, delavca, intelektualca, do poklicnih glasbenikov. Med člani je tudi Janez Otrin, dolgoletni državni reprezentant v streljanju z malokalibrsko puško. Če jih vprašate, zakaj prav lokostrelstvo, bodo odgovorili, da je kljub velikemu psihofizičnemu naporu to nekaj posebnega, kar v bistvu človeka sprošča in ga postavlja v drugačen svet. Psihofizična koncentracija? Vedeti moramo, da poleg psihične zbranosti za čim natančnejši zadetek vsak tekmovalac v fita disciplini »preloži tri tone premoga«. Pri vsakem strelu napne lok za okrog 20 kg in pomnoženo s številom strelav nastane ta teža. Pri lokostrelstvu uporabljajo za zdaj v glavnem še angleške izraze, pa jih nekaj razložimo: Fita-tekmovalno streljanje v serijah na 90, 70, 50 in 30 metrov. Field - streljanje na prostem do daljave 60 metrov. Hunting pomeni streljanje v naravi (in grobem pomeni besede podobne načinu tekmovanja kot pri golfu: tekmovalac hodi po zemljišču in strelja po etapah na določenih točkah na različne cilje). Compound lok - to je posebna vrsta loka, ki se je pojavila prvič v zgodovini. Njegova posebnost je v tem, da je tetiva napeta prek škripcerja, s poletja je napenjanje težko, v skrajni legi pa je olajšano. S tem je omo-

gočeno lažje merjenje, pogonska moč puščice pa je ekspanzivni potisk puščice, ki prebije dva cm debelo desko.

Rezultati, ki so jih doslej dosegli domači fantje? Andrej Smolej je bil četrti na državnem prvenstvu v compound kategoriji, prav tako v dvoranskem streljanju. Karel Jančič je nastreljal tudi že 1100 krogov, kar je zvezni rezultat. Tudi mlajši obetajo in upamo, da bodo obete izpolnili. Vsakemu začetniku sicer posodijo cenejše loke, v njegovem interesu pa je, da kameje nabavi boljše, najboljše »iz druge roke«, rabljenega, vendar po znani ceni.

Vaje imajo vsako sredo in petek od 18. do 18. ure popoldne na Kresu. Jeseni, ob začetku šolskega leta, bodo organizirali posebno demonstrativno streljanje, ko bo vsak obiskovalec lahko poskusil, kako to izgleda, pa tudi veljati se bo lahko. Datum bo objavljen v našem časopisu. Prav bi bilo, da se jih priključi čim več, kajti ta šport je namenjen ljudem od sedmega do sedemdesetega leta. To v svetu potrjuje praksa.

Na kraju pa še dogodek, ki ga lahko vzamete za lovsko zgodbo, pa to ni Andrej Smolej je uspešno posumal Robina Hooda. Na 50 metrov je ustrelil drugo puščico v rep prvič Nemogoče? Sam pravi takole: »Priznam, da je to zelo redka, skoraj nemogoča slučajnost, ki pa je v neki meri le pogojena s treningom in s potrpežljivim merjenjem. Vendar ne verjamem, da bi se mi to pogosto dogajalo.« Verjamete, ali ne? V njegovi kleti, kjer ima poseben prostorček namenjen predvsem lokostrelstvu, sem na svoje oči videl ob puščici. Druga tisti vrh prve, ki ima raztreben zadnji del in v tej sedem centimetrov dolgi raspaki tisti pozneje izstreljena puščica. Nejeverni Tomazi naj gredo girdati!

J. Jekler

NA RAZOR PLANINO

V soboto, 11. julija, smo se ob 6. uri zbrali na Podkocni. Z vlakom smo se peljali do Bohinjske Bistrice, z avtobusom do Bohinja, z gondolo na Vogel, šele potem se je začela naša pešpot. Ko smo začeli hoditi, še ni bilo vroče, zato smo klepetali o vseh mogočih stvareh. Ob poti smo pobrali nekaj vej, ki smo jih našli do manjše kočice, kjer smo imeli počitek. Kmalu smo odšli naprej. Pot je bila precej strma in posuta z gručcem. Dostikrat nam je zmrnilo. Čez nekaj časa smo le premagali to oviro.

Pot naprej je bila lepa. Kmalu smo zagledali Vogel.

Ustrašili smo se, da bomo morali na vrh. Ko smo prišli že kar precej visoko, smo zagledali staro, podrt avstrijsko kasarno. Tu je bila včasih meja. Blizu smo zagledali tudi mejni kamen z letnico 1920. Odcep za Vogel ni bil več daleč. A nismo zavili po tej poti. Šli smo naprej. Ustavili smo se šele pri velikem bunkerju, od koder se je že videla koča na Razor planini. Po gručtu je šlo hitro navzdol in čez dobre pol ure smo bili že v koči. Stvari smo pospravili v sobo, potem pa smo se celo popoldne zabavali in lenarili. Po večerji smo igrali odbojko. Kmalu nato smo odšli spat. Spet smo se imenitno zabavali, saj smo namazali nekaj tistih, ki so že spali.

Zjutraj smo vstali šele ob 7. uri. Pospravili smo postelje in pozajtrkovali, potem pa odšli. Pot je bila zanimiva. Razdelili smo se v dve skupini. Vsaka je imela en sprejemnik in tako smo se pogovarjali. Drugi skupini smo večkrat povedali, po kateri poti mora. Čez približno eno uro smo prišli v Tolminske Ravne. Ob poti smo videli kamen, na katerem je bilo napisanih nekaj imen okoliških gor. Odšli smo naprej. Hodili smo in hodili, a vročine in poti ni hotelo biti konec. Spet smo prišli do nekega zapuščenega zaselka. Od tod je bila pot betonirana in hodili smo še težje. Ogledali smo si Dantejevo jamo in Hudičev most.

Od tu do Tolmina ni več daleč. V mestu nas je ujel dež, zato smo tekli na avtobusno postajo. Na avtobus smo čakali skoraj dve uri. Bili smo že kar navdušeni. Do Mosta na Soti smo kmalu prišli in tudi vlak je pripeljal kar hitro. Do doma smo imeli še kakšno uro.

Obnova koče pod Spičko
(Foto J. Rabič)

LESNO GALANTERIJSKI OBRAT JESENICE, ZGORNJI PLAVŽ 13 – RAZPISNA KOMISIJA

RAZPISUJE PROSTA DELA IN NALOGE

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA – DIREKTORJA

Za direktorja je lahko imenovan kandidat, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

1. Visoka ali višja šola lesne, ekonomske, upravne ali pravne smeri s štiriletno prakso na delovnih mestih z zahtevnejšimi delovnimi nalogami.

2. Srednja šola lesne ali ekonomske smeri s petletno prakso na delovnih mestih, kjer opravljajo zahtevnejše delovne naloge.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev imeti še delovne kvalifikacije, da so družbeno aktivni in da si prizadevajo za razvoj samoupravljanja.

Mandat traja 4 leta.

Razpis velja do vključno 31. julija 1981.

Kandidati bodo pisno obveščeni o izbiri v roku 30 dni od roka prijave.

Kandidati so dolžni k svoji vlogi priložiti še listine, s katerimi izkazujejo izpolnjevanje predpisanih pogojev.

Stanovanja ni na razpolago.

Vloge je treba poslati na naslov: Lesno galanterijski obrat Jesenice, Zgornji Plavž 13, za razpisno komisijo.

Društvo upokojencev Jesenice pri svojem domu pod Gozdom skrbi za rekreacijo svojih članov in gostov. Takole, kot kaže slika, se ob lepem vremenu razvedrijo in pridejo na svoj račun balinarji upokojenci pa tudi gostje. (Tekst in foto Jože Mrovčič)

Prijetno je ob dnevnem počitku posedeti na balkonu, ki je okrašen z lepimi rožami. Na sliki družina Draga Obida z Ulice Cirila Tavčarja 15 na balkonu, ki je okrašen z rožami. (Tekst in foto B. Blenkus)

ZAHVALA

Krajevni odbor zveze združenj borcev NOV Plavž se iskreno in pristržno zahvaljuje za obisk na domu, za cvetje in darilo ob dnevu borca in vse doseganje obiske. Nepozabni so občutki, ko zagledaš delegacijo, ko veš, da so prišli LJUDJE in da boš poklepetal z drugimi znanci. Odboru želim še uspešnega dela v bodočnosti, vsem članom pa moje pristržne tovariške pozdrave.

Lojze Zajc

ZAHVALA

Sodelavcem prodajnega sektorja se iskreno zahvaljujem za denar, ki so mi ga podarili ob mojem odhodu v pokoj. Vsem želim še obilo delovnih uspehov pri nadaljnjem delu.

Marija Pogačar

ZAHVALA

Zahvaljujem se poklicni reševalni četi železarne Jesenice, dnini Alojza Muliča za uspešno intervencijo 11. julija v spodnjih prostorih kleti, v katero je vdrla voda iz kanalizacije. Posebno zahvalo izrekava še Antonu Gasarju.

Peter Kejžar in Andrej Razingar

KALIJ	GR. JUNAK	STAR. ANK.	LENIVOST	DEL. OBRABA	NATPOČNEJ	POLMER	TRDI DEL	GREJ. PRI	100 m ²	POSUŠENA	MANO-	ANTON	SLOV. FILO-	PEŠICA	REKA V	SESTAVIL	T
PREJ. TROJ.	DIENAR				JA. IGR. KRAJ.		KRUHA	AVTU		TRAVA	METER	VODNIK	ZOF. FRANCE		FRANCIJI	T. K.	
ORG. ZA																	
EBIRANJE																	
ODPADNIH																	
SUROVIN																	
TUJE Ž.																	
IME																	
SAR																	
IZ																	
MOLEKUL																	
ZELEZAR																	
ZIVALSKI																	
KROG V																	
ASTRO-																	
LOGIJI																	
DUHOVIT																	
DOPISLEK																	
(FR.)																	
HRID NAD																	
JESONEČNI																	
PRAVICA																	
DRŽAV. VZ																	
DRŽAVA																	
V ZDA																	
JOD																	
JOŠIP																	
JURČIC																	
LAHKO-																	
MISELN																	
AMPER																	
LETNI																	
CAS																	
RIM. ST.																	
100																	
VELIKI																	
MARKSIST																	
IN MARKO																	
PRIJATELJ																	
AMERISKI																	
IGLAVEG																	
SKAND.																	
DROBIZ																	
MURSKA																	
SODOTA																	
VELIKA																	
POSODA																	
ŽVEPLO																	
VŽIGANJE																	
AVST. SMU-																	
CAR. HANS																	
KABARETNA																	
TOPEVKA																	
ČESKI PISATELJ																	
ALOIS																	
(1851-1930)																	
AVSTRIZIJA																	
ŠVEDSKI																	
PEŠNIK																	
GUNAR																	
LIT. DELO																	
Q. PREPO																	
STEN																	
KRIG. ŽIV.																	
LJENJU																	
POMLAD																	
TREFALT																	
CAROVNIK																	
METER																	
BOKSAR																	
MOHAMED																	
NATIZIV																	
KLORID																	
DČE																	
ZAKONCA																	
ROBOVJE																	
TAROZKOV																	
ŠTEFIKA																	
NACE																	
SIMONČIČ																	
GRAM-																	
ATOM																	
SMRDLJIV																	
PLIN NH ₃																	
REKA																	
SLOVENSKA																	
LJUDSKA																	
STRANKA																	
AMPER																	
HUNSKI																	
KRALJ																	
GORA V																	
SVICI																	
RIM. ST. 1																	
SEVER																	
ZNAMKA																	
JUG. UR.																	
VELETOK																	
V INDIJI																	
SPANJE																	
SE																	
CANKAR																	
IVAN																	
VELIKA																	
VIOLINA																	

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

18. in 19. julija amer. barvni akcijski film. AERODROM 80 CONCORDE, režija David Lowell Tich. v gl. vlogi Alain Delon, ob 17. in 19. uri.

20. in 21. julija ameriški barv. glasb. film IDEALEN PAR, režija Sergio Corbucci, v gl. vlogi Terence Hill, ob 17. in 19. uri.

22. julija angl. bar. krim. film POSILSTVO, režija Sidney Hayers, v gl. vlogi Suzy Kendall, ob 17. in 19. uri.

24. julija angl. barv. ljub. drama SVET JE POLN OŽENJENIH MOSKIH, režija Rober Young, v gl. vlogi Antony Franciosa, ob 17. in 19. uri.

25. in 26. julija amer. barvni grozlj. film KO TUJEC POKLIČE, režija Fred Volton, v gl. vlogi Carol Cein.

Kino PLAVŽ

18. in 19. julija ameriški barvni glasb. film IDEALEN PAR ob 18. in 20. uri.

20. in 21. julija amer. barvni akcijski film AERODROM 80 CONCORDE ob 18. in 20. uri.

23. julija angl. barvni krim. film POSILSTVO ob 18. in 20. uri.

24. julija amer. barvni glasb. film TA VRAŽJI JAZZ, ob 18. in 20. uri.

25. in 26. julija italij. barvni akcijski film PAR-NEPAR ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

18. julija nem. barv. pust. film HAMBURŠKA MAFIJA ob 20. uri.

22. julija amer. barv. glasb. film IDEALEN PAR ob 20. uri.

25. julija amer. barv. akcijski film AERODROM 80 CONCORDE ob 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

18. julija amer. barv. psih. drama NOČNE IGRE ob 19.30.

19. julija nem. bar. krim. film HAMBURŠKA MAFIJA ob 19.30.

25. julija amer. barv. glasb. film IDEALEN PAR ob 19.30.

26. julija amer. barv. akcijski film AERODROM 80 CONCORDE ob 19.30.

INDUSTRIJA PLASTIČNIH IZDELKOV JESENICE, SPODNJI PLAVŽ 6 d

Na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja in določil 186. člena statuta delovne organizacije razpisujemo

Otvoritev četverboja za memorial kapetana Smaja (Foto I. Kutina)

PRVI REZULTATI DOGOVARJANJA IN SODELOVANJA SO SE POKAZALI

V tednu plovstva je ZTKO Jesenice v sodelovanju s plavalnim klubom Jesenice in v izvedbi odbora »maraton'81« organizirala v četrtak, 9. julija, ob 17. uri akcijo pod geslom »na plovstvu se dobimo«. Kljub temu, da je bilo obveščanje o tem dobro, smo z negotovostjo pričakovali, kakšen bo odziv. Plavanje na Jesenicah ni razvito, ker tudi pogoj za razvoj tega športa ni. Bazen, ki je odprt samo tri mesece v letu, sigurno ni in tudi v bodoče ne bo spodbuda za množičnejše plavanje. Ker pa je v teh mesecih v kopališču dokaj zadovoljiv obisk in ker velika občina s Jesenicami koristi letni dopust na morju, od koder se vračajo še »ogreti« za plavanje, se je porodila ideja za to akcijo. Cilj je bil vsakega, da bi se tudi na Jesenicah pričelo razvijati množično rekreativno plavanje. V rekreativnem plavanju je glavni faktor množičnost in če ta je, potem ni problema dobiti iz te množice tudi nekaj mladih talentiranih plavalcev, ki z rednim delom in vsakodnevnim treningom lahko postanejo dobri plavalci. V enem stavku bi lahko napisali: množičnost in rekreativni pogoj vsakemu kvalitetnemu športu.

Ker so se člani izvršnega odbora ZTKO Jesenice zavedali tega, so se tudi odločili za ta korak. Načelno so se domenili za take norme, katere je smoten preplavati prav vsak, ki plavati zna. Dolžina prog (za otroke do deset let starosti 25 m, za otroke do 15 let 50 m, za ženske nad 15 let 200 m in za moške nad 15 let 300 m) res niso predstavljale nobene ovire, da se ne bi prijavili prav vsi, ki je hotel sam sebe preizkusiti v plavanju. Da pa bi bilo plavanje za vsakega posameznika bolj zanimivo in privlačno, je ZTKO Jesenice podarila vsakemu po preplavanju dolžini TRIM značko plavalca.

Na dan plavanja so se namreč približali obrabi ob napovedani uri za prijavo opremili v zadovoljstvo. Ob 16. uri se je pri prijavi gnetlo veliko število plavalcev željalih občanov. Bilo jih je veliko in tudi vseh starosti: od petletnih pa vse do starosti 45 let. Po končanem roku za prijavo je zapisničarka imela 115 prijav, in sicer: 29 do 10 let, 35 do 15 let, 5 žensk in 19 moških nad 15 let ter 36 aktivnih plavalcev.

Člani odbora plavalnega maratona so ogradiili s tekmovalnim programi srednji del bazena, ki je globok 2,40 m. Natančno ob 17. uri so v ta ograjeni del prišli skakati otroci do deset let starosti. Bilo je enkratno gledati cibicabčke in pionirčke, ko so skakali na glavo, na noge in tudi na trebuh je »komu uspel« in z nedovršnim stilom prinesla ali kravli plavanja, toda z vso tekmovalno vnetostjo, hoteli čim prej dobiti nasprotni rob bazena. Ob spodbujanju gledalcev, katerih je bilo okoli 400, so ti najmlajši plavalci zasopli stopali iz bazena.

USPEH ČLANIC: 1. JESENICE, 2. ALPINA ŽIRI, 3. TJ KOLIN ČSSR

Jeseničke košarkarice so uspešno nastopile na mednarodnem turnirju »Jesenice '81«. Z dobrima igrama so premagale svoje nasprotnice, gostje iz Kolin ČSSR in eno najboljših ekip v SRS, članice druge zvezne košarkarske lige, Alpinke iz Žirov in tako ponovno dokazale, da sodijo v vrh slovenske košarke. Od te ekipe lahko še mnogo pričakujemo, seveda le, če bodo vse igralke ostale v svojem matičnem klubu.

JESENICE : TJ KOLIN ČSSR
54:48 (38:25)

Domačinke so pričele oprezno, saj jim je še vedno v spominu poraz s tem moštvom pred letom dni, ko so tekmo visoko izgubile s 26 točkami razlike.

V prvem delu prvega polčasa so vodile Alpinke iz Kolin v vse do četrte minute, ki so v Jeseničanke ujele. Rezultat je bil enak do 14. minute. Takrat so domačice z igro napredovale in s končnim presingom po vsem igrišču zmedle nasprotnice. S to obrambo so si do konca polčasa nabrale lepo prednost trinajstih točk.

V drugem polčasu so Čehoslovakinje zaigrale bolj in do desete minute zmanjšale rezultat na 42:47.

Ekipi sta bili do konca tekme enakovredni, če pa bi Jeseničanke bolj izvajale proste mete, bi zmagale s še večjo razliko.

TJ KOLIN ČSSR : ALPINA ŽIRI
62:64 (34:37)

Igralke iz Žirov so silovito pričele in visoko povedle z 21:7. Že v prvem polčasu pa so jih nasprotnice ujele. Drugi polčas je minil ob stalni minimalni prednosti Žirov in poskusih Čehoslovakinj, da bi jih ujele in prehitile. Ob koncu tekme so imele priliko zmagati, vendar niso uspeli.

JESENICE : ALPINA ŽIRI 70:68 (35:33)

V zaključnem srečanju sta se za prvo mesto srtali dotlej neporaženi ekipi. Ekipa Alpine je nastopila s svojimi najboljšimi, tako da skoraj nobeden ni pričakoval zmage domačink.

Že po prvih napadih in obrambah pa je bilo jasno, da bo boj trd, da bodo Žirovke morale pokazati vse svoje znanje, če bodo hotele premagati borbene domače košarkarice.

in s kartončki, katere so jim izročili sodniki, tekali k zapisničarki mizi po Trim značko.

Po končani 22-metrski disciplini so sodniki takoj označili proge po dolžini bazena in predno so vsi najmlajši prešli značko, so na štartu še stali pionirji za disciplino 50 m. Po pet in pet se jih je izmenično pogajalo v vodo in kar najhitreje so hoteli doseči gorji rob bazena. V tej skupini pa so organizatorji in sodniki opazili nekaj plavalcev in plavalk, ki so imeli še lepo dolga stila in bi z rednim delom lahko postali dobri tekmovalci. Ko je bila ta skupina zaključena, so se pripravile na štart ženske za 200 m. Tu udeležba ni bila najboljša, morda zaradi »urazume« pred velikim številom gledalcev. Po končani ženski disciplini, so pričeli s plavanjem moški nad 15 let. Nekaj jih je ostalo plavalci, pa tudi čisti amaterji. Razlika je bila le v dolžini proge, saj so rekreativci morali preplavati 300 m, aktivni plavalci in maratonceji pa 500 m. Vseh skupaj je bilo za najdaljšo progo prijavljenih kar 36 aktivnih plavalcev. Tudi ti so vztrajno nabirali metre do končnega cilja — osvoboditve značke.

Akcija je uspela za prvo leto zadovoljivo. Sam rezultat udeležbe pa kaže, da imamo na Jesenicah mnogo prištejanih plavalcev in to dosti mladih. Ob sodelovanju več organizacij in s skupnimi napori bi lahko to število precej povečali. Uspeh te akcije je plod sodelovanja ZTKO, PK Jesenice a odbora »maraton'81«.

Poleg te akcije plavanja se odvija s sodelovanjem omenjenih organizacij tudi plavalna šola, katere obiskuje v prvih izmenah 31 otrok in 17 odraslih.

Prvič so uvedeni tudi rekreativni večeri plavanja vsak torki in četrtki, od 19. do 21. ure. Pri tem plavanju lahko vsak udeleženec dobi od dolžnega voditelja osnovne informacije, tveganja in praktične, o načinu plavanja posameznih stilov. Prvi večer, 9. julija, je prišlo 15 udeležencev in organizator upa, da se bo to število iz dneva v dan večalo.

Plavanje za Trim značko je zaključeno, plavalna šola in rekreativni večeri plavanja pa so v teku in tudi ta smo pripravljeni v uspeh. Led je prehitel, sodelovanje in dogovor ter medsebojno razumevanje treh organizacij prinaša rezultate. Upamo, da se bodo v teku in podobne akcije vključile tudi druge organizacije, zlasti še tiste, ki so za razvoj tekme kulturne odgovorne. Saj je plavanje tudi tekma kultura, pa naj bo to plavalna šola, plavanje za značko, tekmovalne ali maratonske. Vedeti moramo, da vsaka prireditev plavanja prinaša popularizacijo in plše plavalnega športa na Jesenicah svetlejši dan. Še več in boljše pa bo takrat, ko bomo imeli še stiskni bazen.

Franci Fon

NOGOMETAŠI ŽELEZARNE USPEŠNI NA TURNIRJU V BELJAKU

Ekipa nogometašev naše Železarne je sodelovala na turnirju v Beljaku v Avstriji, ki ga je organiziral športni klub naših delavcev Jugoslavija. Na turnirju je sodelovalo osem moštev, ki so bila razdeljena v dve skupini.

Nogometaši Železarne so bili izredno uspešni, saj so v svoji skupini premagali vse nasprotnike. Najprej so premagali moštvo Triglava iz Celovca z rezultatom 3:0, moštvo Beljaka z rezultatom 2:0, v tretji tekmi pa še Dravograd z rezultatom 3:0.

V finalu so se pomerili z moštvom športnega kluba Jugoslavija in srečanje izgubili z rezultatom 2:4, polčas 1:1. Tako so nogometaši Železarne na močnem mednarodnem turnirju osvojili drugo mesto.

J. R.

NA TRADICIONALNEM ČETVERBOJU NAJBOLJŠI ŠPORTNIKI ŽELEZARNE

Osnovna organizacija sindikata postaje milice Jesenice je na športnih igriščih v Podmetakih na Jesenicah organizirala in uspešno izvela tradicionalni športni četverboj ekip športnikov iz kolektivov različnih dejavnosti. Nastopile so ekipe vojne pošte Radovljica, postaje milice Jesenice, obmejne milice in carine Jesenice in največjega jeseniškega delovnega kolektiva Železarne. Pred tremi leti so se športniki teh kolektivov odločili, da bodo vsako leto pripravili srečanje na športnem področju, hkrati pa bodo s srečanjem krepiли tudi medsebojno sodelovanje, prijateljstvo in tovarishvo.

Ob zaključku lanskega četverboja so sklenili, da se bo četverboj odtlej imenoval »Smajov memorial« v spomin na kapetana JLA Muharema Smajja, ki je bil prizadeveni organizator in vsestranski pobudnik skupnega sodelovanja mladih in ostalih športnikov Železarne in vojne pošte Radovljica, prav tako pa tudi športnikov milice in carine, ki sodelujejo na tem četverboju.

Na začetku srečanja je zbranim udeležencem četverboja spregovoril komandir postaje milice Jesenice Jože Ajdišek, delegacija športnikov pa je odnesla venec na grob Muharema Smajja.

Na četverboju so se udeleženci pomerili v štirih disciplinah, in sicer v malem nogometu, šahu, streljanju in kegljanju na asfaltu. Največ uspeha so imeli športniki Železarne, ki so zmagali v vseh disciplinah. Ob koncu so osvojili prehodni pokal, za športno igro pa so pokal osvojili športniki postaje milice Jesenice.

REZULTATI:

Mali nogomet: 1. Železarna Jesenice, 2. Vojna pošta Radovljica, 3. Postaja milice Jesenice.

Šah: 1. Železarna Jesenice, 2. Mejna milica in Carina Jesenice, 3. Postaja milice Jesenice.

Streljanje: 1. Železarna Jesenice, 2. Postaja milice Jesenice, 3. Vojna pošta Radovljica.

Kegljanje na asfaltu: 1. Železarna Jesenice, 2. Vojna pošta Radovljica, 3. Postaja milice Jesenice.

J. R.

VTISI S PLAVALNEGA MARATONA

Marljivi člani plavalnega kluba Jesenice so še z nekaterimi zvestimi entuziasti plavalnega športa in v sodelovanju s komisijo za množično rekreacijo pri ZTKO Jesenice organizirali na letnem kopališču v Ukovi 10. in 11. julija maraton. Ta je bil doleže že tretji, obenem pa tudi najdaljši, saj je trajal kar 36 ur. Maraton je bil izveden v okviru praznika krajevne skupnosti Sava in z željo, da plavalni šport na Jesenicah še bolj populariziramo. To športno manifestacijo so finančno podprli skoraj vse delovne organizacije v občini, obrtniki in drugi občani. Precejšen del finančnih sredstev so z dodatnim delom v Železarne zbrali člani plavalnega kluba sami. Odbor za izvedbo maratona je pripravil vse potrebno, plavalci — maratonceji pa so opravili še zadnje priprave in treninge.

Štart maratona je bil v petek, 10. julija, ob 6. uri jutraj. Prvi so prišli k bazenu že ob peti uri. Treba je bilo postaviti progo, izobesti državno zastavo, še enkrat preveriti temperaturo vode, očistiti žuželke s površine vode, pripraviti zapisnik in tako dalje. Ob pol šestih je prišel k bazenu tudi dr. Jože Jensterle, dejurni zdravnik maratoncev. Čeprav utrujen od nočne dežurne službe, je bil dobre volje. Tu je bil tudi nepogrešljivi Franci Fon, da bi kot že neštokrat do sedaj ovekovetil s foto aparatom tudi ta športni dogodek. Zbranim je spregovoril kot predstavnik SZDL in krajevne skupnosti Sava Franci Globočnik. V kratkem, a jedrnatem govoru je označil pomen krajevnega praznika in poudaril pomen plavanja tudi v primeru SLO in zažel plavalcem — maratoncem veliko uspeha.

Ob napovedani uri in tovarniški sireni je prvi plavalec Ljubo Špendov z v vodu. To je začetek borbe z vodo, s časom, borbe, dolge neprekiniteljnih 36 ur.

Ura je devet proti in v vodi je že četrti maratonec. V kopališče prihajajo prvi kopalci, saj je zaradi maratona zaseden le del desnega roba bazena, medtem, ko je ostali del na razpolago kopalcem. Iz kuhinje, ki je urejena ob bazenu, zadisi po kavi. Cvetka in Spela, slednja z nogo v mavcu, že objubljata izdatno malico za vse maratonce in ostale »prestradance« iz ekipe.

Zapisničarji pridno beležijo kilometre, ki so jih preplavali maratonceji. Vsakih pet minut pokazuje plavalcu tudi tablico, koliko časa mora še plavati. Dan se prevesi v popoldne, v bazenu je vse več kopalcev. Voda v progi za maratonce zaradi velikega števila kopalcev vedno bolj valovi in delno ovira maratonce pri plavanju. Pa vendar je tempo še vedno dovolj hiter, saj vsak preplava od 2500 do 3100 m v eni uri.

Ob robu bazena je kar precej gledalcev, ki vsakokrat, ko eden od plavalcev konča, drugi pa začne plavati, spontano zaploskajo. Temni se že, in na levi strani bazena zasvetijo reflektorji. Zunaj se je prijetno ohladilo, voda pa ima kar 26 stopinj C. Zato ni čudno, da so se nekateri gledalci, ki so imeli s seboj kopalko, odločili za večerno kopanje, saj si kaj takega na našem bazenu ne moreš privoščiti vsak dan.

Tetak zrak, ki pritiska k tlom, opozarja, da se bo vreme poslabšalo. Prve kaplje že padajo. Le nekaj minut pred enajsto zvečer se vilje ploha. Malostevilni gledalci so zapustili kopališče, ostali se umaknemo v notranje prostore. V skupni garderobi počivajo maratonceji, razen tistega, ki je v vodi. Skušajo zaspati, vendar je prevroče. Dež kmalu poneha in spet se preselimo na prostor ob spodnjem delu bazena. Nekdo duhovito pripoveduje šale, kot bi jih stresal z rokava. Fant, ki je prinesel s seboj kitaro, brenka na strune in polglasno prepeva. Mladi mu pomagajo, starejši poslušamo. Kdo bi se učil še angleščine na stara leta, ko pa še domači viž ne znamo vseh. »Kuhinjsko osebeje« je neutrudljivo. Pripravlja narezek in kavico. Dobro, da so tu, sicer ne vem, kako bi brez njih.

Dani se že v plavalci bodo kmalu imeli za seboj že 24 ur plavanja, torej dve tretjini maratona. Sobota jutraj! Kopališče je od-

prto že ob osmi uri, zato ni čudno, da so ob desetih zasledene že vse deske in zelenica ob ograji. Dan je lep, zato je tudi kopalec mnogo. Otroci, posebno tisti manjši, pridno čofotajo v malem okroglem bazenu, ki je napolnjen le do polovice. Mamice jih zamažajo ključje ven, na sonce. Ob dvanajstih se oglasi sirena. Seveda, saj je sobota. Torej imajo maratonceji pred seboj le še šest ur plavanja. Ob enih udari ob rob bazena prvi, ki je končal plavanje. Zaakrta fotoaparat, saj je odplaval šestkrat po eno uro. Vidi se utrujen, vendar je zadovoljen in nasmejan. Le še nekaj izmen in napovedovalec že obvešča vse prisotne, da se je na pot podal zadnji plavalec — maratonec. Okrog bazena je vse več ljudi. Še zadnjih petdeset metrov za zadnjega v ekipi. Navdušeno bodrenje pripomore, da zbere vse moči za zadnji finiš. Cilji Čestitke, objemi in splošno navdušenje, saj je maraton v celoti uspel. Nihte ni omagal, nihče odstopil! Še seštevke kilometrov, ki pa niso bistvo maratona in gledalci bodo kmalu obveščeni o dolžini poti, ki so jo preplavali maratonceji.

Za zaključek so kmalu spet vsi maratonceji skupaj v vodi, zbrani okrog velikega reševalnega pasu, verjetno zračnice tovornega avtomobila in mahajo v pozdrav vsem, ki so jih bodrili na njihovi dolgi poti. Zaključek seveda ne bi bil popoln, če ne bi nekateri maratonceji izvedli še nekaj akrov z desetmetrskoga stolpa. Najbolj je navdušil plavalec — maratonec NIKO s svojim znanim akrom z meto, pa tudi BENO, kljub svojim štirim krizem na plečih, ni od muh.

Nekdo se je celo toliko potrudil, da je maratoncem v čast in spomin napisal pesem. Napisana je bila na velikem plakatu in prilepljena na stekleno steno pisarne plavalnega kluba Jesenice. Takole se glasi:

PLAVALNI MARATON'81

Dolg bo tale maraton,
pravi starter FRANC FON,
daljši od preteklih let,
dolg ur šestindeset.

Teči čas ne sme v izgubo,
zato plava SPENDOV LJUBO,
najbolj žene ga od vsega,
ker ga gleda sinek Grega.

»Zabo plavam, kaj ni mare
pravi starter BOJAN RAVNIKAR,
a vdrljiv je, kakor vsi,
odplava kilometre tri.

Naj bo sonce, dež, vseeno,
plava tudi RAMUS BENO,
pravi športni veterani,
a še vedno neugani.

Kakor staro ima navado,
v vodo skoči TOLAR RADO,
in brzino ima torpeda,
ker ga tudi žena gleda.

Ura hitro se pomika,
in že kliče BREJKA NIKI,
da odplava eno uro
še za shujševalno kuro.

Med elito, zbrano danes,
šesti je KRIZIŠNIK JANEZ,
ker pa je kosmat močno,
vsaj prehladil se ne bo.

Da bo vse lepo in prav,
da plavalec vsak bo zdrav,
k bazenu prišel je še,
doktor JOŽE JENSTERLE.

Meril srčni bo utrip,
vsa kuro in vsak hip,
poleg tega, kakšna smola,
tudi stopnja alkohola.

Šestkrat vsak po eno uro,
bodo ali na dolgo turo,
ko bo maratoni končan,
spali bodo noč in dan. Janko Fon

BOŽIČ MLADINSKI DRŽAVNI PRVAK

Center so zadeli Lazar, Božič in Klaić po enkrat, kar trikrat pa Iztok Jug, ki je pa v petem skoku doskočil na 15 cm in si s tem pripravil zmago v tej disciplini.

Kvaliteta prve slovenske ekipe je bila najbolj izrazita v grupnih skokih na cilj. Vsi štirje tekmovalci so v treh serijah zbrali samo 122 negativnih centimetrov, kar bi bil že lep dosežek tudi za najboljšo člansko ekipo. Drugouvrščena ekipa Slovenija II je dosegla zbir kar 11,62 metrov, na tretjem mestu je imela ekipa Vojvodine rezultat 14,53 metrov in ekipa BiH 21,80 metrov.

Ob koncu je zaslužen slavlja v skupni razvrstitvi ekipa Slovenija I in v posamični konkurenci Leštan Roman Božič pred Iztokom Jugom in Benjaminom Šmidom.

REZULTATI:
Figurativni skoki z 2000 m — tri serije:
1. Roman Božič 26,9 sek. (9,4, 8,8, 8,7), 2. Benjamin Šmid 29,1 (11,1, 9,4, 8,6), 3. Iztok Jug 29,6 (10,0, 9,6, 10,0), 6. Dušan Frank 35,5, 10. Bogdan Jug 38,0, 13. Matjaž Lazar 40,3 — vsi iz ALC.

Skoki na cilj s 1000 m šest skokov — posamezno (22): 1. Matjaž Lazar 0,18 m (0,02, 0,05, 0,06, 0,00, 0,02, 0,03), 2. Roman Božič 0,22 (0,02, 0,07, 0,10, 0,02, 0,00, 0,01), 3. Iztok Jug 0,24 (0,00, 0,00, 0,00, 0,06, 0,15, 0,03), 4. Slavko Klaić (Vojvodina) 0,44, 5. Dušan Frank 0,54, 6. Benjamin Šmid 0,61, 7. Bogdan Jug 2,20.

Grupni skoki na cilj — tri serije: 1. Slovenija I 1,22, 2. Slovenija II 11,62, 3. Vojvodina 14,53, 4. BiH 21,80.

Skupna razvrstitev — posamezno: 1. Roman Božič 5 točk, 2. Iztok Jug 18, 3. Benjamin Šmid 40 (vsi Slov. I), 4. Dušan Frank (Slov. II) 61, 5. Slavko Klaić (BiH) 160, 6. Zlatko Čuš (Slov. II), 7. Bogdan Jug 149 (Slov. II), 8. Senad Karić (BiH) 160, 9. Matjaž Lazar (Slov. I), 10. Ana Jurica (Hrv.) 185, 11. Jože Korošec (Slov. II) 274. EKIPE: 1. Slovenija I 90 točk, 2. Slovenija II 783, 3. Vojvodina 1168. M. I.

Šport za vsakogar